

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 551 P

Poznań, czwartek dnia 30 listopada 1933

Rok XXVIII

Poznań, 29 listopada.

Wymowa faktów

Prasa narodowa, stwierdzając zdecydowane zwycięstwo obozu narodowego przy wyborach do rad miejskich w Wielkopolsce, nie przeczy, że w wielu miastach wzrosła także liczba głosów, oddanych na listy „sanacyjne”, na co złożyły się względy bardzo proste: 1) spotęgowana i niczym nieskrępowana, a nawet protegowana propaganda kłamstw i oszczerstw, a zarazem demagogicznych obietnic, 2) zwiększona obawa ludzi zależnych i głosowanie tym razem wojskowych, których przeważna część poszła za „jedynką”, 3) pochłonięcie przez „sanację” elementów bezbarwnych z ugrupowań oportunistycznych i lawirujących, 4) znane, niesłychanie trudne warunki, w jakich wybory organizować musiał obóz narodowy, przyczem trudności te wypływały nie tylko z późno ogłoszonego regulaminu wyborczego i podyktowanego przezeń tempa akcji przedwyborczej, z utrzymania do ostatniej chwili w tajemnicy podziału terenu na obwody itp., ale ponadto z faktu, że działalność obozu narodowego była skrepowana przez różne czynniki, różnymi metodami.

Twierdzimy z głębokiego przekonania, że, gdyby „sanacja” i obóz narodowy przeprowadzały kampanję przedwyborczą w zupełnie równych warunkach, „sanacja” zdobyłaby może jakie 10, najwyżej 15 proc. głosów.

Prasa „sanacyjna” nie umie się zdobyć na odwagę powiedzenia czytelnikom swym prawdy. Maluje dla nich w dalszym ciągu potękinowskie wsi, układa statystyki fałszywe, zaliczając do mandatów „zdobytych” te, które „jedynce” przypadły w udziale bez wyborów, wskutek unieważnienia w danej miejscowości, czy w danym okręgu list innych oraz indosując wszystkie mandaty z list mieszanych. Tak czyni przedewszystkiem „Dziennik Poznański”.

„Przegląd Codzienny”, organ „dynamitowy”, wije się i płacze w wybiegach: raz, w chwili słabości, przyznaje „sukces, jaki endecja osiągnęła w niedzielnych wyborach”, to znowu upaja się — „sromotną porażką endecji na terenie Poznania”....

Najbardziej krotocwilne jest zachowanie się nieofity „narodowo-sanacyjnego”, „Kurjera Bydgoskiego”, który w wstępie artykułu stwierdza z zawstyżeniem, że „wybory do samorządu przyniosły przedewszystkiem zwycięstwo Narodowej Demokracji”, a le zaraz potem pisze bez zachłyśnięcia się:

„Opinia narodowa ziem zachodnich odnosi się z nieufnością do działania Narodowej Demokracji; w stosunku do Stronnictwa (Narodowego — red.) społeczeństwo ma mnóstwo zastrzeżeń i poddaje wszystko, czem jest dzisiaj Stronnictwo i czem się legitymuje ono w opinii, najsurowszej ocenie...”

Wyrazem widocznie tej — „najsurowszej oceny” były wybory niedzielne. Nawet w Bydgoszczy, gdzie obóz narodowy nie ma obecnie własnego organu prasowego, a Blok „sanacyjny” dyspo-

Próba sił gabinetu Chautemps

Nowy premier przeciw zwyczajowej debacie politycznej — Protest Tardieu — Jakie ugrupowania oświadcza się za rządem

Paryż. (PAT.) Jak słyhać premier Chautemps zażądał od Izby zaniechania zwyczajowej debaty w sprawie polityki ogólnej i składu nowego gabinetu.

Koła radykalne z zadowoleniem przyjęły tę inicjatywę podkreślając, że chwila obecna nie nadaje się do dyskusji politycznej, którą należy odłożyć do czasu uchwalenia planu finansowego. Żywiły umiarkowane wśród demokratów ludowych i lewicy radykalnej oraz kilka odłamów lewicy również podzielają to zdanie. Inne stanowisko zajął b. premier Tardieu zapowiadając iż sam weźmie udział w dyskusji, gdyż jego zdaniem sprawa budżetu w chwili obecnej jest więcej polityczna aniżeli techniczna. Wobec czego jeszcze przed uchwaleniem budżetu należy rozważyć sytuację z obu punktów widzenia.

Wątpliwym jest jednak, czy wniosek Tardieu zyska poparcie w Izbie. Uchodzi raczej za pewne, że propozycja nagłości procedury zostanie przy poparciu neo-socjalistów przyjęta i że ta sama większość znajdzie się dla odroczenia dyskusji politycznej. W tych warunkach komisja finansowa Izby będzie mogła rozpocząć prace jeszcze w sobotę, tak, aby zakończyć je przed środą przyszłego tygodnia.

Paryż. (PAT.) Poszczególne frakcje deputowanych nie zdołały jeszcze definitywnie ustalić swego stosunku do obecnego rządu. Stanowisko ich w

dużej mierze zależy od treści deklaracji rządowej i od dodatkowych wyjaśnień, jakich udzieli premier.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że następujące grupy lewicowe podtrzymają rząd z zachowaniem dyscypliny partyjnej: radykali, republikanie socjaliści, socjaliści francuscy i niezależ-

na lewica. Partja socjalistów Francji (neosocjaliści) ustosunkuje się prawdopodobnie do rządu przychylnie. — Prawdopodobnie również większość członków lewicy radykalnej i niezależnych deputowanych lewicowych, oraz „Alliance Democratique” zajmie też przychylnie stanowisko.

Atak Rzeszy na Zagłębie Saary

Hitler żądał oddania Zagłębia bez plebiscytu — Francja nie umiała wyzyskać okresu korzystnej dla siebie koniunktury

Paryż. (PAT.) Niemal wszystkie dzienniki powtarzają informacje, według których głównym tematem rozmowy kanc. Hitlera z ambasadorem Francois Poncetem była sprawa Zagłębia Saary.

Korespondent „Paris Midi” twierdzi, że kanclerz domagał się wprost od Francji zrzeczenia się plebiscytu i wszelkich pretensyj do terytorjum Saary. Hitler miał ostro protestować w sprawie zarządzeń prezesa komisji rządu Saary. Anglika Knox, wymierzonym przeciwko ruchowi narodowo-socjalistycznemu. Kanclerz miał domagać się, aby Francja już obecnie i z własnej inicjatywy przedsięwzięła kroki w sprawie niestawiania przez Knoxa przeszkód propagandzie hitlerowskiej.

Do powyższych informacji inne piśma dodają głos berlińskiego korespondenta „Saarbrueckerztg.”, z którego wynika, że nawet w wypadku oddania Niemcom Saary bez plebiscytu, Rzesza nie wyrzekłaby się żadnego z przywilejów, które byłyby jej automatycznie przyznane na podstawie wygranego plebiscytu. To też po plebiscytcie Francja nie mogłaby liczyć na żadne przywileje natury ekonomicznej.

„Nad Sekwaną — pisze korespondent „Saarbrueckerztg.” — nikt nie powinien ludzi się, że Niemcy poczynią jakieś ustępstwa, ograniczające obronę ich interesów. Plebiscyt, o ile dojdzie do skutku, uświęci tylko istotny stan rzeczy.”

Nawiązując do tej sprawy, prawicowy „Le Rempart”, ostro atakuje rząd francuski, że mając — począwszy od r. 1918. aż do daty plebiscytu, t. j. do 1935 r. — 17 lat, zmarnował wiele sposobności, aby należycie przygotować referendum ludowe w Zagłębiu Saary.

„Jeszcze w roku bieżącym — pisze dziennik — mieliśmy wobec wybuchu rewolucji hitlerowskiej znakomite szanse pozyskania ludności Zagłębia Saary dla Francji, tembardziej, że ludność ta, przeważnie robotnicza i socjalistyczna, była wrogo nastrojona przeciw hitleryzmowi. Francja nietylko nie prowadziła żadnej propagandy, ale co gorsza, pozwalała Rzeszy swobodnie wpływać na zmianę opinii ludności terytorjum plebiscytowego. Dziś jest może już za późno.”

Pismo uważa, że Francja za żadną cenę nie może się wyrzec Saary. Nie należy traktować sprawy tak, jakby się zgóry liczone z przegraną Oddanie bez walki, t. j. bez plebiscytu, terytorjum Saary świadczyłoby, zdaniem „Le Rempart”, że zwycięska w r. 1918 Francja uważa się faktycznie za pobitą i jako okup oddaje Saarę Niemcom.

Niezwykły wypadek

Rzym. (PAT.) Lotnik włoski Niclot, który ostatnio ustanowił światowy rekord wysokości dla lekkich hydroplanów turystycznych drugiej kategorii przy podjętej nowej próbie pobicia własnego rekordu, w chwili gdy wznosił się już na wysokość 9.000 m., wskutek uszkodzenia aparatu z tlenem do oddychania zaczął się dusić i stracił przytomność.

Aparat na pełnym gazie zaczął opadać korkociągiem na dół. Na szczęście na wysokości 1.000 m pilot odzyskał przytomność, zdołał zapanować nad lotem i wylądował bez dalszych incydentów.

Zawieje śnieżne w Rumunii i w Jugosławii

Ogromne zasy — Przerwana komunikacja z wielu miejscowościami

Wiedeń. (Tel. wł.) O znacznych opadach śnieżnych i zawiejach donoszą z północnej Rumunii i Jugosławii.

W wielu miastach i miasteczkach przerwano z tego powodu ruch kołowy, a częściowo nawet panuje zastój w komunikacji autobusowej i kolejowej.

Wiedeń. (Tel. wł.) O znacznych opadach śnieżnych i zawiejach donoszą z północnej Rumunii i Jugosławii. W wielu miastach i miasteczkach przerwano z tego powodu ruch kołowy, a częściowo nawet panuje zastój w komunikacji autobusowej i kolejowej.

Gole fakty mówią prawdą następująca:

że opinja narodowa udzieliła w wyborach niedzielnych Stronnictwu Narodowemu, Związkowi Młod. Nar. i Narodowej Organizacji Kobiół stanowczego, a nawet entuzjastycznego poparcia, i to właśnie za ich ideowe stanowisko;

że opinja narodowa w wyborach niedzielnych zsolidaryzowała się bezwzględnie z przywódcami ruchu narodowego i jego prasą niezawisłą, i to właśnie za ich niezłomne i uczciwe trwanie na gruncie przekonania, zasad, charakterów.

Potężnego głosu tej prawdy nie zgłuszyć nie zdoła, a przecież w ostatnich szczególnie czasach gra „sanacyjna” szła w tym kierunku, by wmówić w opinję publiczną, jakoby między przywódcami politycznymi obozu naro-

Wiedeń. (Tel. wł.) O znacznych opadach śnieżnych i zawiejach donoszą z północnej Rumunii i Jugosławii. W wielu miastach i miasteczkach przerwano z tego powodu ruch kołowy, a częściowo nawet panuje zastój w komunikacji autobusowej i kolejowej.

Wiedeń. (Tel. wł.) O znacznych opadach śnieżnych i zawiejach donoszą z północnej Rumunii i Jugosławii. W wielu miastach i miasteczkach przerwano z tego powodu ruch kołowy, a częściowo nawet panuje zastój w komunikacji autobusowej i kolejowej.

Wiedeń. (Tel. wł.) O znacznych opadach śnieżnych i zawiejach donoszą z północnej Rumunii i Jugosławii. W wielu miastach i miasteczkach przerwano z tego powodu ruch kołowy, a częściowo nawet panuje zastój w komunikacji autobusowej i kolejowej.

Redakcja nasza i wydawnictwo nasze będzie, jak w przeszłości — przedwojennej, wojennej i powojennej — tak i w przyszłości stanowiąc ze swymi Przyjaciółmi, Zwolennikami i Czytelnikami jedną, zwartą, silną rzeszę narodową, stojącą na straży narodowego charakteru ziem zachodnich i gotową każdej chwili do wyrażenia w tym kierunku woli swojej czynem

Nastroje wśród ziemian kresowych

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Wilno, w listopadzie.

W ubiegłym tygodniu odbył się w Wilnie zjazd delegatów Kresowego Związku Ziemi. Związek ten, jak wiadomo, obejmuje trzy województwa w całości (wileńskie, nowogrodzkie i poleskie) oraz kilka powiatów woj. białostockiego.

Dawniej każdy taki zjazd był w życiu naszego miata wydarzeniem pierwszorzędnym, gdyż ziemianie przyjeżdżali do Wilna nie tylko po to, by omówić swe sprawy związkowe, lecz jednocześnie w celu poczynienia zakupów, załatwienia spraw w urzędach, a także i zabawienia się. Widziało się ich zatem w urzędach, sklepach, teatrach, no i w restauracjach. Na okres takich zjazdów starano się zazwyczaj organizować wszelkie bale i zabawy dobroczynne, gdyż znana hojność i ofiarność ziemianstwa kresowego była najlepszą ręką powodzenia tego rodzaju imprez.

Jakżeż inaczej wyglądał ostatni zjazd? Właściwie mało kto w Wilnie wiedział o tem, że się on odbył, a prasa wileńska po dziś dzień nie zamieściła zeń sprawozdań.

Dawniej poszczególne powiaty reprezentowane były przez paru, a nawet kilku delegatów. Ponadto zjawiał się na zjeździe spory zastęp gości nawet z najdalszych okolic, by przysłuchiwać się obradom. Obecnie zjazd obsesany był więcej niż słabo, gdyż, nie mówiąc już o gościach, nawet delegaci z bardzo wielu powiatów nie przybyli.

Nie dopisali też „parlamentarzyści“. Dawniej z pewnością nie zabrakłoby ani jednego z posłów, czy senatorów ziemian, których sporo dostało się do Sejmu i Senatu na listach B. B.

Zazwyczaj też zjeżdżali posłowie ziemianie z innych dzielnic, by wspólnie z grupą „regjonalną“ chwalić swą mądrość polityczną, która kazała im wprząść się do rydwanu „sanacji“. Pamiętamy doskonale mowy tych panów, gdy pod niebiosą wynosili zasługi „sanacji“, jako dobrodziejki ziemianstwa, rozdawczynie kredytów itd. Wszystkie to obecnie gdzieś zginęło i przed bracią szlachtą stanął jedynie senator Wańkiewicz z B. B., ale też nic pocieszającego powiedzieć nie mógł i nie umiał, dostosowując się raczej do ogólnego tonu rozpaczki, która znalazła wyraz w przemówieniach większości delegatów.

Poza tem głównym referentem i kierownikiem obrad był niestrudzony prezes zarządu K. Z. Z. hr. Antoni Jundziłł. W swym przemówieniu prezes Jundziłł nie tylko scharakteryzował ogólną działalność Związku, lecz sięgnął głębiej, dając jaskrawy obraz położenia ziemianstwa kresowego i przyczyn, które się nań złożyły. W końcu usiłował mówca natchnąć zgromadzonych wiarą w lepszą przyszłość, przypominając czasy ojców i dziadów, których pożoga powojeniowa zmuszała także odbudowywać w najgorszych warunkach zniszczone warsztaty pracy. A jednak przetrwali wszystko. Obecne pokolenie śladami ich iść powinno, a lepszych czasów z pewnością doczeka się, jeśli zdoła wysoko wnieść swój szandar ideowy, co w dzisiejszych czasach nie jest rzeczą łatwą. Ziemianstwo jednakże nie powinno ulegać ogólnej psychozie i, nazywając rzeczy właściwym imieniem, nie może iść śladami tych, co każdy występkiem umięją usprawiedliwić stosowną „interpretacją“.

Przemówienie to wywarło na zgromadzonych ogromne wrażenie, co znalazło wyraz w gorącej dyskusji, w czasie której poruszono wszystkie bolączki życia rolnictwa kresowego. Przewszystkiem zwrócono uwagę na konieczność wzmocnienia więzi organizacyjnej ziemianstwa, w którego szeregach zapanowała apatia, zniechęcenie i bierne poddawanie się losowi.

Wiele uwagi poświęcono ostatnim dekretem i ustawom, przyczem naogół zgodnie stwierdzono, iż albo przyszły one zbyt późno, albo zawierają tyle momentów szkodliwych, że nie tylko nie przynoszą ulgi rolnictwu, lecz raczej jeszcze pogłębiają beznadziejność sytuacji. Szczególnie krytykowano dekret o wywłaszczeniu majątków za zaległości podatkowe.

Zgłoszony wniosek delegata niemieckiego, p. Domańskiego, wzywający wszystkich posłów i senatorów ziemian, by na terenie parlamentu doprowadzili do zniesienia tego dekretu, został przyjęty jednogłośnie wraz z apelem do władz Kresowego Związku Ziemi, by spowodowały analogiczne uchwały w związkach ziemian innych

dzielnic.

Zjazd zakończył się wyborami uzupełniającymi do rady nadzorczej oraz do sądu organizacyjnego.

Uchwalając wniosek podziękowania

Co grozi Anglii w przyszłej wojnie

Wydawca „Daily Mail“, lord Rothermere, ogłosił w swoim dzienniku artykuł, w którym, komentując rezultaty plebiscytu w Niemczech, oraz analizując ogólną sytuację w Europie, obrzuca niebezpieczeństwo zagrażające Anglii w razie wybuchu wojny.

Oto co pisze Rothermere:

„Bezpieczeństwo W. Brytanji oparte jest w tej chwili wyłącznie na dobrej woli innych narodów. Nasza armja zawodowa została zredukowana. Straciliśmy supremację na morzach, która była dawniej naszym puklerzem obronnym. A tymczasem, co jest najgorsze ze wszystkiego, nasza awiacja wojenna, która stanowi pierwszą linię obronną, została tak osłabiona, że wystarczałaby na wypadek wojny z małym państwem bałkańskim.“

Otóż dzisiaj pewne jest, iż przyszła wojna będzie zupełnie inna niż wojna ubiegła i niepodobna do tamtej. Postępy techniki spóczesnej są tak wielkie, że sztuka wojenna musi się przystosowywać stale do nich. Gdy to się nie dzieje, skutki są później fatalne. Przyszła wojna mogłaby nas zaskoczyć i bylibyśmy w jej obluciu równie nieprzygotowani jak przedtem, w r. 1914.

Muszę przeto oświadczyć, że mojem niezłomnym przekonaniem jest fakt nieprzygotowania naszego do wojny, tak, iż o ile nie zaopatrzemy armji naszej w siły lotnicze wystarczające, kraj nasz już w pierwszych dniach zawieruchy wojennej może być narażony nie tylko na klęskę, ale na zagładę.

Kampanje wojenne ubiegłe rozpoczynały się od mobilizacji, od koncentracji masowej żołnierzy. W roku 1914 pierwszy strzał padł z karabinu angielskiego dopiero w trzy tygodnie po wypowiedzeniu wojny. To się już nie powtórzy. Szef armji nieprzyjacielskiej natychmiast po wypowiedzeniu wojny pchnie do wielkiego ataku powietrznego 20 czy 50.000 samolotów, obciążo-

prezesowi Jundziłłowi, zjazd nie znalazł na ten raz ani słowa uznania dla „sanacyjnych“ reprezentantów ziemianstwa na terenie parlamentu, a jeden z delegatów zwrócił ironiczną uwagę na temat niezwykłej skromności tych panów, którzy widocznie, pragnąc uniknąć manifestacji „dziękczynnych“ wołają unikać stykania się z „wyborcami“.

P. K.

nymi bombami gazowymi, kruszaczami, zapalającymi, które lecąc z szybkością 300 km. na godz., pojawiłyby się w ciągu najkrótszego czasu nad naszym terytorjum. Jeżeli nie będziemy przygotowani na taka ewentualność, istnienie W. Brytanji jako mocarstwa byłoby zdecydowane w ciągu jednego dnia.

Nieprzyjacielskie siły powietrzne miałyby u nas moc obiektów nadających się do zaatakowania i zniszczenia: wielkie miasta, wielkie węzły i stacje kolejowe, doki londyńskie jako ośrodki transportu morskiego, wreszcie okręty handlowe, a nawet wojenne, wydane na łup ataków powietrznych. Wielkie obozy ćwiczebne, szkolne jak Aldershot, Salisbury, Plain, Catterick stałyby się w tych warunkach łapką na myszy. Nasze zakłady amunicyjne, arsenały zostałyby zniszczone, zanimby rozpoczęły pracę.

Ludzie, którzy przypuszczają, iż mówiąc o raidzie 20.000 aeroplanów przesadzam i koloruję, są w błędzie, mylą się grubo. W październiku 1918 r. nasza własna awiacja rozporządzała 22.171 aparatami, a miałyby ich blisko 50.000, gdyby wojna potrwała jeszcze 6 miesięcy.

W. Brytanja może się czuć bezpieczną tylko wtedy, gdy jej siły powietrzne będą największą potęgą w szeregu innych armij lotniczych Europy. Dopóki nie będziemy posiadali pierwszego środka naszej siły zbrojnej w powietrzu w postaci 5.000 aeroplanów, będziemy wystawieni wciąż na niebezpieczeństwo najazdu.“

Artykuł lorda Rothermera, którego dziennik „Daily Mail“ zmieniał niejednokrotnie linię i barwę polityczną, jest w chwili obecnej wyrazem nastrojów antyniemieckich.

Akcja na rzecz wzmocnienia sił obronnych W. Brytanji spotyka się w samej Anglii z aprobatą w szerszych nawet kołach politycznych.

E. R.

Oszukiwanie czytelników

Napiętnowaliśmy już dwukrotnie metody tutejszego organu B. B., „Dziennika Poznańskiego“, który przy podawaniu wyniku wyborów do rad miejskich w Wielkopolsce, stosuje sztuczki statystyczne, przedstawiające rezultaty wyborów w zupełnie nieprawdziwym świetle.

Mimo to „Dziennik Poznański“ w dalszym ciągu robi to samo, beczernie oszukując swych czytelników. We wczorajszym swym numerze „Dziennik“ podaje, wykaz miast, w którym miasta, gdzie głosowanie się odbyło, mieszca znów świadomie z miastami, gdzie lista Obozu Narodowego została unieważniona, bądź też gdzie wogóle głosowania nie było — i na tej podstawie oblicza zupełnie fikcyjny odsetek sił „sanacji“ i Obozu Narodowego.

Trudno nazwać to inaczej jak grubym fałszem, jeśli „Dziennik“ do miast, w których „jedynka“ „zdobyła“ bezwzględna większość, zalicza np. Pakość, gdzie lista nr. 1 dostała wszystkie mandaty tylko dlatego, że lista Obozu Narodowego została tam unieważniona. Gdyby tego unieważnienia nie było, lista narodowa dostalaby w Pakości conajmniej 70 proc. mandatów, czego dowodzi niezbieżny fakt, iż na unieważnioną listę Obozu Narodowego wyborcy rzucili manifestacyjnie aż 4158 głosów, podczas gdy na „jedynkę“ tylko 1859 głosów.

Podobnie ma się sytuacja w Trzemesznie, gdzie w dwóch okręgach na trzy lista Obozu Narodowego została unieważniona, wskutek czego wszystkie mandaty przyznano w tych okręgach „sanacji“, gdyż innych list nie było. Gdyby wybory się odbyły, lista Obozu Narodowego w całym Trzemesznie zdobyłaby 11 do 12 mandatów na ogólną liczbę 16, zważyć bowiem należy, że w tym okręgu, gdzie listy Obozu Narodowego nie unieważniono (t. j. w okręgu II), uzyskała ona 4 mandaty, podczas gdy „sanacja“ tylko 2.

Mimo to „Dziennik“ zalicza Trzemeszno również do miast, gdzie je-

dynka „zdobyła“ większość. To samo czyni w stosunku do tak narodowego miasta, jak Żnin, gdzie unieważniono listę Obozu Narodowego w największym z okręgów, przez co wszystkie „mandaty“ przypadły tam bez głosowania „jedynce“ Zważywszy, że w tej części Żnina, w której głosowanie się odbyło, Obóz Narodowy uzyskał absolutną przewagę, można uważać za pewnik, że w razie, gdyby unieważnienia nie było, lista Obozu Narodowego zdobyłaby dużą większość w całym mieście.

To samo dałoby się powiedzieć w stosunku do Gębic, Sierakowa, Solca Kujawskiego i Nowego Tomyśla, gdzie również listy Obozu Narodowego były unieważnione w całości, oraz w stosunku do Strzelna, gdzie listę Obozu Narodowego unieważniono w 2 okręgach na 3. W swoim wykazie „Dziennik“ zalicza wszystkie te miasta, znane ze swego narodowego, liczą do miejscowości, w których B. B. „zdobyło“ — 100 procent mandatów.

Niezależnie od tego „Dziennik“ podaje zupełnie kłamliwie podział mandatów w tych miastach, w których głosowanie wogóle się nie odbyło z powodu wystawienia jednej tylko mieszanej listy obywatelskiej. Tak np. w wykazie czytamy, że w Borku „sanacja“ przypadło 50 proc. wszystkich mandatów, a Obozowi Narodowemu 47,5 proc. W rzeczywistości na ogólną liczbę 12 mandatów Obóz Narodowy dostał 7 mandatów, t. j. 58,3 proc., a „sanacja“ 4, t. j. 33,3 proc. W Koźminie „Dziennik“ „laskawie“ przyznaje Obozowi Narodowemu 25 proc. mandatów, podczas gdy w rzeczywistości do nowej rady miejskiej weszło 7 narodowców na ogólną liczbę 16, a więc 44 proc. Podobnie nieprawdziwie podaje „Dziennik“ repartycję mandatów w Dolsku, Książu i Janówcu. W Wieleniu Obóz Narodowy otrzymał na mieszanej liście 58,3 proc. mandatów (7 na 12), gdy tymczasem „Dziennik“ podaje, że tylko 33,3 proc.

Ale także wyniki z tych miast, gdzie

Obstrukcję, zle trawienie usuwają
Zioła Przeważające
KARPIŃSKIEGO.
Tę 528

głosowanie się odbyło, zostały przez organ B. B. sfalszowane. Tak np. dowiadujemy się, że w Wągrowcu „sanacja“ zdobyła 50 proc. wszystkich mandatów, a więc 8 na 16, podczas gdy w rzeczywistości ze wspólnej listy B. B. i N. P. R. przeszło — według ostatecznych obliczeń — tylko 2 „sanatorów“, natomiast 6 N. P. R.-owców.

Na tem jednak nie koniec. „Dziennik“, chcąc choć trochę osłabić wrażenie zwycięstwa Obozu Narodowego, podaje w swem zestawieniu zupełnie zmyśloną cyfrę, dotyczącą wyniku poprzednich wyborów do rad miejskich w r. 1929. by w ten sposób wywołać wrażenie, że od tego czasu Obóz Narodowy osłabił. Tak np. czytamy w wykazie „Dziennika“, że Obóz Narodowy uzyskał w Gnieźnie w r. 1929 r. 61 proc. mandatów, obecnie zaś 50 proc. W rzeczywistości w r. 1929 lista narodowa uzyskała połowę mandatów (18 na 36), przy ostatnich zaś wyborach również dokładnie połowę (16 na 32), przyczem liczba głosów narodowych silnie od tego czasu wzrosła (z 3.953 na 5.201).

Słowem zestawienie wyborcze „Dziennika“ jest nagromadzeniem fałszów w takiej ilości, że wypacza ono zupełnie istotny obraz wyborów. Podobną zresztą „tabelę“ podał „Ilustrowany Kurjer Codzienny“ i inne organy B. B. Czy „sanacja“ rzeczywiście sądzi, że tego rodzaju metodami zdoła wymazać fakt wielkiego triumfu idei narodowej w Wielkopolsce?

W jutrzejszem wydaniu głównem „Kurjera“ podamy dokładne zestawienie wyniku wyborów w tych miastach, w których głosowanie się odbyło. Tylko bowiem rezultaty z tych miejscowości mogą być uważane za wskaźnik istotnych nastrojów społeczeństwa wielkopolskiego.

Gdańsk za przykładem Rzeszy

„Moment“ z 15 bm. utyskuje, że Gdańsk usuwa wpływy żydowskie na życie niemieckie. W depeszy Żyd Ag. Tel. z Gdyni, stanowiącej, jak wiadomo, żydowski ośrodek informacyjny o życiu żydowskim na całym wybrzeżu morskiem, pismo to m. in. podaje:

„Kierownictwo gdańskiego szkolnictwa zarządziło, aby wszystkie książki autorów żydowskich i socjalistycznych były usunięte z bibliotek szkolnych. Jest znamienne, że uczniom w Gdańsku nie wolno czytać dzieł Ibsena. Natomiast w wyższych klasach studjuje się książkę Hitlera „Moja walka“ (Mein Kampf).“

W drugiej depeszy Żyd. Ag. Tel. z tegoż dnia czytamy:

„Ostatnio odbyło się w Gdańsku zebranie pracowników Żydów, na którym stwierdzono, że wielu pracowników żydowskich utraciło swoje zajęcie z powodu swego pochodzenia.“

Nawet żydowskie domy towarowe pod naciskiem klienteli usuwają pracowników Żydów.

Falszywe informacje

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

W związku z nadaniem przez Polskie Radio informacji o zakazie przez Kurję Łomżyńską odprawienia nabożeństw dziękczynnych dnia 11 b. m., co okazało się całkowicie niezgodnym z prawdą, informują nas, że wiadomość powyższa została podana przez Polską Agencję Telegraficzną w czasie zarezerwowanym w Polskiem Radjo dla komunikatów urzędowych.

Konfiskata pism narodowych na Pomorzu

Toruń, 29. 11. 1933. (Tel. wł.) Pismo narodowe „Drwęca“, redagowane przez ks. Dembieńskiego, które w głównej mierze przyczyniło się do walnego zwycięstwa list narodowych w Lubawie i Nowemmieście, uległo dzień po wyborach konfiskacie.

Jak nam donoszą, w dniu 27 listopada około godz. 3 po południu po wydrukowaniu już całego nakładu została gazeta narodowa „Drwęca“ skonfiskowana za artykuł dorozący o krwawych zająciach w Grudziądzu. Po opuszczeniu skonfiskowanego artykułu wydrukowano drugi nakład. Tak samo skonfiskowano za ten sam artykuł „Głos Mazurski“ i „Głos Lidzbarski“, gazety wychodzące także w Nowemmieście.

Poseł Lipski u ministra Darrego

Berlin. (PAT.) Biuro Wolffa komunikuje:
Min. wyżywienia i rolnictwa Rzeszy Darre przyjął z okazji podpisania niemiecko-polskiej umowy żytniej posła R. P. Lipskiego.

Przebieg rozmowy miał bardzo przyjazny charakter. Poseł dał wyraz swemu zadowoleniu z umowy żytniej, jako pierwszego praktycznego wyniku w dążeniu do uzdrowienia niemiecko-polskich stosunków gospodarczych, i oświadczył przede wszystkim, że nie-

wątpliwie umowa ta stanowi na polu międzynarodowego obrotu towarowego cenny przyczynek w dążeniach krajów europejskich do stworzenia ustabilizowanych stosunków rynkowych dla rolnictwa.

Min. Darre poruszył zasadniczą myśl i cel ustawy aprowizacyjnej Rzeszy, oraz podkreślił, że ustawa ta stwarza dla Niemiec warunki dojścia na drodze polityki handlowej do naprawy stosunków gospodarczych w Europie.

Nowe przepisy uposażeniowe dla kolejarzy

Warszawa. (Tel. wł.) W niedługim czasie Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia nowe przepisy uposażeniowe dla kolejarzy. Będzie zniesione szczeblowanie, dodatki mieszkaniowe i rodzinne. Uposażenia wyrażone są w jednej kwocie w następującej wysokości: prezes dyrekcji kolejowej 1000 zł, wiceprezes 750 zł, naczelnik wydziału 650 zł, zastępca naczelnika wydziału 550 zł, kierownik działu 450 zł, kontroler 400 zł, referent I klasy 335 zł, referent II klasy 270 zł, adjunkt 220 zł, starszy kancelista 170 zł, kancelista I klasy 150 zł, kancelista

II klasy 140 zł i wreszcie cztery ostatnie kategorie mają mieć pensje 130, 120, 110 i 100 zł. Ponadto przewidziane są dodatki funkcyjne następującej wysokości: naczelnik wydziału 250 zł, zastępca naczelnika wydziału 125 zł, kierownik działu 100 zł, referent I klasy 25 zł, referent II klasy 15 zł. Pracownicy nie opłacaliby podatku dochodowego, funduszu emerytalnego i funduszu pracy. Z chwilą przejścia na emeryturę pracownicy otrzymywaliby 100 proc. ostatniego uposażenia bez dodatku funkcyjnego. (w)

Prawo czy bezprawie w Gdańsku

Gdańsk. (PAT.) Wygłaszając przemówienie do urzędników sądowych, wiceprezydent senatu Greiser zaznaczył, że w Gdańsku narodowo-socjalistycznym prawo nie może być pojmowane obiektywnie. Obowiązkiem świadomego swego zadania urzędnika sądowego jest subiektywne pojmowanie prawa w duchu poglądów narodowo-socjalistycznych.

Deklaracja powyższa wywołała w gdańskich kręgach gospodarczych i

prawniczych zrozumiałe zaniepokojenie. Prezydent senatu Rauschnig oświadczył, że sprawozdania prasowe, dotyczące przemówienia Greisera były nieścisłe i że senat w dalszym ciągu będzie stał na gruncie prawa, pojmowanego obiektywnie. Równocześnie miał p. Rauschnig zapowiedzieć, że dzienniki otrzymają celem uspokojenia opinii publicznej skorygowaną treść przemówienia. Dotychczas jednak to nie nastąpiło.

Projekty ustawodawcze rządu

Warszawa. (PAT.) Wczoraj w godzinach popołudniowych obradowała rada ministrów. Na posiedzeniu tem rozpatrzono i uchwalono szereg projektów ustawodawczych, które rząd w najbliższym czasie wnieśli do Sejmu. M. in. uchwalono 9 projektów ustaw, dotyczących ratyfikacji konwencji międzynarodowych dwustronnych, bądź wielostronnych, projekty nowel do ustawy o spółdzielniach i do ustawy o funduszu obrotowym reformy rolnej, wreszcie — projekty ustaw o ustalaniu granic nieruchomości ziemskich przy przebudowie ustroju rolne-

go i o oznaczaniu wyrobów wytwórczości polskiej.

Ponadto uchwalono kilka rozporządzeń rady ministrów o zmianie granic niektórych powiatów, rozporządzenie rady ministrów o uznaniu stowarzyszenia „Związek Straży Pożarnych R. P.” za stowarzyszenie wyższej użyteczności i o nadaniu statutu temu stowarzyszeniu, rozporządzenie Rady Ministrów o regulaminie kolegium górniczego przy ministrze przemysłu i handlu oraz powzięto szereg uchwał w sprawach bieżących.

Przemysłnictwo

Warszawa. (Tel. wł.) W Rybniku aresztowano przemysłowca Zurka pod zarzutem uprawiania przemysłu chemicznego i maszyn garbarskich. (w)

Nadużycia w gimnazjum

Warszawa. (Tel. wł.) W gimnazjum w Rybniku wykryto nadużycia finansowe, sięgające 25 tysięcy zł. Wskutek tego zawieszono w urzędowaniu dyrektora Kądziała. Aresztowano także naczelnika gminy Knurów Mrożka, który od roku był zawieszony w urzędowaniu, nie mógł się bowiem wyrachować z 20 tys. zł. (w)

Fatalne polowanie

Warszawa. (Tel. wł.) W Boronowie w pow. lublińskim w lasach ks. Hohenlohe odbyło się fatalne polowanie na zające. Podczas polowania postrzelony został leśniczy Sandberg, a w godzinę później Paweł Koreka. Ten ostatni został okaleczony w głowę i oko. (w)

Tarcia wśród Rusinów

Warszawa. (Tel. wł.) Przed gmachem starostwa w Przemyślu pobili się prezes stowarzyszenia ruskiego „Młoda Hromada”, Hynkowicz, który napadł na sekretarza „Unda” Seneczko. Powodem zajścia były tarcia pomiędzy „Unda” a U. O. N. (w)

Z izby gmin

Londyn. (PAT.) Wczoraj w nocny izba gmin przyjęła odpowiedź na mowę tronową po uprzednim odrzuceniu wniosku grupy liberalnej Sa-

muela. Wniosek liberalów wyraża ubolewanie, że mowa tronowa nie zawierала żadnych środków, mających na celu uzdrowienie światowej gospodarki, oraz podniesienia bogactwa narodu.

Pożyczka wewnętrzna Francji

Paryż. (Tel. wł.) Zdaniem „Echo de Paris” francuski minister finansów planuje wydanie wewnętrznej pożyczki krajowej 5 do 5 i pół procentowej. Pożyczka ta ma być zużyta na pokrycie płatnych w grudniu zobowiązań i długów kraju.

Nowy Jork — Moskwa

Moskwa. (PAT.) Otrzymało doniesienie, że trzej lotnicy amerykańscy: Patridge, Sonnor i Fintsh wystartują niebawem z Nowego Jorku na Bermudy, Azory, Berlin do Moskwy na 18-osobowym dwupłatowcu typu Sikorski C. 72.2. Przywiozą oni próbki towarów amerykańskich i zabiorą z powrotem próbki sowieckie, przygotowywane przez wszechzwiązkową izbę handlową.

Flota napowietrzna Anglii

Londyn. (Tel. wł.) Koła urzędowe angielskiej marynarki powietrznej poczyniły już przygotowania, aby w razie definitywnego rozbitcia konferencji rozbrojeniowej przystąpić do znacznego wzmocnienia floty napowietrznej.

„Daily Express” twierdzi, że gdyby konferencja uległa odroczeniu lub rozbitciu, w pierwszym rzędzie liczba

eskadr zostanie podwyższona z 42 do 52.

Zderzenie się samolotów

Paryż. (Tel. wł.) Donoszą z Mexiko City, że nad lotniskiem wydarzyła się katastrofa, w której poniosło śmierć dwu najlepszych pilotów armji meksykańskiej. Dwa płatowce wojskowe zderzyły się w czasie lotu i runęły na ziemię rozbijając się zupełnie. Zwłoki pilotów wydobyto z pod resztek częściowo spalonych aparatów.

Pożar fabryki

Berlin. (Tel. wł.) W wielkiej fabryce mebli w pobliżu Frankfurtu nad Menem z niewiadomych dotąd przyczyn wybuchł pożar, który zniszczył wszystkie zabudowania fabryczne. Pastwą płomieni padły również urządzenia fabryki oraz znaczne zapasy przeznaczonych do wysyłki zagranicę kosztownych mebli. Poza tem w czasie akcji ratowniczej zginęło trzech ludzi.

Połączenie się agencji

Berlin. (PAT.) Oczekiwana od dawna zmiana w organizacji niemieckiej służby informacyjno-prasowej nastąpiła. Ogłoszono komunikat urzędowy o fuzji największych niemieckich agencji informacyjno-prasowych: „Continental Telegraphen Company” (Biuro Wolffa), oraz „Telegraphen Union” w jedną całość pod firmą „Deutsches Nachrichten-Bureau” (niemieckie biuro informacyjne).

Nadużycia konsystorza prawosławnego

Warszawa. (PAT.) Prokurator sądu okręgowego w Warszawie skierował do sądziego śledczego wniosek wszczęcia śledztwa przeciw warszawsko-chelmskiemu konsystorzowi prawosławnemu o nadużycie władzy (art. 286 k. k. z r. 1932), polegające na tem, że konsystorz prawosławny, opierając się na wygasłych przywilejach religii prawosławnej, udzielał rozwodów małżeństwom, w których osoba pozwana była wyznania rzymsko-katolickiego, czym dopuszczał się pogwałcenia właściwości rzeczowej wbrew wyraźnym przepisom konstytucji i ustawie z roku 1931 o uchyleniu przywilejów.

RADJO

Czwartek, dnia 30 listopada 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 — 7.55 audycja poranna z Warszawy; godz. 11.35 program na dz. bież.; godz. 11.40 tr. z Warszawy; godz. 11.50 wiadom. bież.; godz. 11.57 sygnał czasu; godz. 12.05 — 14.03 tr. z Warszawy; godz. 14.03 notowania giełdy pien., wiadom. gosp. roln.; godz. 15.25 — 17.50 tr. z Warszawy i Lwowa; godz. 17.50 „Z nad krawędzi” pogadanka Brata Cezarego. p. t. „Przeobrażenia w psychice bezrobotnych”; godz. 18.00 — 19.00 tr. z Warszawy; godzina 19.00 program na dz. nast.; godz. 19.05 rozmaitości; godz. 19.25 — 22.00 tr. z Warszawy; godz. 22.00 facecje przyrodnicze (Wartość chleba i mięsa jako pokarmów — w świetle badań — wygl. dr. Rzoska; godz. 22.05 płyty gramof.; godz. 23.00 — 23.45 tr. z Warszawy i Wilna.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 polskie pieśni w wyk. Ady Sari i Stanisława Gruszczyńskiego; godz. 12.35 VII koncert szkolny z Filharmonii Warszawskiej w wyk. orkiestry filharmonicznej, pod dyr. Józefa Ozimińskiego i Maryli Karwowskiej; w programie muzyka klasyczna; godz. 15.25 wiadomości o eksporcie polskim; godz. 15.40 muzyka salonna w wyk. ork. Tadeusza Serezyńskiego (tr. z Lwowa); godz. 16.40 odczyt pt. „Moje dziecko chce czytać” — wygl. p. Stefania Szuchowa; godz. 16.55 arje i pieśni w wyk. Wyszatyckiego; godz. 17.10 recital fortepianowy Romana Jasińskiego; godz. 17.50 kącik dla młodzieży wiejskiej; godz. 18.00 „Czytelnik a książka” — wygl. p. Helena Radlińska; godz. 18.20 słuchowisko z Wilna pt. „Za broń!” — Ostrowskiego; godzina 19.25 odczyt aktualny; godz. 19.40 wiadomości sportowe; godz. 19.47 dziennik wieczorny; godz. 20.00 koncert wieczorny; wykonawcy: orkiestra symf. pod dyr. Józefa Ozimińskiego i Pia Ravenna (śpiwaczka fińska); godz. 21.00 skrzynka pocztowa techniczna; godz. 21.15 d. c. koncertu; godz. 22.00 muzyka cygańska z domu Fukięra.

Nowi radni Obozu Narodowego

We wczorajszym wykazie nowych radnych miejskich, wybranych z listy nr. 5 Obozu Narodowego w okręgu III (śródmieście) w Poznaniu, opuszczono przez pomyłkę p. Julję Woźnicką, która również wchodzi do nowej rady miejskiej.

Przepowiednia pogody na czwartek: W nocy mroźno, w ciągu dnia pogodnie, zimno, wiatry wschodnie i wschodnio-północne.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.65 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.60 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212.00 zł. gotówką 211.00 zł. za 100 guld. gd. w dewizach 172.92 do 173.18 zł. gotówką 172.58 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29. 11. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych płacono przy słabej podaży za 5% poż. konwers. 49 1/2% i wyżj., oraz za 4% premj. dol. 47%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4 1/2% dol. listy zast. po 34 1/2 — 34. — % w zaoferowaniu (przy kursie dolara 5.77), natomiast poszukiwano — bez oddawców — 4 1/2% dol. listy zast. w zlocie po 40. — %. Poza tem ofiarowano 4% listy zast. konwert po 39 1/2%. Mniejszą ilość 4 1/2% złotych listów zast. obracano po 40. — bez notowania.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 78. —

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 49 1/2% P.

4 1/2% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5.77 34 1/2 — 34% O.

4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 39 1/2 O.

(Kurs w złotych)

4% poż. premj. dol. serja III 47 1/2% P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 78. — P

Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 29. 11. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1. żyto 727 g/l 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Zyto 637,5 tonn par. Poznań . . . 14,75

Zyto 30 tonn par. Poznań . . . 14,63 1/2

Ceny orientacyjne

Zyto 14,50 — 14,75

Usposobienie spokojne . . . 18,25 — 18,75

Pszenica 14,75 — 15,50

Usposobienie spokojne . . . 13,25 — 13,50

Jęczmień browarowy . . . 12,75 — 13,00

Usposobienie spokojne . . . 13,00 — 13,25

Owies 20,75 — 21,00

Usposobienie spokojne . . . 29,50 — 31,50

Mąka żytnia 65% wł work. . . 10,25 — 10,75

Usposobienie spokojne . . . 9,50 — 10,00

Mąka pszenna 65% wł work. . . 10,50 — 11,00

Usposobienie spokojne . . . 39,00 — 40,00

Rzepak zimowy 35,00 — 37,00

Gorzyczka 15,00 — 16,00

Wyka latowa 14,50 — 15,50

Peluszka 21,00 — 23,00

Groch Viktoria 13,50 — 15,50

Groch Folgera 170,00 — 220,00

Seradela 80,00 — 120,00

Koniczyna czerwona . . . 90,00 — 110,00

Koniczyna biała 4,25 — 4,50

Koniczyna żółta odłuszczoła . . 21

Ziemniaki jadalne

Ziemniaki fabr. za kilo %

Słoma pszeniana luzem . . . 1,25 — 1,50

„ pszeniana prasowana . . . 1,75 — 2,00

„ żytnia luzem 1,25 — 1,50

„ żytnia prasowana . . . 1,75 — 2,00

„ owsiana luzem 1,25 — 1,50

„ owsiana prasowana . . . 1,75 — 2,00

„ jęczmieńna luzem . . . 1,25 — 1,50

„ jęczmieńna prasow. . . 1,75 — 2,00

Siano zwykłe luzem 5,75 — 6,00

Siano zwykle prasowane . . . 6,25 — 6,75

Siano nadnoteckie luzem . . . 6,25 — 6,75

Siano nadnoteckie pras. . . 7,25 — 7,75

Makuch Injany 19,50 — 20,50

Makuch rzepakowy 16,50 — 17,00

Makuch słonecznikowy . . . 19,00 — 20,50

Srut Soja 23,00 — 23,50

Mak niebieski 53,00 — 57,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 480 tonn, pszenicy 60 tonn, jęczmienia 45 tonn, owsa 10 tonn, otrąb żytnich 55 tonn, otrąb pszennych 15 tonn, mąży żytniej 15 tonn, mąży ziemniaczanej 15 tonn, grochu Viktoria 60 tonn, ziemniaków fabrycznych 165 tonn.

TRIOTRON
najtańsze
lampy radiowe
na świecie

ag 6 294

Zarobki pracowników umysłowych

Położenie pracowników umysłowych jest niesłychanie ciężkie nietylko dlatego, że z posród wszystkich grup pozbawionych pracy inteligent najtrudniej znajduje jakieś źródło zarobkowania, ale i z tego względu, że nawet ci, co mają pracę zapewnioną, zarabiają przeważnie tak niewiele, iż nie może to wystarczyć często na opędzenie najprymitywniejszych potrzeb.

Według danych zgromadzonych przez Gł. Urząd Statystyczny 9,3 proc. ogółu pracowników umysłowych zarabia poniżej 120 zł miesięcznie, 13,2 proc. zarabia 120—180 zł, 20,4 proc. — 360—480 zł, 10,3 proc. — 480—640 zł i zaledwie 14,8 proc. zarabia więcej niż 640 zł miesięcznie. Biorąc pod uwagę przeciętną rodzinę takiego pracownika, składającą się z 4 osób (głowy rodziny, jego żony oraz 2 domowników, dzieci lub rodziców, pozostających na jego utrzymaniu), łatwo się przekonać, że przy zarobku poniżej 120 zł miesięcznie takiej wypadnie mniej niż 30 zł miesięcznie na osobę, w drugiej kategorii — 30—45 zł, w trzeciej — 45—65 zł, w czwartej — 90—120 zł i t. d.

Zauważyć należy, że sytuacja niewiele zmieni się na lepsze, jeżeli do cyfr wyżej przytoczonych wprowadzić pewną poprawkę, wypływającą stąd, że członkowie rodzin również zarabiają, a to dlatego, że zarobki te wynoszą tylko 10,5 proc. wydatków domowych i że dochód z tego źródła prawie całkowicie jest pochłonięty przez wydatki na świadczenia społeczne (Kasa Chorych, ubezpieczenia w Z. U. P. U.) i podatki.

Jasnym więc jest, że pracownik umysłowy, posiadający 180—200 zł miesięcznego dochodu, może na opędzenie wszystkich potrzeb domownika (mieszkanie, żywność, bielizna, kształcenie dzieci, potrzeby kulturalne i t. p.) przeznaczyć 45—65 zł miesięcznie. Ponie-

waż nawet przy obecnych stosunkowo niskich cenach utrzymanie kosztuje więcej, przeto pracownik nie ma innego wyjścia jak tylko bądź nie zakładać rodziny całkiem, bądź wstrzymać się od powiększenia jej (stąd tak duży odsetek małżeństw bezdzietnych w miastach), bądź skazać rodzinę na vegetację głodową. Innego wyjścia niema. Zauważyć przytem należy, że odsetek inteligentów, zarabiających do 260 zł miesięcznie, t. j. faktycznie nie mogących utrzymać nawet dość nieznacznie rodziny wynosi w Polsce 42,9 proc. ogólnej ich liczby.

Przytoczone wyżej cyfry ulegną pewnej zmianie, jeżeli uwzględnimy wiek i płeć pracownika umysłowego. Okaże się tedy, że ogółem 34,2 proc. mężczyzn zarabia do 260 zł miesięcznie, 65,8 proc. — ponad 260 zł, przy czem mężczyzn w wieku poniżej 25 lat i zarabiających do 260 zł miesięcznie jest 79,3 proc., w wieku 25—40 lat — 31,4 proc. i w wieku powyżej 40 lat — 18,7 proc. Zrozumiałem się staję zjawisko, dlaczego w miastach mężczyźni żenią się późno oraz dlaczego przyrost naturalny ludności miejskiej jest tak niewysoki.

Jeszcze gorzej sprawa przedstawia się, jeżeli chodzi o pracownika umysłowego — kobietę. Poniżej 260 zł miesięcznie zarabia 63,2 proc. ogółu pracujących kobiet (mężczyźni — 34,2 proc.), w tem w wieku poniżej 25 lat 86,6 proc. (mężczyźni — 79,3 proc.), w wieku 25—40 lat — 53,9 proc. (mężczyźni — 31,4 proc.) i powyżej 40 lat — 42,1 proc. (mężczyźni — 18,7 proc.). Wynika stąd nietylko powszechnie znane zjawisko, że kobieta jest gorzej od mężczyzny wynagradzana, ale że rzadko kiedy może ona myśleć o utrzymaniu rodziny z własnej pracy.

Z. K.

Nowa rada miejska Bydgoszczy

Wybrana w ubiegłą niedzielę nowa rada m. Bydgoszczy składać się będzie przeważnie z ludzi w pracy samorządowej nowych. Zaledwie trzecia część wybranych należała poprzednio już do rady miejskiej, względnie do magistratu w charakterze honorowych radców miejskich. To też spodziewać się należy, że w pierwszych miesiącach działalności dużo czasu zejdzie na gadulstwo i rzucańcu rozmaitych „genjalnych” projektów, mających w przekonaniu nowych radnych zbawić miasto.

Z listy nr. 1 („sanacja”) wchodzi: 1) Emil Kalita, prezes „Strzelec”, 2) Feliks Jaworski, kupiec, 3) Marja Wanda Mayerowa, żona dowódcy Dyonu Samochockiego, 4) Franciszek Motot, nauczyciel z przedmieścia Jachcice, 5) Franciszek Hoffman, kolejarz, swego czasu radny z listy Ch. D., 6) Rafał Kukliński, przemysłowiec, 7) Michał Porzych, nauczyciel, 8) Władysław Ballant, urzędnik państwowy, 9) Piotr Magdański, kominiarz, 10) inż. Franciszek Siemiradzki, radny od lat 4-oh, 11) Ludwik Woda, profesor gimnazjalny, 12) Franciszek Kanclerz, urzędnik państwowy, 13) Julian Mrugalski, rzeźnik, 14) Antoni Zawadzki, nauczyciel z Rupienicy, 15) Władysław Młodziej, nauczyciel.

Z listy nr. 4 (Ch. D. i N. P. R.): 1) Aleksander Janeczek, kupiec (N. P. R.), 2) Ignacy Kurdelski, krawiec (Ch. D.), radny od lat 8-ciu, 3) Teofil Mrówczyński, rzemieślnik budowlany (N. P. R.), 4) Józef Górski, em. urzędnik pocztowy (Ch. D.), radny od 4 lat, 5) Jan Faustyniak, poseł (N. P. R.), radny od 8 lat, 6) Marcin Wencel, robotnik (Ch. D.), radny od 4 lat, 7) Leon Formański, redaktor (Ch. D.), 8) Jan Góralewski, sekretarz związkowy (N. P. R.), b. radca miejski, 9) Kazimierz Beyer, em. nauczyciel (Ch. D.), radny od lat 12 i prezes rady miejskiej przez lat 8, 10) Franciszek Kozłowicz, kupiec (Ch. D.),

11) Stefan Jankowski, urzędnik prywatny (N. P. R.), 12) Ignacy Balwiński, kierownik drukarni (Ch. D.), radny od 2 lat, 13) Józef Piasecki, robotnik (N. P. R.), 14) Edmund Bigoński, redaktor (Ch. D.), 15) Jan Walczak, woźny (N. P. R.), 16) Maciej Rożak, sekretarz związkowy (N. P. R.), radny od 8 lat, 17) Józef Zacharjasz, rolnik (Ch. D.), 18) Jan Stanisławski, kupiec podróżujący (Ch. D.).

Z listy nr. 6 (Obóz Narodowy): 1) A. B. Lewandowski, kupiec, poseł i radny miejski od 12 lat, 2) Julian Sokolowski, przemysłowiec, radny od 4 lat, 3) inż. Tadeusz Mieczkowski, przemysłowiec, radny od 8 lat, 4) Roman Maselkowski, em. dyrektor Kolejek Powiatowych, 5) Florian Malenda, inżynier, 6) Hieronim Dymkowski, kupiec, 7) Amand Paszke, prezes oStw. Własc. Domów, 8) Konrad Fiedler, redaktor, radny od 12 lat i wiceprezes rady miejskiej od 7 lat, 9) Kazimierz Robakowski, przemysłowiec, 10) Ignacy Budziński, fryzjer, prezes Tow. Przemysłowo - Rzemieślniczego, 11) Djonizy Martini, emeryt, własc. domu, radny od 8 lat, 12) Emil Jaworski, introligator, własc. domu, 13) Jan Konarski, piekarnik.

Z listy nr. 7 (Niemcy): 1) Paweł Jenricke, nauczyciel, radny od 12 lat, 2) Arno Ströse, redaktor.

Większość radziecka prawdopodobnie będzie w nowej kadencji Rady m. Bydgoszczy ta sama, która była w dwóch ostatnich kadencjach. Mianowicie około Obozu Narodowego (13 r.), Ch. D. (10 r.) i N. P. R. (8 r.). Łącznie 31 radnych na ogólną liczbę 48.

Kiedy nowi radni rozpoczną urządowanie, jeszcze dzisiaj niewiadomo. Zależać to będzie od decyzji min. spraw wewnętrznych. W każdym razie pierwszą ważniejszą pracą nowej Rady będzie uchwalenie budżetu m. Bydgoszczy na rok 1934-35.

Postępy Obozu Narodowego w Lesznie

Wynik wyborów do rady miejskiej w Lesznie unać należy za duży sukces Obozu Narodowego, pomimo liczebnej przewagi listy „sanacyjnej”. Rezultaty są następujące: lista narodowa 7 mandatów, „sanacja” 11, Ch. D. i N. P. R. 2, lokatorzy 4, właściciele domów bez mandatu, Niemcy bez mandatu.

Poprzednio narodowcy posiadali tylko 2 przedstawicieli w radzie, natomiast dużymi wpływami cieszyli się różne lokalne „sanacyjne” „wielkości”, które dzisiaj przepadły i poszły na zasłużony odpoczynek. I tak przypadł

Miejskowa Ch. D. występująca wspólnie z N. P. R., ma za sobą jeszcze jedno rozczarowanie (przepadł jej „leader” p. Rzepka). Może z tego wyciągnie właściwe wnioski na przyszłość.

Lista narodowa skupiła 2244 głosy, do uzyskania ósmego mandatu zabrakło jej tylko 8 głosów.

„Sanacja” liczyła na uzyskanie absolutnej większości w nowej radzie miejskiej; rachuby te zupełnie zawiodły. Procentowo stan posiadania B. B. nawet się nieco zmniejszył.

Z ramienia Obozu Narodowego wchodzi do nowej rady miejskiej pp.: adw. Jan Grzesiński, Adam Misiak, dr. Kazimierz Gutsche, Stanisław Dankowski, Józef Danielak, Maksymilian Trendowicz i Józef Górecki. Są to wszystko ludzie, dający gwarancję rzeczowej, pożytecznej pracy, podczas

Wynik wyborów w Kępnie

Wybory do rady miejskiej w Kępnie miały przebieg naogół spokojny. Niesmak wywołały tylko niepoważne występy miejscowych menerów „sanacyjnych”. Frekwencja wyniosła 87% uprawnionych do głosowania.

W okręgu I padło ogółem 1225 głosów. Lista nr. 1 (B. B.) otrzymała 513 głosów i 3 mandaty, lista nr. 2 (narodowa) — 519 głosów i 3 mandaty, lista nr. 3 (N. P. R.) — 223 głosy i 1 mandat.

W okręgu II padło 1002 głosów. Lista nr. 1 — 333 gl. i 2 mand., lista nr. 2 — 489 gl. i 2 mand., lista nr. 3 — 180 gl. i 1 mand.

W okręgu III padło 826 głosów. Lista nr. 1 — 337 gl. i 2 mand., lista nr. 2 — 437 gl. i 2 mand., lista nr. 3 — 49 gl., bez mandatu.

Jak z powyższego wynika, lista nr. 1 zdobyła 7 mand., lista nr. 2 — 7 man-

DOBRA WAGA — czystość surowców — tania cena dostępna dla wszystkich — Czekolada A. PIASECKI S. A. nr 6 324

Nie dać się rozdzielić!

„Revue des Deux Mondes” w ostatnim zeszytce z 15 b. m. ogłasza na czele miejscu znakomity artykuł pisarza wojskowo-politycznego, podpisującego trzema gwiazdkami, pojawiające się od szeregu lat od czasu do czasu uwagi polityczne, które tym razem dotyczą wystąpienia Niemiec z Genewy, a które między innymi zawierają ustęp następujący:

„Nasze przyjaźni i nasze sojusze z krajami Małej Ententy i z Polską mają na celu zapewnienie pokoju. Nie przeszkadzają nam one wcale w utrzymaniu dobrych stosunków z innymi krajami, nietylko z Anglią, której losy bez względu na to, coby robiła, są ściśle związane z naszymi, ale także z Włochami, które przeznaczenie ich, jak i nasze, przeciwstawia nadmiernej rozwojowi germanizmu.

Ścisła współpraca z krajami Europy środkowej, które są naszymi przyjaciółmi, musi być podstawową zasadą naszej polityki. Mają one te same co my potrzeby, tę samą miłość pokoju, to samo przywiązanie do traktatów zapewniających ich byt. Armja ich, lotnictwo ich, położenie ich w pobliżu Niemiec zmuszają Niemcy do respektowania siły, jaką one wraz z nami przedstawiają.

Cała polityka niemiecka za kilkoma już nawrotami polegała na przedewszystkiem na dążeniu do oddzielenia nas od naszych przyjaciół. Pakt czterech uwydatnił wszystkim następstwa dyplomacji, którą nas od nich oddalała. W czasie rokowań nad paktem czterech stanowcza postawa Małej Ententy i Polski oddała usługi całej Europie i zachowała nas przed niebezpiecznymi zapuszczeniami się Niemcy nie wyrzekły się intryg. To właśnie rzuca wielką wątpliwość na projekty bezpośrednich rozmów między Paryżem i Berlinem, o których była mowa od połowy października. Trzeba być bardzo naiwnym, by nie rozumieć, że rokowania takie są obecnie bezprzedmiotowe i bez wartości. Niemcy mają wiele do żądania od nas, a my nie mamy nic do ofiarowania im, bo daliśmy już wszystko, co można było ustąpić.

W mowach Hitlera o zbliżeniu niemiecko-francuskim bardzo ważną rzeczą jest to, że w tej likwidacji sporów francusko-niemieckich nie bierze on w rachubę naszych przyjaciół. Zuchwałym celem polityki niemieckiej jest pchanie nas do niebezpieczeństwa, o nich i ofiarowanie nam bezpieczeń-

SOK CZOSNKI
— znakomity —
przy DUSZNICY, SKLEROZIE
CIERPIENIACH PŁUCNYCH
wyrobu
Apteki Marowieckiej
WARSZAWA — MAZOWIECKA — 10

Broszury o kuracji czosnkowej wysyła bezpłatnie i informacyj w Poznaniu udziela Apteka „Pod Białym Orłem” K. Skarżyskiego, e. ary Rynek 41. Tg 597

gdby skład personalny radnych, wybranych z „jedyńki” przedstawia się bardzo nieszczególnie.

datów, lista nr. 3 — 2 mandaty. Trzeba jednakże zaznaczyć, że liście narodowej brakło w okręgu II tylko 4 gl. do zdobycia trzeciego mandatu, niestety unieważniono liście tej 23 głosy, wskutek czego „sanacja” zdobyła o jeden mandat więcej. Również w okręgu III brakło liście narodowej tylko 28 gl. do trzeciego mandatu. Gdyby wszyscy wyborcy zwrócili większą uwagę na kartki, które imi głosowali, Obóz Narodowy uzyskałby w nowej radzie miejskiej większość: lista narodowa miałaby 9 radnych, a „sanacja” 5. Tak czy tak liczba głosów narodowych wzrosła o 25 procent.

Z listy narodowej wchodzi do rady miejskiej pp. Bogucki Julian, Karłowska Teodozja, Kloniecki Antoni, Laskowski Stanisław, Tomczak Jan, Wyderkowski Julian i mec. Zakrzewski Włodzimierz.

Poważne straty poniosła N. P. R., która zdobyła 2 mand., gdy poprzednio miała ich 5. Z ramienia N. P. R. wchodzi do rady miejskiej pp. adw. Banaszak i Józefiak.

Świadczenia z akt stanu cywilnego wolne od opłat

Na podstawie wydanych ostatnio przepisów wolne są od opłaty stempłowej odpisy, wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, dotyczące szefów i funkcjonariuszów przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, jeżeli te osoby są obywatelami państwa wysyłającego i należą do uznanego personelu eksterytorjalnego, dalej szefów przedstawicielstw konsularnych państw obcych, również pod warunkiem obywatelstwa danego państwa, wreszcie członków rodzin wymienionych osób urzędowych. Również wolne są od opłaty stempłowej świadectwa z akt stanu cywilnego, wydawane w pewnych wypadkach na żądanie przedstawicielstw państw obcych.

W odniesieniu do obywateli polskich wolne są od opłaty stempłowej świadectwa z akt stanu cywilnego wydawane celem przedstawienia ich kasom chorych, związkom ubezpieczeń pracowników umysłowych i innym instytucjom ubezpieczenia przymusowego niemajątkowego dla stwierdzenia uprawnień ubezpieczeniowych. Dotyczy to również świadectw wydawanych celem dołączenia do akt urzędu prowadzącego ewidencję i kontrolę ruchu ludności, oraz świadectw wydawanych urzędowi państwowemu i samorządowemu.

REŃCE ZANIEDBANE

zniszczone doprowadza do należytego stanu. Zapobiega odmrożeniom.
KREM PRAŁOTW — Perfection
nr 6 479

Czyta Pan nowieśc

A. M. NOWAKOWSKIEGO „PÓLDJABLE”?
nr 6 750

Nowa hekatomba ministerjalna

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Paryż, w listopadzie.

Miesiąc zaledwie upłynął od upadku gabinetu p. Daladier, a już znowu śpiewa się „De profundis“ nad jego spadkobiercą. Ślawia się horoskopowo do przyszłości. Tymczasem nieubiegana arytmetyka parlamentarna wykazuje coraz dobitniej i coraz dramatyczniej, że izba, wybrana pod złowrogim znakiem kartelu, nie ma i nie może mieć większości. Skoro bowiem chodzi o politykę zagraniczną, to socjaliści — pozostający pod berłem p. Bluma czy p. Renaudela — głosują za rządem, a przeciwko niemu, gdy chodzi o politykę wewnętrzną lub finansową kraju. Inaczej mówiąc, ta pierwsza odpowiada dokładnie wymaganiom międzynarodówki, podczas gdy te inne nie idą po jej linii... Lewica bowiem częściowo godzi się, by wreszcie urzędnicy płacili skromnych 15 frs. miesięcznie, ale od uposażenia, wynoszącego 12 000 frs. rocznie; premier Sarraut targuje się o obniżenie o 1 000 frs.; na tem rząd się zalał. Byłoby to niesmaczna komedia, gdyby nie fakt, że sytuacja ogólna staje się rzeczywiście dramatyczna. Z miesiąca bowiem na miesiąc zwiększają się trudności finansowe, opróżniają się skarby, kapitały obce zaczynają emigrować z Francji, zmniejsza się przytem ogólne zaufanie, odgrywające przecież tak kapitalną rolę w życiu narodu.

P. Sarraut zresztą szukając w ostatniej chwili bardziej centrowego dla swego ministerstwa oparcia, rzucił mu to wezwanie: odrodzenie naszych finansów powinno stanąć ponad szykanami grup politycznych! Daremny to apel, jakkolwiek w jego obronie stanęli po części i p. Herriot — kandydat na premiera i — i p. Flan-din, szef właśnie centrowych frakcji izby. Wynik też głosowania stał się nieoczekiwany; nadzieje koncentracyjnego rządu zniweczone; ciężka terazniejszość wystąpiła z całą siłą. Nie rozjaśnia jej kombinacje i kombinacyjki ani utworzenie gabinetu p. Chautemps, Bonnet, czy też Caillaux.

Trzeba sobie zdać jasno sprawę ze stanu rzeczy: jedyne wyjście z chaosu może przynieść krajowi tylko formacja, która wykluczy siły socjalistyczne, wprowadzające rozkładowe elementy międzynarodowe. Jest to teza, jak wiadomo, głoszona przez p. Tał-dzieu, a którą socjaliści i radykali ochrzczili mianem „krucjaty antysocjalistycznej.“ Tego rodzaju „unia narodowa“ mogłaby zażegnać zło. Ale na jak długo? — pytają sceptycy. — To inna rzecz. Należy jednak w chwilach krytycznych spróbować najbardziej skutecznego środka obrony.

Największą bowiem plagą obecnego regime'u — to rozbitcie się partij; „grupomanja“ stała się też jego istotną chorobą. Nie mówiąc już bowiem o dawnych formacjach stronnictw tak niezmiernie licznych, w ostatnich miesiącach powstał nietylko t. zw. „neofaszyści“ czyli „mięcy“, a noszący teraz oficjalne miano „Parti socialiste Français“, ale w dodatku „wyczekujący“ z p. Frossardi'em na czele. Ci ostatni nie opuścili jeszcze szeregów „blumowskich“, ale nie przestali na ręce p. Faure'a odnowionej przysięgi na wierność. Radykalny poseł Archimbaud tworzy podgrupę „neo-kartelistów“, wykluczającą połączenie się z centrem; to ostatnie jeżeli nie wynika z siebie jakiejś nowej formacji, to jednak głosowania jego zdradzają niezawodną rozbieżność. Taką samą panuje częściowo pośród innych republikanów.

Wynikiem zresztą powyższego rozproszenia się sił politycznych kraju, stały się nowe dzienniki. W ciężkim pod każdym względem okresie wyrastają one jak grzyby po deszczu. I tak po „Rempart“ p. Lévy, ukazał się „Le Jour“ p. Bailly; radykalny „Notre Temps“ gromadzi obecnie młode pokolenie, dając zresztą gościnę „neo-socjalistom“, a oskarżając pobratymczą „République“ o „neo-kartelizm“; — „L'Appel“, założony przez p. Compère-Morel, byłego administratora „Populaire“ sprzyja tej koncepcji; „Le Nouveau Soir“ broni tez lewicowych i publikuje artykuły „objecteurs de conscience“; „Midi“ wreszcie opowiada w którym liczne i ważne teki by-łyby sprawowane przez nich; gdyby zaś to doświadczenie się nie powiodło, to godzą się na rozwiązanie parlamentu. Narodowi republikanie natomiast oświadczają, że wobec niebezpieczeństwa zewnętrznego i chaosu wewnętrznego podobny eksperyment

równałby się katastrofie; należy jej uniknąć za wszelką cenę przez uprzednie właśnie rozwiązanie izb. Pewna natomiast część radykałów waha się, a inna oponuje energicznie, przestrzegając przed „niewiadomym awanturą“. Opinia zaś publiczna konstatuje coraz energiczniej, że maszyna rządowa źle funkcjonuje, i że tak dalej trwać nie może.

Co więc się stanie? — Czyżby Francja poszła za przykładem niektórych ze swych sąsiadów, szukając zbawienia w ewentualnej dyktaturze? Ostatnio właśnie zagadnienie to omawiał w gronie polityczno-intelektualnym p. Henri de Kerillis, doskonały znawca wewnętrznej polityki francuskiej. Wybitny ten kierownik całej organizacji wyborczej wszystkich partij narodowych, często już poprzednio wobec mnie oświadczył: eksperyment dyktatorski przedewszystkiem nie odpowiada umysłowości francuskiej; poza tem zaś wiadomo zawsze, jak i kiedy rozpoczyna się dyktatura, ale nie wiadomo nigdy, jak się skończy! We Francji zaś kończyła się zawsze źle; przykładów dużo: Ludwik XIV Robespierre, Napoleon I oraz II. P. de Kerillis idzie jeszcze dalej. Powraca on właśnie z Włoch, gdzie przeprowadził nadzwyczaj szeroką i ciekawą ankietę o faszyzmie, i jest bardziej niż kiedykolwiek zdania że jakkolwiek dyktatura jest musi — wcześniej czy później — stać się dyktaturą robotniczą; są to bowiem dzisiaj szerokie i dyscyplinowane organizacje; na ich rzecz robi się duże ustępstwa. Co jednak się stanie w dniu, w którym dyktator ustąpi czy też umrze? — Bardzo to niź niepokojący znak zapytania!

P. de Kerillis nie przewiduje też bynajmniej we Francji zamachu stanu w rodzaju faszystowskim, byłby on bowiem niezmiernie trudny do przeprowadzenia — pomijając już wszystkie inne okoliczności — przedewszystkiem wskutek tego właśnie, że Paryż jest miastem robotniczym i że do podobnego zamachu trudno sobie pozyskać te sfery. Zamach da się za złudną iluzją oświecenia opinii publicznej za pomocą corazto liczniejszych organów prasowych!

W tym chaosie, zrozumiałem jest, iż różne czynniki szukała wyjścia z trudnej sytuacji. I tak socjaliści przez usta posła Frossard'a proponują je-

Przy zwąpanieniu naczyń krwionośnych, męzgu i serca, używając codziennie małą ilość naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa osiągną się łatwe wypróżnienie. Tg 596

Zbrojenia i kursy akcji w Niemczech

Przemysł niemiecki przechodzi ciężki okres kryzysowy: eksport maleje, rynki zagraniczne są zamknięte ciłami, konkurencja potężna. Stąd też olbrzymi wzrost bezrobocia.

Są jednak takie gałęzie przemysłu niemieckiego, które nie odczuwają kryzysu; są olbrzymie fabryki, w których pracuje się pełną parą, dniem i nocą, gdzie zwiększa się personel robotniczy, gdzie nie odczuwa się braku zamówień, kredytów, gotówki. Są to olbrzymie koncerny, wielkie zakłady, fabryki metalurgiczne, maszyn i chemiczne, których akcje zwyżkują stale na giełdach niemieckich i cieszą się ogromnym, niestabnym popytem.

Akcje fabryk amunicyj w Karlsruhe wykazały od r. 1932, kiedy to kurs ich wynosił 16 marek, wzrost o 44 marki, do wysokości 60 marek w chwili obecnej. Akcje fabryk „Bayerische Motoren-Werke“, które wytwarzają silniki dla samolotów i motocykle min. wykazują obecnie kurs 120 i 138 marek, wówczas gdy w r. 1932 notowano je na giełdzie berlińskiej po 28 do 64 marek. Akcje A.G. Farben-Industrie, który to koncern wytwarza w swych zakładach trujące gazy bojowe, notowane były w 1932 r. po 81 do 108 marek, obecnie zaś kurs ich wynosi 115 do 144 marek. Olbrzymie fabryki „Rheinmetall-Werke“ w Düsseldorfie, które produkują amunicję dla artylerji, nie wypłacały od r. 1929 dywidendy akcjonariuszom; na rok bieżący obiecuje zarząd zakładów wydzielenie dywidendy w pokaznej sumie.

Ta dobra konjunktura w przemyśle zbrojeniowym Niemiec pozostaje w jaskrawym przeciwieństwie do ogólnej depresji, panującej we wszyst-

Gdzie kontrasty się schodzą!

Cieńsze warunki pracy silnika samochodowego w zimie wymagają przeciętnie wyższej temperatury pracy. Wymaga on przeto oleju odpornego na gorąco. By móc jednakowoż przed rozpoczęciem jazdy z łatwością uruchomić silnik, trzeba oleju, który nawet przy niskiej temperaturze będzie lekko płynny. Olej ten musi być odporny na zimno! To podwójne zadanie spełnia jedynie w zupełności Mobiloil Arctic!

Jego wysoka odporność zarówno na gorąco jak i zimno sprawia, że olei ten przewyższa zimę a temsamem zapewnia bezpieczeństwo jazdy w porze zimowej. Wszędzie gdzie zachodzi konieczność przewyżczenia w równej mierze gorąca jak i zimna, tam gdzie kontrasty się schodzą, tam należy stosować markę mającą za sobą ogólne uznanie, mianowicie Mobiloil Arctic!

sze jeden eksperyment kartelowy, stanu parlamentarny może. Zdaniem jego przeprowadzi tylko rząd lewicowy, t. j. mający nadzieję pociągnięcia za sobą klasy robotniczej, w chwili, w której wywrócony, oświadczyliby, że pozostaje u władzy. P. de Kerillis natomiast jasno zdaje sobie sprawę, że jesteśmy u schyłku obecnej epoki; że wobec różnych konjunktur i rewolucyj, jakie się dokonują przesuwamy się z jednej formy cywilizacyjnej do drugiej. Régime obecne zniknie, powiada on; trudno przewidzieć jeszcze w jaki sposób ten przewrót dokona się we Francji, ale niemniej jest on bliski, nieunikniony. „Bacznie śledzimy jego postępy, by móc nim w danym momencie pokierować.“

I. BRIARES.

Ozanam pragnął zrzęczyć młodzież katolicką i zaprowadzić ją do obrony wiary na polu naukowym, a jako środek do zrealizowania swej idei uważał konferencję historyczną. Wprowadzał też do niej coraz nowych członków.

Lecz konferencja ta nie składała się z samych katolików. Skutkiem tego studenci o przekonaniach katolickich zmuszeni byli w dyskusji bronić zasad wiary katolickiej. Studenci ci spostrzegli jednak, że nie będą dostatecznie do dyskusji przygotowani, spełniają rolę apologetów wiary niedostatecznie, postanowili przeto zorganizować osobne zebrania przygotowawcze do dyskusji publicznej.

W jakimś czasie potem odbyło się posiedzenie konferencji historycznej; niezmiernie burzliwe. Nieprzyjaciele katolicyzmu występowali ogromnie agresywnie, wyszydając wiarę i Kościół św. W obronie wiary wystąpił energicznie Ozanam, ale mimo widocznego zwycięstwa, zawołał do przyjaciół: „Moi kołchani, czy nie odczuwacie potrzeby, tak jak ja, aby poza temi konferencjami, tak pełnymi walki, stworzyć inne posiedzenia na które przychodziliby wyłącznie katolicy dla pełnienia dzieła miłosierdzia? Czyż nie zdaje się wam, że nadszedł czas, by do słów dołączyć czyn, aby przezeń udowodnić żywotność naszej wiary?“

Oczywiście wszyscy zapalili się do tej myśli i postanowili ją zrealizować.

O intencjach początkowych ich dzieła pisał później Ozanam w ten sposób: „...Kiedy staraliśmy się przypomnieć tym zbłąkanym braciom wspaniałości chrystjanizmu, odpowiadali nam: „Wasze twierdzenie jest słuszne co do przeszłości; chrystjanizm swego czasu dokonał cudów, ale dziś wyschło już źródło jego żywotności. Przechwalacie się swoją przynależnością do Kościoła katolickiego, lecz gdzie są czyny, któreby stwierdzały waszą wiarę, jedyną naszą serca dla niej i budziły w nas szacunek?“

„I mieli słuszność“ — pisze dalej Ozanam — wymówka ich była aż nadto sprawiedliwa. A więc do dzieła! — powiedzieliśmy sobie — czynem stwierdzić musimy naszą wiarę! Ale co czynić należy, aby okazać się naprawdę katolikiem? Oto pełnić trzeba, co Bogu najbardziej się podoba, t. j. miłosierdzie“

Z tak szlachetnej pobudki wypłynęło wielkie dzieło Konferencji św. Wincentego a Paulo.

A. L.

**K T O
POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY
ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM
POLSKIM!**

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Sroda, 29 listopada 1933.

Słońce: wschód 7,35; — zachód 15,40; —
długość dnia 8 godz. 11 min.
Księżyc: wschód 13,54; — zachód 4,58; —
przed pełnią

Stan pogody według sprostżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
Sroda, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska minus 1 st. C., pochmurno, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 765 mm. —
W ub. dobre temperatura najwyższa plus 1 st. C., najniższa 0 st. C.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego:
Dziś 14,00 m.

Kal. rzł.: Saturnin; jutro Andrzej Ap.
Kal. słow.: Przemysław; jutro Ludosław.

Z POZNANIA

— **Z Izby Skarbowej.** Prezes Izby Skarbowej p. Ferdynand Świtalski wyjechał na kilkutygodniowy urlop. Zastępstwo objął wiceprezes p. dr. Władysław Szwedzicki.

— **Z targu.** Dnia 29 b. m. na placu Sapiieżyńskim placono:

Za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; 1 kg masła mleczarskiego 3,40—3,60 zł; 1 kg twarogu 0,60—0,80 zł; za litr śmietany 1,40—1,60 zł; litr mleka pełnego 2,00—2,20 gr; mendel jaj 1,60—1,90 zł; wapnowanych 1,30 zł

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,70—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,20—1,60 zł; wołowiny 1,40—1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; koziny 1,00—1,20 zł; skopowiny 1,30—1,60 zł; smalcu 2,40—2,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,80 do 3,00 zł; kaczka 2,00—3,50 zł; gęś 4,00 do 6,50 zł; para gołębi 1,00—1,20 zł; indyk 3,50 do 6,00 zł; perliczka 2,30—2,50 zł; królik 1,00 do 1,25 zł; zając 2,50—3,25 zł; bażant 1,80 do 2,00 zł.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6 do 8 groszy; 1 kilogram szpinaku 20 do 30 groszy; 1 peacock pietruszki 10 groszy; 1 kg. cebuli 10 gr; 1 kg. bobu 40—50 gr; 1 kg. kapusty 15—30 gr; 1 kg. brukselki 40—50 gr.

Za rwyby: 1 kg. szczupaka 2,20—2,40 zł; okonia 1,40—2,00 zł; lina 2,20—2,40 zł; suma 2,60—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg. białych ryb 0,60—1,20 zł; 1 kg. sandacza 3,60—4,00 zł; 1 kg. karpia 2,20—2,40 zł; za ryby śniegane placono 40—60 gr mniej.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 6,40—8,00 zł.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 1,60—2,40 zł; jabłek 0,40—1,00 zł; 1 kg. borówek (brusznice) 1,00—1,20 zł; 1 kg. gruszek 0,40—1,00 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2,40—3,00 zł; kaszowców 2,00 zł.

— **Kradzieże i włamania.** Kierownik filii „Bata” p. Hugon Jakubowski z Poznania (ul. Wrocławską 15-16) doniósł policji, że nieznanymi złościami włamali się nocą do składu obuwia firmy „Bata” przy ul. Przemysławskiej 3. Łupem włamywaczy padło 80 par obuwia męskiego i damskiego i 140 par pończoch damskich i męskich ogólnej wartości 1016 zł. — Przy ul. Gen. Prądzińskiego 47 nieznanymi narazie złościami włamali się do składu spożywczych firmy „Zgoda”. Włamywacze nie zabrali jednak nic, gdyż zostali przypuszczalnie spłoszeni. — U p. Heleny Witke przy ul. Zamkowej 4b dopuszczono się kradzieży 250 zł gotówki, znaczków stemplowych oraz kilimów ogólnej wartości 450 złotych.

Niefortunna przygodę mieli włamywacze, którzy wtargnęli nocą do składu towarów krótkich p. Ludomiry Lei przy ul. Dąbrowskiego 49. Złodzieje skradli różne towary, jak: koszulki męskie i damskie, swetry męskie i damskie, pończochy damskie, skarpetki męskie, rekawiczki, oraz bieliznę dziecięcą. Skradziony łup spakowali złościny w worki i pozostawili je w sieni przy ul. Dąbrowskiego 49. Przechodzący tam posterunkowy zauważył podejrzany towar i ukrył się, oczekując przybycia zbrodni. Istotnie też po krótkim czasie wszedł do sieni niejaki Jan Kanikowski z Poznania (ul. Kościelna 20). Zauważywszy policjanta, począł uciekać, został jednak przytrzymaany i osadzony w areszcie policyjnym. Skradziony towar otrzymała p. Lejowa w całości. Przepuszczalnie Kanikowski miał jeszcze kilku współników.

Bieżąca kronika policyjna notuje ogółem 11 doniesień o kradzieżach i włamaniach. (kl.)

— **Wyzyskiwanie nędzy.** P. Prakse- da Gliszczyńska, ul. Piotra Wawrzyniaka nr. 21, doniosła policji o oszustwie na sumę 100 złotych. Nadużycia tego dopuścić się miał na tle otrzymania posady Henryk Kokrycz (ul. Gąsiorowskich 5). Policja prowadzi w tej sprawie dochodzenia. (kl.)

— **Tajemnicze zainicjowanie dziewczynki.** Na wniosek p. Wincentego Szymańskiego z Poznania (ul. Patr. Jackowskiego 35) wdrożyła policja poszukiwania mające na celu odnalezienie 8-letniej córki Ireny. Dziewczynka wyszła z domu 28 bm. przed południem w zamierzeniu udania się do szkoły i dotychczas nie wróciła. Poszukiwania u krewnych i znajomych były bezowocne, wobec czego ojciec zwrócił się do policji o zarządzenie poszukiwań. Zaginiona była blondynką o twarzy owalnej; ubrana była w szary płaszcz

Pan „inżynier”...

P. Malachowski na ławie oskarżonych

Znany na terenie Poznania p. Albin Malachowski odpowiadał w dniu dzisiejszym przed sądem okręgowym w Poznaniu za nieprawne używanie tytułu inżyniera.

W sprawie tej zasięgnięto przez poselstwo sowieckie informacji w politechnice charkowskiej, która nadała relację, z której wynika, że Albin Malachowski był studentem tejże politechniki w latach 1919 i 29, nie uzyskał natomiast tam dyplomu.

Prokurator p. Mosiądz domagał się surowego ukarania oskarżonego bez zastosowania amnestji. W czasie mowy obrończej, wygłoszonej przez Malachowskiego w sposób bardzo ostry, a chwilami nawet obraźliwej prokuratora, sędzia p. Zmizdziński zwracać musiał niejednokrotnie uwagę na ton i dobór słów. Następnie przewodniczący ogłasza postanowienie sądu na mocy którego termin publikacyjny odbędzie się 1 grudnia rb. o godz. 12.

Starzec z bogatą przeszłością kryminalną

Trzykrotnie już karany za kradzież, a sześćdziesiąt dwa razy notowany policyjnie w Poznaniu i Warszawie za kradzieże kieszonek i t. p. Józef Marciak zasiadł ponownie na ławie oskarżonych pod zarzutem kradzieży zł 2.590 na szkodę p. Czesława Nowaka.

Marciak działając wspólnie z drugim niewykrytym sprawcą, spił do nieprzytomności w restauracji przy pl. Sapiieżyńskim, upatrzoną ofiarę i korzystając z chwilowej niepoczytalności sędziowskim odbędzie się jeszcze zł 2.590.

Na wniosek prokuratora sąd sprawę odczytał; celem przekazania jej sądowi okręgowemu w składzie trzyosobowym.

Obrońca, adw. Kwiczala wniósł o uchylenie nad oskarżonym aresztu śledczego, ze względu na jego bezradziejny stan zdrowia, spowodowany nieuleczalną i bardzo ciężką gruźlicą płuc. Sąd rozprawę odroczył, lecz wniosku obrony nie uwzględnił z tem jednak że rozprawa przeciw oskarżonemu przed trzyosobowym składem sędziowskim odbędzie się jeszcze w bieżącym tygodniu.

50-lecie pracy adwokackiej

W dniu 27 listopada święcił znany i ceniony adwokat i notariusz, pierwszy po odzyskaniu niepodległości prezes wydziału Izby Adwokackiej w Poznaniu p. Ludwik Cichowicz, jubileusz 50-lecia pracy zawodowej.

Celem uczczenia jubileusza Rada Adwokacka w Poznaniu odbyła w tym dniu uroczyste posiedzenie w swej siedzibie przy współudziale jubilata, jego rodziny, przedstawicieli naczelnej Rady Adwokackiej, sądownictwa, prokuratury, prokuratury generalnej oraz najstarszych kolegów zawodowych jubilata. Po przemówieniach wręczono jubilatowi koszcz żywych kwiatów. Dziękując za wyrazy poważania i sympatii jubilata nawoływał obecnych do utrzymania na najwyższym poziomie godności i znaczenia stanu adwokackiego. Uroczystość zakończyła się wspólną fotografią.

Oświadczenie

P. Bronisława Pelczyńska, właścicielka sklepu przy pl. Wolności 1, prosi nas o stwierdzenie, że pociąga do odpowiedzialności sądowej redaktora odpowiedzialnego „Przeglądu Codziennego” za bezprzykładne oszczerstwo.

Jak wiadomo pismo to zarzuciło firmie St. Pelczyński przemysł harmonijek z Niemiec do Polski, podając, że władze celne dokonały w sklepie firmy rewizji z wynikiem pozytywnym. Jak się okazało, w sklepie nie było żadnej rewizji i żadnej konfiskaty.

zimowy, niskie brązowe trzewiki i miała przy sobie brązową tekę do książek. (kl.)

— **Najechny przez samochód.** Na ul. Fredry samochód P. Z. 43 083 najechnął p. Jana Przybyła z Poznania (ul. Szkolna 3). P. Przybył odniósł złamanie żebra i inne obrażenia. Pogotowie ratunkowe po doraźnej pomocy przewiozło go do szpitala miejskiego. (kl.)

— **Pociąg najechnął na wóz.** Na niezabezpieczonym zaporami przejeździe kolejowym na szlaku Rabinek-Chełmce pod Inowrocławiem najechnął pociąg osobowy na wóz z majętności Sikorowo, rozbijając go doszczętnie. Woznicę Pikulski, który wypadkowi zawiąnął miał nieostrożnością, odniósł lekkie okaleczenia. (kl.)

Z POZNAŃSKIEGO

— **INOWROCLAW.** (Wóz rozbity przez pociąg). 25 bm. na szlaku kolejowym Rabinek-Chełmca najechnął pociąg osobowy nr. 1412 na niestrzeżonym przejeździe furmanek, którą rozbił. Woznicę Michał Pikulski, zamieszkały w majętności Sikorowo, pow. Inowrocław, zdołał się uratować.

— (Kradzież w kościele). W ub. tygodniu jakiś nieznan sprawca skradł dywan, który leżał przy bocznym ołtarzu w kościele Matki Boskiej w Inowrocławiu. Policja czyni energiczne poszukiwania.

KRONIKA TOWARZYSKA

Koło Śpiew. „Gedźba” Poznań-Winiary urządza w sobotę, 2 grudnia o godz. 20 wieczorem taneczny wódcz. „Sokola” przy ul. Obornickiej. z 20 599.600

produkcje muzyczne oraz sceniczny epizod p. t. „Carscy bohaterowie”, osnuty na tle powstania listopadowego.

— **Najbliższe premjery.** W nadchodzącą sobotę nasz Teatr Miejski daje premjerę farsy Franka pt. „Grand Hotel” z gościnnym występem znanej artystki teatralnej i filmowej Kazimierzy Skalskiej. Na św. Mikołaja teatr przygotowuje dla działwy baśni Danielewskiego pt. „Królewna Śnieżka i 7 karłów” z ilustracją muzyczną kapelmistrza Kuleckiego, w obrawie dekoracyjnej art. mal. H. vrvkiewicza.

— **Wiedeński chór w Bydgoszczy.** Specjalny wiedeński chór młodzieży, odbywający obecnie wędrowkę artystyczną po Polsce, wystąpi w nadchodzącą sobotę o godz. 8 wieczorem w sali Kleinerta przy ulicy Wrocławskiej z koncertem, piosenek wiedeńskich i fragmentem operetki Suppego pt. „Weseli chłopcy”.

— **Z Teatru Miejskiego.** W ostatniej premjerze operetki Kalmana pt. „Dziewczyna z Holandji” na czoło zespołu wysunęły się wykonawczynie głównych partii kobiecych: Hanka Wańska i Zofia Lubiczówna, zbierające hułczne oklaski za doskonałą grę i wysokie walory śpiewacze. Męskie partje spoczywały w rękach Iwańskiego i Jeskego, z których pierwszy odniósł poważny sukces w komicznej roli pełnomocnika ksiądzającego, drugi zaś posiadający słaby, ale miły w brzmieniu głos zyskał sobie sympatię publiczności dobrą grą i pociągającym wyglądem zewnętrznym. Komizm z powodzeniem, jak zwykle reprezentowali: M. rozowiczowa, Cybulski Dawmunt (reżyser operetki) i Lachman. Sute brawa zbierała za swoje produkcje taneczne światna primabalerina Grossówna Dyrygent Kulecki zaprezentował się nam jako muzyk o dużej kulturze i nieprzeciętnych zdolnościach kapelmistrza. „Dziewczyna z Holandji” dzięki swojej melodyjności i barwności wykonania ma zapewnić dłuższe w naszym teatrze powodzenie.

— **Wieczór autorski.** Urządzony w ramach „Tygodnia Książki Polskiej” wieczór autorski pt. „Godzina żywej książki” ściągnął dużą ilość inteligentnej publiczności do auli gimnazjum im. Kopernika. Zawód sprawił Artur Marja Swinarski, który miał prowadzić na tym wieczorze konferencjkę. Większość czytających swoje utwory nie chciała liczyć się z czasem i z tem, że cierpliwości publiczności ma także swoje granice. Godzina żywej książki rozciągnęła się do 3 godzin. To też nie dziwnego, że po przerwie bardzo wiele osób nie wróciło już na salę. Najwyżej rezauano na fragment utworu scenicznego Niewiarowicza, wiersz Turwida i feljton Sobocińskiego.

— **Wystawa książki.** We wtorek 28 bm. dokonano w salach parterowych Muzeum Miejskiego otwarcia wystawy książki polskiej. Dzięki zabiegom dr. Belzy, Dyrektora Biblioteki Miejskiej, zarządu T. C. L. i miejscowych księgarzy, zgromadzono na wystawie dużą ilość książek i wydawnictw z najrozmaitszych działów, rękopisów, autografów, dawnych akt archiwalnych itd. Wystawa przedstawia się nad wyraz interesująco, to też nie dziwnego, że na uroczystość otwarcia zgromadziły się liczne rzesze społeczeństwa bydgoskiego. Spodziewać się należy, że wystawa będzie chętnie odwiedzana przez publiczność, a szczególnie przez młodzież szkolną. Wystawa otwarta będzie do niedzieli włącznie w godzinach od 10 rano do 8 wieczorem. Wstęp bezpłatny. Uroczystego aktu otwarcia wystawy dokonał we wtorek o godz. 5 po południu prezes komitetu „Tygodnia Książki Polskiej” i prezes T. C. L. ks. proboszcz Mieczysław Skonieczny.

— **Pobity przez kolegów.** Niejaki Franciszek Kryspin, rzemieślnik budowlany, po libacji z kolegami został przez nich srodze pobity i nawet pokluty nożami. Broczącym krwią Kryspinem zaopiekował się fryzjer Leonard Dahler, wprowadził go do swego zakładu fryzjerskiego przy rogu Gdańskiej i Słowackiego i zastosował pierwsze środki dezynfekcyjne. Sprawodzone następnie Pogotowie Ratunkowe udzieliło rannemu doraźnej pomocy i odwoziło do mieszkania. Sprawców poranienia Kryspina aresztowano.

Cedula

Giełdy Żyżowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 29. 11 1933 r.
Warunek: handel hurt., ład. wag., dost. bież. za 100 kg w złotych:

Ceny tranżakcyjne: żyto 30 tonn par. Bydgoszcz 14,70; pszenica 15 tonn par. Bydgoszcz 18,60—18,75; owies 45 tonn par. Bydgoszcz 13,60

Ceny orjencyjne: żyto, pszenica, jęczmiona bez zmiany; owies 13,25—13,40; peluska 13,50—13,50.

Reszta notowań bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne. Tranżacje na odmiennych warunkach: żyta 330 tonn, pszenicy 150 tonn, jęczmienia przem 76 tonn, owsa 135 tonn, maki żytniej 85 tonn, pszennej 75 tonn otrąb żytnich 12 tonn, pszennej 2) tonn wyki 14 tonn, peluski 15 tonn makuchu rzepakowego 30 tonn, ziemniaków fabrycznych 265 tonn.

Z BYDGOSZCZY

— **Akademja Sienkiewiczowska szkół bydgoskich.** Bydgoskie szkoły średnie organizują 1 grudnia o godz. 4 po południu w Teatrze Miejskim specjalną akademję ku czci Henryka Sienkiewicza, jako najbardziej poczynnego polskiego pisarza. Na program akademji złożą się: słowo wstępne dyr. seminarjum nauczycielskiego, dr. Winklera, oraz produkcje wokalne i muzyczne, jak również recytacje z utworów Sienkiewicza, wykonane przez uczniów gimnazjów bydgoskich i szkół zawodowych. Bilety w cenie od 20 — 49 groszy. Czysty zysk przeznaczony na zakup książek dla dzieci polskich zagranicą.

— **Wieczór listopadowy** urządza w swojej sali Żeńska Szkoła Zawodowa przy ul. Konarskiego. Wieczór odbędzie się 30 listopada i 1 grudnia o godz. 20 wieczorem. Na program złożą się referaty, deklamacje,

Z POMORZA

— * **ERODNICA.** (Rzadka zdobycz łowca). Leśniczy majątności Komorowo zastrzelił orla o rozpiętości skrzydeł 2,70 m. Orły na Pomorzu pokazują się bardzo rzadko.

— * **GRUDZIADZ.** (Za napad na leśniczego 4 lata więzienia). Schwytany na gorącym uczynku kradzieży leśnej Karol Dąbrowski z Wiewiórek pod Grudziądzem, rzucił się na leśniczego, raniąc go nożem w szyję. Sąd okręgowy w Grudziądzu skazał napastnika na 6 lat więzienia. Sąd apelacyjny w Toruniu, do którego się Dąbrowski odwołał, ziagodził karę na 4 lata więzienia.

— (Zmarł wskutek odniesionych ran). W nocy na poniedziałek zmarł w szpitalu miejskim właściciel składu Rieboldt, którego napadli niewykryci dotąd sprawcy w nocy z czwartku na piątek, zadając mu śmiertelną ranę w brzuch.

— (Zgon zasłużonego pedagoga). W tych dniach zmarł w 91 roku życia s. n. Herman Kant, nauczyciel, ostatnio na posadzie w Pokrzywnie pod Grudziądzem.

— * **NOWE MIASTO** n Drw. (Zaginienie). Przed kilku dniami po odbytej w kaplicy klasztornej Siostr Wincentek spowiedzi zaginęła bez śladu matka ks. prof. Dembińskiego. Wszelkie poszukiwania pozostały bez rezultatu. Zaginiona staruszka 96-letnia, ubrana była w czarne oposowe futro czarna czapkę fokową i suknie czarne. Zachodzi możliwość nieszczęśliwego wypadku.

— (Samobójstwo). W Krzemieniewie popełnił samobójstwo przez powieszenie się w szopie pasterz Leon Pietrowicz.

— * **NOWE** n W. (Posiedzenie rady miejskiej). Ostatnie posiedzenie rady miejskiej pod przewodnictwem p. burmistrza Jabłońskiego, uchwaliło budżet miejski, który wynosi: administracja 119.547,12 zł, rzeźnia miejska 18524,70 zł, gazownia 6436,00 zł, wodociąg 20.000 zł, lasy miejskie 6.000 zł, elektroenergia 72.770 zł, szpital 20.065,80 zł.

— * **ŚWIECIE.** (Kasiarze przy pracy). Do biura hurtownika Davisa Fr. przy ul. Klasztornej wlamali się złodzieje, którzy przy pomocy raka rozpruili dwie kasy ogniowate. W kasach pieniądze nie było. Złodzieje zabrali tylko 40 złotych.

Z ŁODZI

— **Przed zawarciem umowy w przemyśle czianym.** Jak to podawaliśmy, Inspektor Pracy wyznaczył na 6 grudnia r. konferencję przedstawicieli przemysłu dzianego z robotnikami tego przemysłu dla zawarcia umowy zbiorowej. Ponieważ robotnicy postawili warunek, iż umowa winna obejmować zarówno zrzeszone zakłady, jak i niezrzeszone, w dniu wczorajszym w inspektoracie pracy odbyła się specjalna konferencja z przemysłowcami dzianymi niezrzeszonymi na której postanowiono zawrzeć umowę zbiorową i wysunąć jako pełnomocników do przeprowadzenia pertraktacji i ewentualnego podpisania umowy zbiorowej pp. Białodworskiego, Ajzensteina, Rubina, Frenkla i Frajmana. Pełnomocnicy otrzymali pełnomocnictwo na piśmie.

— **W branży transportowej wprowadzono umowę zbiorową.** Z dniem wczorajszym wprowadzona została w branży transportowej umowa zbiorowa zawarta w tygodniu poprzednim. Umowa została wprowadzona zarówno w domach i biurach ekspedycyjnych zrzeszonych, jak i niezrzeszonych.

— **Kompletna dezorientacja na rynku dolara w Łodzi.** W dniu wczorajszym na tutejszym rynku dolara panowała kompletna dezorientacja. Nie bacząc na to że na giełdach zagranicznych kurs dolara wybitnie poszedł w górę, u nas nabywcy z trudnością podbili się na kursy, jakich domagali się dostawcy, nie jżiwnego więc, a transakcje były minimalne i dochodziły do skutku w rzadkich wypadkach.

Jako objaw charakterystyczny wymienić należy fakt, że w dniu wczorajszym obowiązywała na ry. ku dolara poważna rozpiętość pomiędzy kursem w żądaniu a kursem w placeniu, a mianowicie orientacyjny kurs ten kształtował się w granicach w obrotach prywatnych pozagiełdowych od zł 570 w żądaniu do zł 560 w placeniu.

Funty angielskie notowano w dalszym ciągu pod znakiem tendencji mocniejszej w granicach od zł 29,45 w żądaniu do zł 29,30 w placeniu przy słabej podaży i zwiększonym zapotrzebowaniu. Dolary złote były nadal bez ruchu, przy czym kurs ich notowano w granicach od zł 9,03 w żądaniu do zł 9,01 w placeniu.

Tutejszy oddział Banku Polskiego płacił w ciągu dnia wczorajszego za banknoty dolarowe p. zł 5,55, za czeki zaś zł 5,58. Za funty angielskie bank ten płacił po zł 29,15. Znaczący wpływ na to miały ruchy w bardzo ważnym stopniu, tak, że obroty były minimalne.

Zainteresowani innymi walutami zagranicznymi było bardzo słabe, tak, że transakcje wogóle nie dochodziły do skutku.

— **Okradł trupa.** W domu przy ul. Przędzalnianej 10 zmarła Józefa Olczak. Gdy zwłoki ubrane przygotowano do ułożenia w trumnie i pozostawiono czasowo w niezamkniętym mieszkaniu, jakiś nieznany sprawca skradł z rąk trupa pierścionek i złota obrączkę. Policja wdrożyła poszukiwania.

O przyszłość Szamocina

Z Szamocina donosi (ki): Z chwilą wejścia w życie nowej ustawy o samorządach, ustrój naszego miasteczka stoi pod znakiem zapytania. Sprawą tą zajmują się mieszkańcy coraz gorliwiej, a ostatnio z powodu nierozpisania wyborów do rady miejskiej, zaczęto naprawdę myśleć o obronie. Obronie praw miejskich poświęciła rada dwa posiedzenia, jedno przy współudziale p. starosty Siekierzńskiego z Chodzieży. Na posiedzeniu tem zapadła uchwała jednogłośnie o utrzymaniu praw miejskich, nadanych przez króla Augusta III w dniu 29. 11. 1748 roku. Aczkolwiek p. starosta pochwilił uchwałę rady, to jednak zwrócił uwagę, iż pozostawienie praw miejskich jest w dłużym mierze zależne od wyników przyszłych wyborów (których nie rozpisano) oraz od ustosunkowania się obywatelstwa do subskrypcji pożyczki narodowej (!)

W chwili przejścia Szamocina przez władzę polską, liczba mieszkańców wynosiła 1613 dusz, w tem 647 Polaków, natomiast dzisiaj miasto liczy 1957 dusz w tem 1231 Polaków. Szamocin należy do rzędu najbogatszych miasteczek wojewódzkich. Majątek miasta obraca się w cyfrze około 900.000 złotych. Szamocin posiada nowoczesnie urządzone szpitali jedyne polski w powiecie, rzeźnię miej-

ską oraz 994 morg terenu. Mieszkańcy żyją w przeważnej części z handlu i przemysłu. Jak z przytoczonych cyfr wynika, silny wzrost żywiolu polskiego daje możliwość zakładania przedsiębiorstw polskich, co ze względu na państwowych jest rzeczą bardzo ważną, albowiem silna warstwa polskich rzemieślników, kupców i robotników zwłaszcza na Kresach jest czyn-

W czasie bójki parobków zabita została staruszka

Policja aresztowała domniemanych sprawców

Z Tczewa donosi (wk): W poniedziałek nad ranem, na zabawie w oberży Herolda w Rokitekach, doszło do ostrego starcia słownego pomiędzy robotnikami z Suchostrzyk a parobkami z Rokitek. Kłótnia ta zamieniła się niebawem w zacięłą bójkę na sztachety i łopaty. 66-letnia Katarzyna Szczuko-wa, której syn również brał udział w zabawie, udała się do oberży Herolda z zamiarem przeprowadzenia swego syna, Franciszka do domu. Szukająca syna na sali, została w pewnym momencie uderzona, prawdopodobnie lo-

nikami, który ze względów narodowych i państwowych bezwzględnie poprzeć należy. Jeżeli idzie o dalsze spolszczenie miasteczka, to należałoby przyłączyć graniczące gminy Smolary, Szamocin — wieś i Atanazyń, przez co podniosłaby się liczba mieszkańców do 3.500 dusz z znacznym odsetkiem Polaków. Spodziewać się należy, że kompetentne władze załatwią tę sprawę zgodnie z wolą miejscowego społeczeństwa i z interesami polskiej racji stanu.

patą w głowę. Cios ten był tak silny, że staruszka padła na ziemię bez przytomności, brocząc we krwi. Ciężko raną ofiarę pijanych parobków przewieziono natychmiast do szpitala, gdzie wkrótce, nie odzyskawszy przytomności, zmarła.

Na miejsce zbrodni udał się niezwłocznie sędzia śledczy, p. Biliński, który wszczął energiczne śledztwo.

W związku z zbrodnią policja osadziła w więzieniu 8 podejrzanych osobników z Rokitek, między innymi braci Domańskich. Aresztowani do udziału w zbrodni się nie przyznają.

Pościg za przemytnikami

W ręce policji wpadły znaczne ilości papierosów, tytoniu i jedwabów

Z Tczewa donosi (wk): Na terenie dworca towarowego w Zajęczkowie pod Tzewem patrol policji granicznej zauważył wyskakujących z gdańskiego pociągu towarowego dwóch osobników, którzy na widok policji rzucili się do ucieczki.

Policjanci zarządziли pościg, który po 20-minutowej gonitwie zakończył się ujęciem obu podejrzanych osobników. Jak się później okazało, byli to dwaj bracia, Franciszek i Jan Bielccy

z powiatu starogardzkiego. Przy aresztowaniu znaleziono paczki zawierające przemycony z Gdańska do Polski tytoń, tabakę do zazywania, papierosy, cygara, prymkę, jedwab sztuczny, pończochy jedwabne oraz wielką ilość tytoniu holenderskiego, zwanego dobelmanem.

Przemytników osadzono w areszcie śledczym. Towar przekazano inspektorowi straży granicznej w Tzewie.

Dwa sądy doraźne w Ostrowie!

Z Ostrowa donosi (n): Jak już donosiliśmy, w lesie, opodal Wierzbna w pow. ostrowskim, znaleziono zwłoki 27-letniego Ludwika Młynarza, z raną na głowie. Posądenia o dokonanie morderstwa padły na teścia zamordowanego, 47 lat liczącego wymiernika, Pawła Judka z Wierzbna. Aresztowano go i osadzono w więzieniu w Ostrowie, gdzie po różnych próbach wykręcania się sią-nem przyznał się wreszcie do zbrodni. Pragnął on bowiem pozbyć się niewygodnego zięcia, by po śmierci swej córki, Młynarzowej, która ciężko choruje na gruźlicę, stać się znowu właścicie-

lem gospodarstwa. Zabójcę czeka sąd doraźny i — szubienica.

27 b. m. w godzinach przedpołudniowych na szosie z Antonina do Ostrowa napadł niejaki Kaźmierczak, pochodzący z ziemi sieradzkiej, towarzysza podróży, Władysława Ochockiego i zadawszy mu ciężkie rany nożem, zabrał 5 złotych.

Przy pomocy przejeżdżających osób udało się zbrodniarzowi ująć i osadzić w więzieniu. Odpowiadać on będzie przed sądem doraźnym. Rannego umieszczono w tutejszym szpitalu.

Wrzącą wodą oblali komornika

Do groźnego zajścia doszło podczas eksmisji rodziny Fojutowskich w Mamliczu w powiecie szubińskim. Komornik sądowy Wacław Szalek z Łabiszyna miał eksmisować Fojutowskich. Cała rodzina, składająca się z 5-cioorga osób, stawiała zacięty opór. W wyniku zajścia Piotr Fojutowski i jego żona Magdalena oblali komornika wrzącą wodą i poparzyli go dotkliwie

na głowie i szyi. W rezultacie tych zajęć aresztowano całą rodzinę, a mianowicie Piotra Fojutowskiego, jego żonę Magdalene, ich syna Stanisława oraz córki Martę i Reginę. Wszystkich obwinionych o zbiorowy opór, odstawiiono do dyspozycji sądu grodzkiego w Łabiszynie. (kl)

Kto zamordował małego Stasia?

Straszna tajemnica 7-letniego dziecka Ogródowskich

Odnalezienie Stasia Ogródowskiego, wywołało w całym mieście zrozumiałe poruszenie. Zwłoki chłopca leżały na terenie mało odwiedzanym w zaroślach przy wylocie Alei Żeromskiego. Są tam glinianki zarośnięte gęsto krzakami. Jest to w pobliżu cegielni wojewódzkiej nad rzeką Bogdanką, przy lasku na Gołęczynie. Najczęściej bywałami w tej okolicy są osoby szukające tam wikliny na mioty lub do wyplatania koszy.

Zwłoki porzucone były przez nieznanego zbrodniarza w gęstych zaro-

ślach i osłaniały je liście krzaków. Pokrywały one przez długi czas straszną tajemnicę, aż do chwili, gdy ogołoczone jesienią gałązki wikliny, odsłoniły ją oczom przypadkowego przechodnia. Chłopczyk leżał tam porzucony w ubraniu, które opisywano szczegółowo swoim czasie.

Zupełny rozkład uniemożliwił ich zidentyfikowanie. Na plecach miał on przepasaną skórzaną torbę szkolną, a w pobliżu leżały książki i kajety, na podstawie których udało się rozpoznać zwłoki nieszczęśliwego dziecka. Usta-

Tragiczna śmierć kolejarza

Z Tczewa donosi (wk): We wtorek, 28 bm. o godz. 15,30, w oddaleniu 30 n. od mostu skarzewskiego, na torze kolejowym Tzew-Bydgoszcz znaleziono zwłoki przetokowego kolejowego śp. Albina Priębego zam. w Tzewie przy ul. Skarszewskiej 6.

Na miejsce wypadku przybyła komisja sądowo-lekarska z sędzią śledczym Bilińskim na czele. W toku dochodzeń ustalono, iż tragicznie zmarły kolejarz, ojciec trojga dzieci wpadł prawdopodobnie przy wskakiwaniu do przytaczanego pociągu towarowego, pod koła wagonu.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Z Janowskiego 2,50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 176,86 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: Członkowie Cechu Fryzjów Damskich w Poznaniu pozostałość z zebranych na wieniec na trumnę śp. Michaśa Muszyńskiego 7 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 49 zł.

Na Tow „Caritas“: Maria Z. Czacz, dla najbardziej potrzebnych, 5 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 33 zł.

JARMARKI

— * **ODCLANÓW.** W czwartek, 7 grudnia jarmark kramny, na konie i zwierzęta racicowe, ty bydło i świnię.

— * **SIERAKÓW** n W. powiat Międzychód. W czwartek, 7 grudnia jarmark ogólny.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgon:

Dnia 28 bm. zgłoszono: Ludwik Krąkowski, nauczyciel przemysłowy, 43 l. Feliks Biegański, 4 l. 8 mies 7 dni Jan Kwaśniewski, emer. referent pocztowy, 57 l. Antonina Arendtowa, z domu Burzyńska, wdowa, 79 l. Wiktorja Nitschke z d. Tojek, 50 l. Kazimiera Kucharska, z domu Olejniczakówna, 39 l. Franciszka Matysiakowa, z domu Grzybkówna, 59 l. Tomasz Barłóg, 3 godz.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

125 LAT OD SAMOSIERRY

(30. XI. 1808 — 30. XI. 1933)

Pod koniec roku 1808 wojska francuskie ciągnęły od gór pirenejskich do Madrytu. Napoleon prowadził swe hufce, ażeby zmusić Hiszpanów do przyjęcia za króla — cesarskiego brata Józefa. Na drodze do Madrytu zagradzał armji francuskiej pas górski: Guadarrama. Jedno tylko było w niem przejście, którem mogła armja francuska przedostać się, był to wąwóz Samosierra.

Hiszpanie ocenili sytuację i wąwóz ten silnie obsadzili. Cztery razy zakrecała się droga w wąwozie, cztery też baterje usypali Hiszpanie, ażeby ogniem armatnim wstrzymać przeciwnika. Poza to umocnili się na wzgórzach sąsiednich, tak, iż ogniem stamtąd osłaniali dostęp do wąwozu, a nawet gdyby już tam wróg wdarił się, mogli go z góry ostrzeliwać.

Wieczorem 29 listopada stanęły wojska francuskie u podnóża gór Guadarrama. W dniu następnym rozpoczęto szturm. Daremnie darły się hufce piechoty francuskiej. Rozbity, zdziesiątkowany, wracał pułk do pułku. Widząc beznadziejną, zdawało się, sytuację, ocenili cesarz Napoleon, że o zwycięstwo może zadecydować tylko szybki, a brawurowy atak. W tym dniu, na służbie przy boku cesarza, znajdował się szwadron szwoleżerów polskich. Był to pułk gwardji, utworzony z kwiatu młodzieży polskiej. Ich to wysłał Napoleon na zdobycie wąwozu.

Szwadron III, który miał służbę 30 listopada, był tego dnia pod komendą płk. Jana Kozietulskiego. Skoro otrzymał on rozkaz cesarski, sformował szwadron w czwórki i poprowadził na pozycję. Z początku nie ostrzeliwano ich nawet. Cóż mogła znaczyć drobna garść 120 ludzi konnych, wobec tak ufortyfikowanych pozycji. Nawet trudno było przypuścić, że pokuszą się o zdobycie przejścia. Lecz gdy szwadron poszedł do ataku, zrozumieli Hiszpanie, co im grozi. Posypały się na naszych żołnierzy kule karabinowe. Za niemi odezwały się działa pierwszej baterji wąwozu. Ale nasi już „wzięli impet”, tak jak ongi pancerna husarja. Wpadają na pierwszą baterję i zdobywają działa, łamiąc wszelki opór. Padł odrazu Kozietulski, padło kilkunastu szwoleżerów, lecz szwadron pędził dalej, kapitan Dziewanowski objął dowództwo i prowadził atak. Druga baterja wystrzeliła, kule jej wyryły w szeregach krwawą bruzdę — ale szwoleżerzy przelecieli po niej i dochodzą do trzeciej, chociaż nie mają na czele oficera, bo śmiertelnie ranny kapitan Dziewanowski zwalił się z konia, równie jak kontuzjonowany kapitan Piotr Krasieński, legli zaś zabici obaj porucznicy: Rudowski i Krzyżanowski.

Z szwadronu, który wyruszył na baterję, została już tylko garstka. Ale wtedy dogonił ich pędem porucznik Niegolewski ze swoim plutonem. Przed szarżą był wysłany na zwiady, lecz widząc, jak towarysze idą w bój pognał za nimi, nie czekając rozkazu. A została jeszcze jedna baterja hiszpańska: czwarta. Porucznik Niegolewski ze swoim plutonem podtrzymał natarcie i poprowadził je dalej. Wprawdzie na czwartej baterji spadł z konia, przesyty kilku kulami i pchnięty bagnetem, wprawdzie ze 120 szwoleżerów ledwie sześciu doszło cało na szczyt i osiągnęło wyjście z wąwozu, lecz cel został osiągnięty. Impet, z jakim ruszyli szwoleżerowie, ich poświęcenie i pogarda śmierci zaskoczyły obrońców. Natarcie zarówno zmusiło do milczenia armaty w zdobytym wąwozie, jak odwróciło uwagę tych, co stali na wzgórzach. Moment wystarczył. Już w ślad za III szwadronem, rusza I, za nim jazda francuska. Już piechota drapie się na skały i spędza Hiszpanów. Droga do Madrytu jest wolna.

Ten świetny czyn szwoleżerów imię ich rozniósł po całej Europie. Jednak niewdzięczność ludzka jest wielka. Po latach, gdy szwoleżerowie, którzy walczyli za Polskę i Cesarza, stali już nad grobem, w literaturze francuskiej pojawiały się pisma, które sławę im odbierały i przypisywały Francuzom. Po raz drugi do walki stanąć musieli szwoleżerowie. Tym razem do wal-

ki na pióra, w obrowie polskiego orężeń. Przdował im Wielkopolanin — ten, który zdobył ostatnią baterję — Andrzej Niegolewski.

Dziś po 125 latach musimy to wspomnienie uprzytomnić sobie. Patrząc z otuchą w przyszłość, możemy powtórzyć to, co o wojsku polkiem mówiono wówczas: Dla polskich żołnierzy niema rzeczy niepodobnych.

Janusz Staszewski.

Poznań.

NIM TATRY ZOSTANĄ PARKIEM NARODOWYM

Majestat gór, prosięta i piwo — Baca od kielbasy — Nie tak to illo tempore bywało... — Jarmark nad Morskiem Okiem — Przeniesienie się go nieco dalej — W Tatrach przybywa zwierzyna — „Dzwierz” nie troszczy się o ludzi.

Zakopane, 27 listopada.

W chwili, gdy słyszy się o niedalekiem, podobno utworzeniu w Tatrach Parku Narodowego, podwójnie jest niemilem notować pewne fakty, które z ideą Parku zgoda się nie godzą, a mnożą się niemal z każdym dniem. Park Narodowy, to znaczy ochrona piękna Tatr, ich majestatu, ich wyniosłej ciszy. A tutaj wystarczy dotrzeć na Hala Gąsienicową, na tę najpiękniejszą halę polskich Tatr, aby owa dostojna cisza zaprezentowała się nam przy akompaniamencie głosów tak wysokogórskich i tak stylowych, jak kwiczenie doskonałe utuczonego prosięcia, oraz głośnie gdakanie kur. Pełniący tam służbę obserwatora meteorologicznego podoficer, założył sobie małe, lecz kompletne gospodarstwo wiejskie ultranizinnego typu, pomalował swój domek pięknie wapnem, także w tatrańskim stylu... Mamy koguty, kury, prosięta, rozrzucone między głazami pióra, rozgrzebany śmiećnik i rozliczne akcesoria tego rodzaju, do których wrzaskliwy tłum turystów, najczęściej zaopatrzonych w charakterystyczne nosy, dodaje w lecie zatłuszczone papiery, skorupy od jaj, puszkę po konserwach, okrzyki itd. itd. Dzięki takim manewrom Hala Gąsienicowa przekształca się jakby w przedmieście Krupówek, a ma być przecież komnatą reprezentacyjną Parku...

Nie pozostaje w tyle Hala Kondratowa. Podczas gdy wszyscy miłośnicy Tatr zgadzają się na to, że schronisk mnożyć nie potrzeba, bo jest ich dość, postawił sobie J. Polak z Murzasichla na tejże Hali piętrowe schronisko z 5 pokojami dla przechodzących na Giewont turystów, chociaż otrzymał pozwolenie na mały szałas pasterski. W Jaworzynce również baca, któremu pozwolono szalaś taki postawić, zbudował domek z podłogą, oknem i... piwnicą, która ma ważne przeznaczenie, gdyż czcigodny baca nietyłe hoduje owce lub krowy, ile sprzedaje piwo i kielbasę. Oddaliliśmy się nieco od tetrmajerowskiego Skałnego Podhala. Czytając je, wyobrażamy sobie baczę, który pilnuje owiec, opowiada juhasom poetyckie bajki, a jak się zdarzy, to przyjmuje w gościnę zbójników. Dzisiaj bajek nie prawi, zamiast zbójników przyjmuje turystów i nie żętycą, ale piwem ich traktuje za odpowiednie „dutki”, o owcach zaś wie raczej ze słyszenia.

Wartoby zająć się obu temi „schroniskami”, aby podzieliły los karczmy, która przed kilku laty specjała przez jakiś czas Karczmiśko, strasząc sobą Kościelec, Kozi Wierch i Świnicę. Nie zostało z niej ani śladu — los ten powinien co rychlej spotkać wspomniane wyżej przybytki piwa.

Tem bardziej, że schronisk jest dość, jak to uznała w lecie rb. międzyrodowa komisja, która zebrała się nad Szczyrbskim Jeziołem, a była obesłana przez Polskie Tow. Tatrańskie i przez Klub Turystów Czechosłowackich. Między innymi postanowiono, że na obszarze Tatr nie będzie się budowało żadnych nowych schronisk, co najwyżej da się rozbudować i poprawić nieco schroniska już istniejące (co też stało się w istocie ze schroniskami w Dolinie Pięciu Stawów oraz na Hali Pyszej). Niektóre będzie można także przenieść na inne, bardziej odpowiednie miejsce, aby ochronić piękno i majestat Tatr przed bezmyślnym rozgwarem i nieporządkami.

Taki słuszny los czeka np. schronisko nad Morskiem Okiem, które za-

Dzisiaj we środę, urządza poznański oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego posiedzenie naukowe, które odbędzie się o godzinie 18 w Collegium Maius (Zamek, sala Seminarjum Historycznego). Referentką będzie p. Helena Luczakówna, pracowniczka Biblioteki Kórnickiej, która wygłosi odczyt p. t. „Z dziejów Centralizacji po r. 1848”.

Jutro we czwartek, odbędzie się w oddziale poznańskim Polskiego Tow. Fizycznego posiedzenie dyskusyjne Prof. W. Smosarski będzie mówił o jonosferze. Obrady toczyć się będą w Collegium Me-

dicum (Fredry 11) w sali Nenckiego, zaczynając o godz. 18-tej.

Taksamo jutro odbędzie się zebranie naukowego Poznańskiego Towarzystwa Filozoficznego. Prelegentem będzie prof. U. P. dr. Florjan Znaniński, który wygłosi odczyt p. t. „O źródłach i znaczeniu zmienności w nowoczesnej cywilizacji”.

Początek zebrania naukowego tym razem o godzinie 20,45, gdyż będzie ono poprzedzone przez obrady walnego zgromadzenia Poznańskiego Tow. Filozoficznego. Początek walnego zgromadzenia o godz. 19,45. W razie gdyby nie przybyła przewidziana statutowo ilość członków Towarzystwa, odbędzie się drugie walne zgromadzenie o godz. 20-tej, z tym samym porządkiem dziennym, który obejmuje następujące punkty: 1) sprawa wydawnictw, 2) zmiany i dopełnienia statutu, 3) sprawozdanie zarządu, 4) sprawozdanie komisji rewizyjnej, 5) wybór nowych władz, 6) wolne głosy.

Z Tow. Filozoficznego. Koło krakowskie odbyło posiedzenie z odczytem dr. S. Gołąba p. t. „Prawo, sprawiedliwość i wiara u Stanisława Wyspiańskiego”.

LITERATURA

400-lecie Arjosta będzie w Poznaniu obchodzone w najbliższą niedzielę, z udziałem przybywającego umyślnie do naszego miasta ambasadora włoskiego w Warszawie, ministra Bastianiniego, ja ko tem już donosiliśmy. Dział nasz uczcił tę rocznicę artykułem profesora naszej Wszechnicy, dra Józefa Morawskiego, naszego łaskawego, stałego współpracownika. Artykuł ten zamieścimy w wydaniu głównym, noszącym datę niedzielna.

Powieść Grzymały Siedleckiego p. t. „Miechowiec i Syn” ukaza się w wydaniu książkowym nakładem Gebethnera i Wolfa. Powieść ta wychodziła w odcinku „Kurjera Warszawskiego”. Nie wszystkim wiadomo, że pierwotna wersja tego wiatu była dramatem. Słychać, że Grzymała Siedlecki jednak zamierza do tej pierwszej formy wrócić i „Miechowca i Syna” jako dramat pokazać.

MUZYKA

Poznański chór katedralny śpiewał ostatnio w warszawskim studio radiowym, oraz w sali Konserwatorium (w niedzielę) odnosząc piękny sukces. Zasłużony dyrygent tego chóru, ks. dr. Wacław Gieburowski, otrzymał wspaniały wieniec. Krytyka przyjęła występ śpiewaków poznańskich owacyjnie. Sprawozdawca „Gaz. Warsz.” prof. Rytel podkreśla, że jest to jedyny chór w Polsce, który może sprostać wszelkim zadaniom i zaznacza, że kto zna warunki, w jakich pracuje się u nas nad chórem w zakresie muzyki poważnej, ten potrafi ocenić słuszenie ogrom pracy przez ks. dr. Gieburowskiego dokonanej. Chór wykonał szereg dzieł dawnej muzyki polskiej i obcej.

PLASTYKA I ZDORNICTWO

Wystawa medalii polskich, znana publiczności poznańskiej, po objechaniu większych miast czeskich ruszyła do Belgji (Antwerpja) i stamtąd do Holandji. Spotyka się wszędzie z sukcesem i obzerzaniem sprawozdaniem w prasie.

O nestorze rzeźbiarzy polskich W Marcinkowskim zamieścił praski „Salon” w nr. listopadowym z r. b szkie pióra p. H. Majkowskiego, ilustrowany kilku reprodukcjami. Przekładu dokonał p. Z. Svoboda.

VARIA

Z Tygodnia Książki Polskiej. Dzisiaj, w czwartym dniu Tygodnia Książki Polskiej, mamy w Poznaniu szereg audycji radiowych, oraz odczyt zbiorowy o książce (autor: S. Balicki, drukarz: dyr. Jan Kuglin, wydawca: S. Dippel, bibljotekarz: dr. A. Wojtkowski, czytelnik: dr. J. Koller i krytyk: dr. Stefan Papée). Odczyt będzie wygłoszony w auli Wyższej Szkoły Handlowej o godz. 20-tej. Uczestnictwo w nim nie przeszkodzi słuchaczom skorzystać z audycji radiowych, które odbywać się będą wieczorem od godz. 19,20 do 19,25 (mag. J. Baumgart: z literatury o Pomorzcu) i od 19,25 do 19,40 (kwadrans poetycki z Wilna). Dla tych, którzyby nie mogli wziąć udziału w odczycie, pozostanie jeszcze odczyt F. Ossendowskiego „Potęga książki”, nadawany przez radio między godziną 21, a 21,15.

Wystaw książek odbywa się w Poznaniu dwie: w Tow. Przyj. Nauk, ul Mielżyńskich 26 (wystawa książki współczesnej) oraz w Muzeum Wielkopolskiem (Piękna Książka w przebiegu wieków). Obie potrwają do niedzieli włącznie.

Z programu następnych dni należy wymienić jutrzejszy odczyt dr. A. Niesiołowskiego, który będzie wygłoszony na sejmiku oświatowym T. C. L. w sali św. Marcina, oraz piątkowy odczyt radcy Z. Zaleskiego p. t. „Książki w pracowni J. Kasprówicza”, który odbędzie się o godz. 18-tej w Muzeum Miejskiem przy ul. Marszałka Focha.

czyna coraz bardziej przypominać hotel czy zajazd. Zwłaszcza latem w pogodnie dni rozgrywa się tam isny jarmark z kłótniami szoferów i fiaków, z fotografiami „a la minute” i na dobitkę z rzęcia od ucha orkiestry cygańskiej. Jedną z tych, które tak głębokie wrażenie zostawiły tego roku włoskim dziennikarzom zwiedzającym Pieniny, że aż zostały uwiecznione w prasie włoskiej na odstraszenie obcych turystów... To też słuszenie postąpił krakowski oddział Polskiego Tow. Tatrańskiego, zwołując komisję, która postanowiła schronisko przenieść.

Stanie ono o pół kilometra mniej-więcej od dzisiejszego, zbudowane będzie z drzewa. Jarmarku zaś uniknie się w ten sposób, że do samego Morskiego Oka nie będzie dochodziła droga jezdna, lecz tylko wygodna ścieżka turystyczna, wychodząca na północno-wschodni brzeg cudnego jeziora. Szosa Oswalda Balzera (nazwana obecnie tak, aby uczcić zasługi znakomitego uczzonego w odzyskaniu Morskiego Oka dla Polski) będzie skrócona o 700 metrów turyści będą się dostawali nad samo Morskie Oko piecho. W ten sposób poetyczne jezioro przestanie odzwierciedlać podgazywanvch szoferów i fiaków, ci ostatni zaś będą się kłócić nie nad samym Morskiem Okiem, ale o wiele dalej. Nie sądzę, aby im to sprawiło różnicę — zaś turyści ucieszą się niezawodnie, i tak wszyscy będziemy zadowoleni.

Na zakończenie do tylu nieświetnych, jedna nowina pomyślna. Oto zwierzostan w lasach tatrańskich znacznie się poprawił. Wycieczkowcy coraz częściej natykają się na kozice i to zjawiające się nietylko parami, ale całemi stadkami. Pocięsajacy to objaw, że przebywają one w tych miejscach, skąd jeszcze przed niedawnym czasem wystraszale je mało ucywilizowanymi turyści swemi krzykami, a nie rzadko nawet strzałami z rewolwerów. Taksamo słyszy się teraz w tatrańskich dolinach rzadkie do niedawna gwizdy świstaków. Jak zapewniają leśni i gajowi — jest ich w Polskich Tatrach z każdym rokiem więcej. Na szosie do Morskiego Oka spacerują nieraz całemi stadami rogate, sarny a nawet wspaniałe, rozłożystorogie jelenie. Nie boją się one zupełnie turystów a nawet pojazdy konne i auta nie bardzo je przerażają.

Wreszcie dodajemy, że w ciągu września i października kilka razy napotkano w lasach wschodniej części Polskich Tatr niedźwiedzia. Nigdy jednak wspaniałe „dzwierz” (jak go górale nazywają) nie zwracał uwagi na ludzi, lecz z największym spokojem wędrował do swego leśnego „gazdostwa”. Wprawdzie zimowe mrozy są dla jeleni i sarny niebezpieczne, ale gajowi czynią wszystko, aby doprowadzić tatrański zwierzostan do dawnej, przedwojennej świetności.

M. I.

Jutro:
SŁOWA NA PAŁECIE
przez
Marjana Turwidą.

Książki nadesłane

Laktancjusz: „Pisma wybrane. De moribus persecutorum. — Epitome. — De Ira Dei”. Poznań. 1933. Nakł. J. Jachowskiego. Księgarnia Uniwersytecka.

Helena Boguszewska: „Czerwone węże”. Warszawa 1933. Gebethner i Wolff

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Nadbudowa organizacyjna nad handlem zagranicznym

Istnieje rażąca dysproporcja między rozmiarami naszego handlu zagranicznego i jego organizacją. Z punktu widzenia udziału w obrocie światowym nasz handel zagraniczny nigdy nie dosięgnął... 1 procentu, a licząc wartość tegoż handlu na głowę ludności, Polska stała zawsze na jednym z ostatnich miejsc (1924—164 zł na głowę, 1929 — 191 zł, 1932 — 103 zł).

Niema u nas wielkich firm, trudniących się jedynie eksportem, zakrojonych na światową miarę wielkich domów handlowych. Większość firm polskich, zajmujących się wywozem, to albo przedsiębiorstwa przemysłowe, trudniące się eksportem jedynie ubocznie i traktujące tę formę zbytu swych artykułów, jako konieczność, niezbędną dla utrzymania produkcji na poziomie rentownym, — albo firmy handlowe, jakkolwiek zajmujące się eksportem zawodowo, to jednak oparte na b. słabych podstawach, zarówno organizacyjnych, jak i finansowych. Podobnie ma się rzecz i z importem.

A więc zarówno rozmiary handlu zagranicznego są szczupłe, jak i niskim jest poziom przygotowania handlowego naszych eks- i importerów. Natomiast nadbudowa urzędowa i półurzędowa handlu zagranicznego jest nadmiernie ciężka i skomplikowana. Pisała o tem niedawno „Gospodarka Narodowa”, która wliczyła następującą listę instytucyj, z którymi eksporter polski w swej splecionej pielgrzymce po urzędach spotykać się musi:

- 1) Izby przemysłowo-handlowe, wydające „zaświadczenia kompensacyjne”;
- 2) międzyministerjalna komisja popierania eksportu, wykonująca pewne formy subsydjowania wywozu;
- 3) pięć instytucyj powołanych do popierania handlu kompensacyjnego;
- 4) komisja wspomagająca wywóz rolniczy przy ministerstwie rolnictwa;
- 5) organizacje branżowe, wydające „zaświadczenia eksportu” w zakresie zwrotu ceł;
- 6) wydział handlu zagranicznego w ministerstwie p. i h.;
- 7) centralna komisja przywozowa, z którą trudno się nie spotkać, wykonując handel kompensacyjny;
- 8) wywozowa komisja rozdzielcza;
- 9) delegacji prowincjonalni Instytutu eksportowego;
- 10) departament przemysłowy ministerstwa przemysłu i handlu, działający w zakresie czynnego obrotu uszlachetniającego.

Tak więc instytucyj, powołanych do czuwania nad wywozem i do opieki nad eksporterem, jest tyle, że jest się skłonny przypomnieć przysłowie: „gdzie kucharzy sześć...”

Dodajemy do tego labiryntu organizacyjnego — labirynt przepisów regulujących handel zagraniczny w kraju i zagranicą, a będziemy mieć wyobrażenie o trudnościach, jakie ma do pokonania eksporter polski. Zaiste, podziwu godną jest wytrzymałość eksporterów, którzy blakając się po tych labiryntach, znajdują drogę wyjścia.

Czy jednak nie warto było uprościć manipulacji urzędowych i półurzędowych, związanych z eksportem i z importem? Uprościć i potanić!

Można lepiej...

Kto naprawdę kupuje?

Jeśli starszy pan zamierza kupić samochód, a ma 18-letniego syna, to nie ulega kwestji, że wóz zapłaci ojciec. Jednak poważny, jeśli nie decydujący głos doradczy będzie miał syn. To jest całkiem naturalne. Bo choć wie ten wiecznie zajęty starszy pan o zaletach czy wadach „zaworów suwakowych” lub o nowościach w rodzaju „moteur volant”? Dla niego określenia te są wielce tajemnicze, ich znaczenie zupełnie nieznanne. Zato syn okazuje się lepszym specem. A chociaż sąd jego niezawsze będzie trafny, to jednak będzie wykazywał o wiele lepszą znajomość rzeczy. Bo te sprawy wybitnie leżą w sferze jego zainteresowań.

A jak to mają się sprawy w branży radiowej? Kto jest tym domorosłym me-

Polska wystawa okrężna na Bliskim Wschodzie

W lutym roku przyszłego zostanie przewieziona specjalnym rejsem „Północ”, która po raz pierwszy zawinie do Aleksandrii, polska wystawa prób i wzorów, w której udział wezmą nasze najbardziej do eksportu przygotowane firmy. Wystawa obejmować będzie wzory tych towarów, które wedle stwierdzeń Państwowego Instytutu Eksportowego, organizującego tę ekspozycję, mają największe szanse zbytu na tamtejszych rynkach. Będzie ona otwarta przez dziesięć dni w Kairze, potem przez dwa tygodnie w Aleksandrii, następnie zaś przewieziona zostanie do Tel Aviv, gdzie wejdzie, jako polska ekspozycja, w ramy dorocznych targów.

Z wystawą połączony będzie gremjalny wyjazd naszych kupców i przemysłowców, którzy będą mieli okazję do gruntownego zbadania rynku i poczynienia, na podstawie przywiezionych prób, konkretnych transakcyj.

W dość nikłym szeregu naszych imprez handlowych, związanych z eksportem, wystawa dla Bliskiego Wschodu stanowi posunięcie bardzo celowe i racjonalne. Wypełnia ona dotkliwą lukę, jaka istnieje w technice naszej handlowej ekspansji, skutkiem niedostatecznego stosunku polskiego eksportera do potrzeb i wymagań zagranicznych rynków. Brak agenta handlowego, któryby zaopatrzył w odpowiednio zestawione kolekcje objeżdżał zagranicznych odbiorców, powoduje, że stosunki nasze z dalszemi rynkami ciągle jeszcze są wątki, przypadkowe i nieskonsolidowane. Nie znamy dokładnie warunków konkurencyjnych, nie orientujemy się w psychice odbiorcy, a zalatwiając interesy w drodze korespondencji, poprzestajemy na najprymitywniejszej metodzie handlu zagranicznego. Stąd też eksport polski nie może się ufundować tak silnie, jak to ma miejsce z wywozem naszych konkurentów, najpóźniej się na rynki dostaje i pierwszy z nich schodzi, jednym słowem nie wytrzymuje konkurencji zwłaszcza w dziale artykułów gotowych, najtrudniejszych do lokowania.

Państwowy Instytut Eksportowy,

obserwując stale te niedostatki naszych zamierzeń eksportowych, nieustannie nawołuje od bardziej aktywnego i sprężystego ustosunkowania się do zagadnień eksportowych. Znając trudności, na jakie napotyka indywidualny eksporter i wiedząc, że mają one źródło w niedoświadczeniu i braku potrzebnych dla należytego opracowania rynków elementów, dąży do stwarzania akcji kooperatywnych, ułatwiających i upraszczających wiele szczegółów handlowych, dla jednostki zbyt skomplikowanych. Pomoc idzie w dwóch kierunkach, w technicznym i finansowym. Przez wspólną organizację wystawy i kolektywny udział w wyprawie handlowej ułatwia się wejście na rynek, przygotowany już przez uprzednią propagandę i reklamę, przez pomoc finansową umożliwia się wzięcie udziału w imprezie nawet tym firmom, które w danym momencie nie mogą sobie pozwolić na większy wydatek reklamowy, nawet gdyby był on uzasadniony.

Pomoc techniczna i finansowa idzie w danym wypadku bardzo daleko. Jeśli się bowiem zważy, że udział w trzech wystawach wraz ze wszystkimi kosztami, łącznie z przewozem eksponatów i propagandą ma kosztować pojedynczą firmę zaledwie zł 500, to istotnie trudno sobie wyobrazić łatwiejszą i tańszą propagandę.

Wystawa ma mieć charakter czysto handlowy, bez żadnych zbędnych domieszek propagandowych, które zazwyczaj psują celową linię takiej imprezy, wprowadzając do niej momenty wprawdzie ważne, niemniej jednak zaciemniają konkretne cele. Będą w niej mogli wziąć udział jedynie firmy, które na polu eksportu zdały egzamin i które mogą w wywozie na Bliski Wschód odegrać rolę korzystną. Z tego powodu nie wszystkie firmy zgłoszone będą mogły być uwzględnione, natomiast te, które w wystawie będą uczestniczyć, otrzymają temsamem legitymację dobrych i solidnych eksporterów. Selekcja ta konieczna jest ze względu na odbiorców i z uwagi na prestiż polskiej wyprawy handlowej.

(t.)

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Akcja konwersyjna Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu. Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu ukończył przygotowania i wezwał 250 Banków Ludowych, istniejących na terenie województwa zachodniego, do podjęcia akcji konwersyjnej Banku Akceptacyjnego. Rolnicy, zadłużeni w bankach ludowych mogą przysiąc do zawierania układów konwersyjnych. Również w najbliższym czasie rozpoczęta będzie akcja konwersyjna zadłużenia rolnictwa w spółdzielniach rolniczo-handlowych, należących do Patronatu w Poznaniu.

(k) Posiadłość ziemiska w województwach zachodnich, a żywił niemiecki. W r. 1918 znajdowało się w Poznańskim — jeżeli chodzi o stan posiadania ziemi — w rękach niemieckich (bez domen) ca 1 milj. ha, w rękach polskich — ca 1200 tys. ha. Według obliczeń ostatnich znajduje się w

rękach niemieckich na terenie Poznańskiego jeszcze ok. 700.000 ha, czyli 26 proc. ogólnego obszaru województwa (według spisu ludności z 1931 Niemców w Poznańskim jest 9,5 proc.). Na Pomorzu stosunki przedstawiają się dla nas jeszcze gorzej. W r. 1926 (nie posiadamy późniejszych danych) znajdowało się w rękach niemieckich 175.685 ha, a w rękach polskich 114.493 ha, przyczem zaznaczyć trzeba, że powiat morski wykazywał ówczesnie 90 proc. własności niemieckiej. (AZ)

(k) Tylko solidni kupcy — dostawcami wojskowymi. W pulkach, stacjonowanych w m. Poznaniu, czynią skuteczne zabiegi o poruczenie dostaw na ziemiopłody — osobnicy, nie opłacający podatku przemysłowego. Osobnicy ci, nie obciążeni opłatami na rzecz skarbu państwa, mogą oferować ziemiopłody po cenach niższych, aniżeli kupcy solidni, dzięki czemu otrzymują często zamówienia od oficerów żywnościowych, reszta bez zlej z ich strony woli. Z uwagi na to, że kwestjonowana praktyka krzywdzi zarówno skarbu państwa, jak i solidne kupiectwo, poznańska izba p. h. zwróciła się ostatnio do szefostwa intendencji o wprowadzenie wymogu, aby dostawcy wojskowi wykazywali się posiadaniem świadectwa przemysłowego. (AZ)

(k) Obroty handlowe polsko-francuskie. Jak już donosiliśmy, w roku bieżącym nastąpiło poważne zmniejszenie eksportu francuskiego na rynek polski. Tak, że w roku bieżącym obroty handlowe polsko-francuskie wykazują po raz pierwszy dodatnie saldo na rzecz Polski. Z ogłoszonych ostatnio danych statystycznych wynika, że w roku bieżącym najpoważniejszą pozycją w zakresie importu towarów polskich do Francji był węgiel, drzewo użytkowe oraz zboża łącznie ze słodem. Ponadto Polska jest poważnym dostawcą wosku, parafiny, nasion, warzyw suszonych, cukru, przetworów mięsnych, wyrobów drzewnych, cynku itp. W porównaniu z rokiem ubiegłym zaznaczył się w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy b. r. wzrost dostaw skór z Polski, warzyw suszonych, nasion, cukru, węgla, produktów naftowych oraz wyrobów drzewnych. Natomiast poważny spadek wywozu z Polski objął artykuły takie, jak: ziemniaki, jaja oraz odzież i konfekcje. Ogólna wartość dostaw towarów polskich obliczana jest na 151 milionów franków francuskich.

(k) Wzrost wywozu włókienniczego. W październiku r. b. nastąpił ponowny wzrost wywozu włókienniczego który pod względem wartości przekroczył poziom z

przed roku. Wartość wyrobów włókienniczych, wywiezionych z Polski w październiku r. b. wynosiła 6,2 milj. zł, wobec 5,4 milj. zł we wrześniu, a 5,9 milj. zł w październiku r. ub. Przemysł włókienniczy wykazuje w nader trudnych warunkach konkurencyjnych, panujących obecnie na rynkach światowych, wyjątkową energię ekspansyjną, co pozwala stawiać pomyślne prognozy dla tego wywozu w przyszłości.

(k) Spadek przywozu radjosprzętu. W związku z szybkim rozwojem krajowego przemysłu radiowego który jest dzisiaj w stanie zaspokoić niemal w całości zapotrzebowanie rynków krajowych maleje w ostatnich latach w szybkim tempie przywóz radjosprzętu z zagranicy. Wartość przywiezionych radioaparatur wynosiła w ciągu pierwszych trzech kwartałów 1931 r. — 4,3 milj. złotych, obniżyła się w analogicznym okresie ub. r. do 1,4 milj. zł, a w b. r. do 0,5 milj. zł. W odnośnych czasokresach zmniejszyła się wartość przywozu lamp katodowych z 2,1 milj. zł do 1,2 milj. zł. oraz do jednego miliona złotych, a transformatorów z 2,6 milj. zł do 1,1 milj. zł. Obserwujemy więc tutaj zjawisko, występujące analogicznie w latach ostatnich w szeregu innych gałęzi przemysłu przetwórczego. Wszędzie obserwujemy podniesienie jakościowe produkcji krajowej jej dostosowanie do potrzeb rynku wewnętrznego a w związku z tem kurczenie się przywozu odnośnych towarów z zagranicy.

Z ZAGRANICY

(z) Polacy przy budowie kolei w Persji. W ostatnim czasie zaczęli przybywać do Mazanderanu robotnicy Polacy, którzy zostali zatrudnieni przy robotach kolejowych, prowadzonych przez rząd perski. Są to przeważnie robotnicy, którzy już poprzednio byli zatrudnieni przy robotach podobnych w Turcji. Pracownicy ci są stosunkowo dobrze płatni, jednakże przyjmuje się tylko takich, którzy mieli poprzednio styczność z przedsiębiorstwem budowlanym szwedzko-duńskim pod nazwą „Kampsax”. Tych zaś, którzy nie mogą wykazać się kontraktem, albo wzwaniem wymienionej firmy, władze perskie nie dopuszczają do Mazanderanu.

(z) Zniżka urodzin we Włoszech. W ciągu pierwszych 10 miesięcy r. b. ilość urodzin we Włoszech wynosiła 824.756, czyli o 11.532 mniej, niż w tym samym okresie 1932 r. Ilość zgonów w tym samym okresie wyniosła 468.884, czyli o 42.092 mniej, niż w r. ub. Przyrost naturalny ludności w ciągu pierwszych 10 miesięcy b. r. wyniósł 8,5 pro mille, t. j. 355.872 osoby.

Jutro miłe spotkanie

Występ „Stratosfery” wzbudził w ubiegłym tygodniu niezwykle zainteresowanie. Przeliczni sympatycy tego zespołu wypełnili doszczętnie obszerną salę Domu Akademickiego. Kierownictwo „Stratosfery” przygotowuje na jutro, czwartek, nowy, jak zwykle oryginalny i rewelacyjny program. Kto w tym dniu wystąpi na deskach „Stratosfery”, nie warto wymienić, wystarczy wspomnieć, że w dniu tym ujrzymy przystojnych i sympatycznych stratosferowców. W czasie ostatniego wieczoru publiczność bawiła się bardzo dobrze, poprostu celując. Około 200 osób, wobec niezwyklej frekwencji, nie dostało się na salę z powodu braku miejsc. Ażeby zapobiec podobnym przykrym wypadkom zarząd Br. Pom. S. S. U. P. zorganizował sprzedaż kuponów, które nabyć można w Sekretarjacie przy św. Marcjanie 40 okno Nr. 8. W Domu Akademickim przy Wałach Leszczyńskich 6 jest zaledwie 600 miejsc, należy przeto zawnazsza rezerwować sobie miejsce.

Turniej krasomówczy prawników

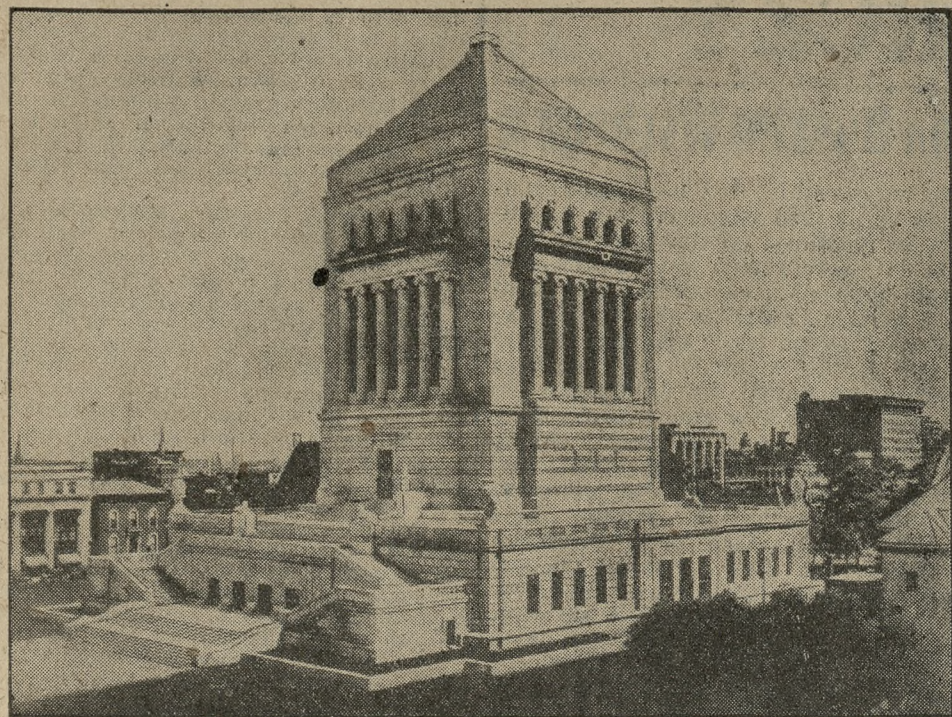
W ubiegłą niedzielę odbył się przy szczerze zapelnionej sali 18 turniej krasomówczy Koła Prawników i Ekonomistów U. P. Po zagajeniu przez prezesa Koła p. Wyganowskiego, który powołał kuratora organizacji p. rektora prof. dr. Z. Lisowskiego i zapoznał zgromadzonych z przedmiotem turnieju, przemawiali kolejno na tematy karne (oskarżenie i obrona Gardy i Warskiego) i wolne (Etyka w zawodzie obrońcy, Uniwersytet a społeczeństwo, Przyszłość dzisiejszej młodzieży akademickiej), zgłoszeni uprzednio uczestnicy w liczbie dziewięciu.

Jury w składzie rektor Lisowski — przewodniczący, Ed. Trampczyński i W. Hirsch — członkowie, przyznał nagrody: Ed. Tekstarowi — pierwszą, Eismontowi — drugą, Kuźmińskiemu — trzecią. Dwie pierwsze nagrody w postaci książek ofiarowała firma Gebethner i Wolff.

Poziom turniej wysoki. Specjalnie dobrze opracowane były przemówienia z zakresu prawa karnego.

W każdym wytworze przemysłu krajowego tkwi cząstka zarobku robotnika polskiego

WU-EL

W Indianopolis (Stany Zjednoczone) postawiono wspaniały pomnik ku czci poległych w wielkiej wojnie. Wysoka na 75 metrów świątynia mieści w sobie muzeum zabytków wojennych oraz sale dla zebrań wszystkich związków patriotycznych. Budynek ten, otwarty w rocznicę zawieszenia broni, kosztował sto milionów złotych.

W bibliotece 4 milionów roślin

Nie daleko Londynu, nad brzegiem Tamizy, znajduje się największy ogród botaniczny świata. Wbrew chłodnym i słonym dniom listopadowym błyszczą tam jasne kolory kwiatów alpejskich z jesiennymi zabarwieniami ogrodu skalistego. Gdzieś niedługo widać blade róże na grzędach, ostatnie kwiaty między zwiędniętym klonem, dębem, kasztanem i orzechem. Jedynie w oranżeryjach kwitną jeszcze bujne chryzantemy, delikatne mizocy, orchidee, rododendrony. Przyszłością poranną i mgłą jesienną opiera się tylko skutecznie niewielkie rośliny. Gdzieś niedługo przeczera z pomiędzy opadłych liści niebieska gwiazdka barwinku i pęczki odmiany róży śnieżnej która tutaj już w jesieni rozwija swój kwiat. Typowo angielski trawnik ogrodu w Kew zieleni się wesoło pod liśćmi sprowadzonych dotąd z wszystkich części świata drzew, wiecznie zielony koberzec, urągający nawet ostrzejszej zimie. Osobliwe drzewa, klony, konifery, buki, dęby, setki odmian z lasów tropikalnych, składają się tutaj w malownicze panoramy w świetle zachodzącego słońca. Mewy morskie krążą nad stawem, na kruczym łabędzie i kaczkę klęca się o rzucone im przez dzieci pożywienie, na wzgórzu kamienno-parażają dwa boćki. Z wieży obserwacyjnej pagody chińskiej widać zapalającą się

świątla Londynu.

W komnatach dawniejszego zamku królewskiego pracuje 80 uczonych nad konserwacją liści i kwiatów roślin, znajdujących się w parku, oraz tych tysięcy odmian roślin, które codziennie nadchodzą do Kew z wszystkich stron świata w celu umieszczenia ich w sławnym na cały świat herbarjum Czterokopietrowej sale dają pomieszczenie czterem milionom map w których okaz flory całego świata są przechowywane i dokładnie opisane. Kierownikiem tego Instytutu Botanicznego, największego na świecie jest profesor Mr. Cotton, uczony miary europejskiej. W salach, udostępnionych dla publiczności, liczni uczeni z wszystkich stron świata pracują nad wzbogaceniem swej wiedzy botanicznej.

Instytut zajmuje się poza tem także badaniem zagadnień praktycznych. W Anglii rozpowszechniona jest hodowla zaprowadzonej z Ameryki zachodniej rośliny moczusowej. Od szeregu lat rośliny te zatracają swoją specyficzną woń. Zarządkowego tego zjawiska nie udało się dotąd wyjaśnić. Przedmiotem badań Instytutu botanicznego w Kew są rozmaite zachorzenia drzew i innych roślin, przeciwko którym szuka się środków ochronnych.

W i P.

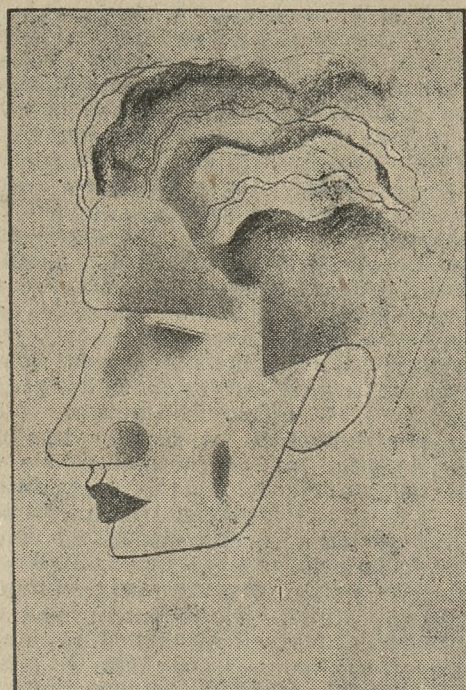
Wieczór słoneczny

a Pań Wincentek św.-marcińskich

Przypuszczenia nasze sprawdziły się: Zaledwie bowiem ogłosiliśmy wczoraj pierwszą wiadomość o wieczorze humoru słonecznego, a już mamy liczne zapytania: Co — gdzie — jak? Więc dziś powiemy tylko: Będzie dużo serdecznego, niefrasobliwego i prawdziwego humoru, i będzie dużo prawdziwej sztuki. A więc będą 2 sławne „bigosy muzyczne” w wykonaniu (na 2 fortepianach) kompozytorów Budzińskiego i Dziegielewskiego. Dalej wystąpią p. Sokół i p. Sobierajska jako soliści. P. Mikado da kapitalny opis krowy według wypracowania ucznia I klasy. P. Hernes „odśpiewa” pieśń dziadowską o procesie Gorgonowej, ilustrowaną karykturami Grusa. Tymczasem tyle, a będzie znacznie więcej. — lecz o tem później.

Bilety w cenie od zł 2.50 do 1.00 zł są już do nabycia w Księgarni św. Wojciecha.

Pamiętajmy: „Wieczór humoru słonecznego” w sobotę, 2 grudnia o godzinie 20 w sali koncertowej św. Marcina. Dochód na ubogich parafjan.

Henryk Sokół solista „Wieczoru humoru słonecznego”.

nigdy w Chinach łatwą, nie jest nią i dzisiaj.

Sensacyjne fałszerstwa witraży we Francji

Policja francuska zajmuje się obecnie wyjaśnieniem tajemniczej afery, która zainteresowała przedewszystkiem świat artystyczny Francji. Chodzi o bezcennej wartości witraże kościelne całego szeregu katedr francuskich, głównie katedr w miastach Fecamp, Chartres, Bourges, Dijon. Katedry te mają stare, pochodzące jeszcze z czasów średniowiecznych witraże, które na koszt państwa miały być odrestaurowane. Do policji wpłynęły doniesienia, że oryginalne witraże zostały sprzedane do Ameryki, a katedrom wspomnianych miast

zwrócono świetnie podrobione kopje. Nabywcą dużej części witraży ma być król prasowy Hearst, który ozdobił niemi swą willę Hearst rzekomo chciał w ten sposób zemścić się na Francji, która przed kilku laty wydalila go ze swych granic.

Prasa francuska donosi że z Francji wywieziony został też witraż z XV stulecia przedstawiający „Ucieczkę do Egiptu”. Witraż ten nabył jakiś zbieracz amerykański. Miśnisterstwo sztuk pięknych we Francji wysłalo do Fecamp rzeczoznawców celem stwierdzenia w tamtejszej katedrze czy witraż „Ucieczka do Egiptu” jest fałszyfkatem, czy oryginałem. Komisja stwierdziła, że katedra we Fecamp ma fałszyfkat. U pewnego antykwariusza paryskiego przeprowadzono rewizję i skonfiskowano cały czerzeg witraży. Największa trudność zachodzi w stwierdzeniu czy witraż z odległych stuleci jest oryginalny, czy też fałszowany. O wiele łatwiej bowiem stwierdzić autentyczność obrazów na płótnie, niż obrazów na szkle. Cała sprawa wywołała w Paryżu olbrzymie poruszenie.

Dialog małżeński

— Byłam doprawdy zwarzjowana, gdy za ciebie wyszłam!
— Racja, ja zaś byłem jeszcze o tyle niedoświadczony, że tego nie spostrzegłem. (Le Rire)

Historja pięknej książki

Retrospektywna Wystawa Pięknej Książki, zorganizowana z okazji Tygodnia Książki Polskiej, o której otwarciu w Muzeum Wielkopolskim już donosiliśmy, zapoznae zwiędzających z rozwojem zdobnictwa książkowego w ciągu wieków, począwszy od zarania sztuki drukarskiej aż do czasów dzisiejszych.

W obszernym hallu w kilkunastu witrzynach rozmieszczono interesujące ekspozycje, mianowicie wydołyte z bibliotek piękne i cenne wydawnictwa książkowe. Ułożone są one w porządku chronologicznym. Widzimy tam m. in. bogate, skórzane i z cennych materiałów zrobione oprawy z XVI w., zdobione metalowymi okuciami i wysadzane kamieniami. W tych czasach niejedną pięknie oprawioną książką miała wartość całej wsi. Dalej wystawiono oprawy z XVII wieku, pochodzące ze słynnych bibliotek. Jest też kilka książek z bibliotek królewskich — oprawy skórzane pięknie tłocone, z herbami i inicjałami. Z drugiej strony przedstawiono rozwój sztuki drukarskiej. Wystawiono tu najpiękniejsze i najznakomniejsze dla swej epoki okazy, reprezentujące najwyższy poziom sztuki księgarskiej w danym wieku. Podobny przegląd retrospektywny mamy też w zakresie ilustracji książek. Podziwiamy tam artystycznie sztychowane ryciny w starych wydawnictwach (poczesne miejsca zajmują tu oficyny poznańskie), aż do pięknych barwnych ilustracji Stryeńskiej, Pronaszkki i Skoczylasa w wydawnictwach współczesnych.

Interesująco i przejrzysto przedstawiona jest na Wystawie historia artystycznego rozwoju książki, a prawdziwą przyjemnością stanowi dla jej miłośników zapoznanie się z cennymi, mało naogół znanymi i dostępnymi okazami wydawnictw artystycznych. (tk).

Zbliża się zakończenie
Konkursu Wierszowego firm Henryk Żak w Poznaniu, Fabryka Perfum Kosmetyków i Mydła Toaletowych, ch.
Zwracamy uwagę, że każdy może korzystać z niebywałej okazji uzyskania pięknej nagrody.
Nagrody wyznaczono następujące:
10 wytwornych kaset, nadających się na podarki gwiazdkowe
90 kartonów po 3 szt. mydła toalet. „**ŻAKOWE**“ dg 1446
Jeeszcze czas wysłać wierszyki dołączając kartoniki zewnętrzne do pusty Chlorami.

Powrót do pierwszej żony i do pierwszego męża

W Anglii zaznaczył się w ostatnich czasach ciekawy fakt nawiązywania z powrotem węzłów małżeńskich między rozwiedzionymi małżonkami. W roku bieżącym blisko 500 rozwiedzionych par małżeńskich pogodziło się i wróciło zpowrotem pod wspólny dach. W przeważnej liczbie wypadków przyczyną istotną pogodzenia się małżonków był dzieci. Dwie trzecie ogólnej liczby pogodzonych małżonków posiadało dzieci. Znany adwokat londyński opowiada, iż trzydziestu jego klientów, którym przeprowadził rozwód, powróciło do swoich ex - małżonków.

Książka, składająca się z jednego zdania

W Paryżu wyszła z druku książka, najkrótsza zrewne ze wszystkich istniejących na świecie. Na okładce znajduje się nazwisko autora: „Raymond Gide” i tytuł: „Czy ona może być kochanką?”. Odpowiedź na to pytanie wyłożona została na sześciu stronicach, ale składa się ona z jednego, jedyne go zdania: „Zależy to wyłącznie od kobiety”. Każde słowo tego zdania wydrukowane jest na jednej stronie. Ostatnia, szóstka stronic zawiera jeden wyraz: Koniec! Autorowi chodziło zapewne o wzbudzenie sensacji i zwrócenie uwagi na siebie. Możliwe, iż ekscenryczny pomysł będzie się podobał sno-

hom którzy postarają się o nabycie oryginalnego „działa” i włączenie go do swojej biblioteki.

Bankiet dla diabetyków pod prezurą H. G. Wellsa

W hotelu Claridge, w Londynie, odbył się w tych dniach wielki bankiet na dwięście osób, w którym wziął udział znakomity pisarz, H. G. Wells. Wśród zaproszonych gości znajdowało się dziesięć osób chorych na cukrzycę, w ich liczbie i H. G. Wells. Dla diabetyków ustawiono osobny stół, przy którym obowiązowała dieta specyficzna; menu zawierało tylko te potrawy, które nie zawierają węglowodanów, cukier zaś figurował wcale jako przyprawa nawet przy deserze, zastępowala go sacharyna. Gdy podano podczas toastów do ogólnego stołu szampana, na stole diabetyków pojawiło się wino reńskie, jedynie dozwolone dla chorych tego typu.

Los dziennikarzy w Chinach

Najstarsza na świecie gazeta, wychodząca w Pekinie „Peking Gazette”, obchodziła uroczyste tysiącną rocznicę swego istnienia. W numerze jubileuszowym zamieszczono ciekawą statystykę: w ciągu sześciu wieków 1797 pracowników gazety uległo karze śmierci. Niektórzy z nich oddali głowę pod miecz katy tylko za to, że naruszyli przepisy rzetelności obowiązujące święcie w Chinach w owych czasach. Karjera dziennikarza nie była

Dział grafologiczny Prof. Foady'ego

terjalistka.

174. „Rusalka”. Nerwy wpływają na szybkie działanie, pomimo swej wytrwałości i silnej woli, nie doprowadza spraw do celu. Sprytna, mądra sprawa załatwia na gorąco, w życiu duchowem idealistka, sentymentalna, kocha życie rodzinne.

175. „Lębioca”. Duchowo poważnie usposobiona, z natury ołdazona wielką inteligencją, nerwowa, lecz potrafi nerwy opanować, na ogół posiada dużo cierpliwości, dzięki której wychodzi zawsze zwycięsko. Nie lubi hazardować, a gdy przystąpi do wykonania to jedynie na mocy przekonujących danych.

176. „Goździk”. Szybki, brak cierpliwości, zresztą opanowany, bardzo mądry, poważnie myśli, dużo temperamentu, zazdrośny w miłości, dyplomata, wesoly, dyskretny, potrafi być szczerzy i dobrodusznym.

177. „Założona”. Na słowa, pisane w języku arabskim, odpowiadam, że jest przeciw Bóg, który we wszystkim pomaga o czem pamiętać prosię. Ostatnie słowo arabskie „Turbak”, poza tem silna wola, dużo wytrwałości genialna pamięć, wesoly, lubi dowcipkować, uczuciowy, sentymentalny, kocha naturę i wielki fiozof, bywa wtedy zadowolony, gdy swoje sprawy może sam załatwić.

178. „Lu”. Uważna, cení porządek, uparta, bo lubi na swoim postawić uczuciowa, wierna, szlachetna, przez co wiele w życiu nie skorzystała. Dużo temperamentu, ale zmian nie lubi. Lubi dużo eksperymentów życiowych.

179. „Janek B. W.” Bardzo nerwowa, szybka, skłonna do płaczu, który wnet przeboli, wiele fantazji i niezdeterminowana. Egotistka w życiu duchowem, ale nie ma-

180. „Kupiec”. Szybki, wszystko na gorąco załatwia, mądry wiele rutyny, dużo instynktu, nieufny, wszystko co przeprowadza to z pewnym zachowaniem dyscypliny. W 60% kapryśny, nie lubi gdy go bujają.

181. „Poznań”. Niezdeterminowana, nerwowa, czasami brak uwagi, krótka pamięć, dużo męskości intelektualnej tylko czasami zapewa na siebie. Dyplomarka, w której staje się przebiegła, natomiast dużo śledzi drugich.

182. „Zagałka”. Duchowo poważnie usposobiony, opanowany, dobra pamięć, ciekawy na polu naukowym, dużo temperamentu, silna wola, szlachetny przez co zyskał dużo na ufności ludzkiej, ale naogół nie zawsze z korzyścią wychodzi.

183. „Huragan”. Lubi dyscyplinę porządek, dużo zdolności artystycznych, lecz nie wykorzystanych, wie, fantazji, przez co w życiu wiele uzyskał. Dużo tupetu, ale wszystko załatwia z największym spokojem. Krzywdy nie daruje, lubi życie ruchliwe.

Uwaga.

Zwracam uprzejmie uwagę, że do działu grafologicznego odpowiedzi przyjmuję tylko do 1 grudnia r. b. Do analizy należy dołączyć imię, nazwisko, dzień, miesiąc i rok urodzenia oraz paczudonim. W znaczkach należy dołączyć z 1 — Listy proszę kierować do Kurjera Poznańskiego, lub bezpośrednio do prof. Foady'ego, w Poznaniu, ul. Ogrodowa 9 m 1. W poradach życiowych i przyjmuje tylko osobliście, prywatnie. Na otrzymane listy po 1 grudnia nie odpowiem.

Jedyny nieporównany roślinny PUDER ABARID

zapewnia Paniom piękną świeżą cerę - i czarujący wygląd młodości.

PUDER ABARID nr 6 525

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś operetka Suppégo „Fatinica”. Pozostałe bilety nabyć można przy kasie wieczornej. Dyryguje Wiktor Buchwald.

Jutro ostatni występ Marji Kurenko. Znakomita śpiewaczka koloraturo-wa Marja Kurenko, która na sobotnim występie olśniła naszą publiczność swym fenomenalnym głosem, wystąpi po raz ostatni w czwartek dnia 30. b. m. w „Cyryliku Sewińskim”. W partii Rozyny - którą Kurenko odtworzy - będziemy mieli możność podziwiać nie tylko jej piękny liryczny, pełen słodyczy, głos - ale i zadziwiająca lekkość strony technicznej. Partnerami znakomitej artystki będą pp. Hupertowa, Roy, Karpacki, Szpinger, Urbanowicz i Warchalewski. Dyryguje ka-

pel mistrz Stefan Barański. Ceny miejsc od 0.75 zł do 4.50 zł.

Z Teatru Polskiego

Dziś wraca na afisz świetna kome-dja Pagnola „Fanny” w koncertowym wykonaniu całego zespołu.

W próbach „Dama ze słoneczni-kiem” Vojnowica, Iwar Kruger „J. Tepy”.

św. Mikołaj

Na niedzielę 3 grudnia br., o godz. 3 pop. zapowiedział swoje przybycie do Teatru Nowego św. Mikołaj, który będzie podczas przepięknej, cieszącej się zawsze niebywałym powodzeniem bajki „Kółeczka Śnieżka” obdarowy-wał grzeczną dziatwę. Rodzice, którzy mają grzeczne dzieci, a chcieliby przypomnieć o nich Św. Mikołajowi, mogą się zgłosić w kancelarii Teatru Nowego.

Koncert na ubogich na Jezycach

Konferencja Pań „Św Wincentego à Paulo” Poznań - Jezyce, urzędują w nie-dziele, dnia 3 grudnia, o godz 17 w sali Domu Amaranckiego na rzecz swych ubo-gich „Koncert”. Łaskawy współdział ofiarowali nasi sławni artyści pp. Konat-kowska - Szrajberówna i Józef Woliński. Zwracamy się zatem do wszystkich z gorącym apelem o poparcie tak rzadko pięknej i wysoce artystycznej imprezy, ze względu na tak wzniosły cel. Bilety do nabycia w dzień koncertu przy kasie od godz 16.

Wybory „Pod Kaktusem”

W najbliższą sobotę wszyscy do urny przy Placu Wolności 14a początek o godzi- nie 9.30 wieczorem Humor. satyra, piosen-ki, wesoło będzie, jak rok temu.... Podaj dalej!

Nie kupuj kół w worku

Przyjrzyj się temu, za co płacisz. Kupując żarówkę, chcesz mieć dobre światło, żadać więc żarówek szlachetnej marki, zapew- niojącej Ci największą ilość światła przy minimalnem zużyciu prądu.

TUNGSRAM

nr 6 698

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

- J. G. 06. Pretensje skarbu są w sto- sunku do Pana oparte na przepisach prawnych gdyż w myśl pragmatyki może nastąpić zwolnienie praktykanta, który nie zdał we właściwym terminie przepisa- nego egzaminu, przyczem zwolnienie to nie jest uwarunkowane żadnym czasokre- sem wypowiedzenia. Czy istnieje po stro- nie Pana rozszczenie o urlop, nie możemy na podstawie dostarczonych nam danych ocenić, w każdym razie pretensje te są przedawnione mogą być jednak przeciw- stawione w drodze potrącenia. - Co do drugiej kwestji: zona w żadnej mierze nie odpowiada za osobiste zobowiązania Pa- na. Jednakże przy ustawowym stanie majątkowym (bez osobnego kontrakti) można zająć czyste dochody z przedsię- biorstwa. W żadnym kierunku nie od- powiada zona przy rozdzieleniu majątkowym.

- I. M. 100. Niech Pan odczeka prze- dewszystkiem czy podatek od darowizn zostanie wymierzony. Czasokres do wnie- sienia środka prawnego biegnie od dnia doroczenia wymiaru. Maksimum jest 10000 zł i decyduje wartość obiektu, nie

wartość części ofiarowanej przez osobę. W drugiej sprawie: odmowa nie wymaga uzasadnienia, jednak Najwyższy Trybu- nal Administracyjny może od władzy za- żądać takiego uzasadnienia, bez informo- wania o tem żalącego się. Skarga do NTA jest rzeczywiście dość trudna w ni- niejszym wypadku i wyniku przewidzieć nie można. Byłoby dobrze gdyby odno- sne starania poczynili razem wszyscy, któ- rzy są w tem samym położeniu co Pan. (aK.)

Za ogłoszenia i reklamy odpo- wiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

5-ka dla wszystkich!

urządza dnia 2 grudnia doroczną jesienną zabawę w salach Domu Rzemieślniczego. W blaskach refl. ktorów przy dźwiękach 2 orkiest będą mieli możność nasi goście zabawić się ochoczko. O ile ktoś z pp sym- patyków został przy wysyłaniu zaproszeń pominięty, prosimy o odebranie w firmie KA-DE-HA ul Podgórna 10 i w składzie papieru Heusler, ul Gwarna 20 zg 20 593

W poniedziałek, dnia 27 listopada 1933, o go- dzinie 20, zmarł nagle, opatrzony Olejami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, brat, stryj i wuj, s. p.
Jan Kwaśniewski
em. st. asesor Dyr. Poczł. i Telegr.
przeżywszy lat 57. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 1 grudnia o godz. 15 z kaplicy cmentarza Bożego Ciała na Dębcu.
W głębokim żalu pogrążeni
żona dzieci i rodzina.
Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Pia-czek, Poznań Klasztorna 14 Tel. 27-68

Dnia 28 listopada 1933 r., zasnęła w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach opatrzona św. Sakramentami, moja najdroższa, nigdy niezapomniana żona, siostra ciotcia i szwagierka, s. p.
z Olejniczaków
Kazimiera Kucharska
przeżywszy lat 39. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 1 grudnia r b o godzi- nie 2.30 po południu z domu żałoby ul Konopnickiej 20. Msza św. żałobna w sobotę, 2. 12. o godz. 9 rano w kościele św Michała.
W głębokim smutku pogrążeni
mąż, siostra i rodzina.
Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal” Towarowa 25 Tel. 31-80

Łóżka żelazne
Łóżka wyscielane
Umывalnie kompletne
Wyżymaczki do bielizny
Maszle domowe
Wanny do prania
Drabki domowe
Karnisze do okien
Kuchnie westfalskie
Piec, rury i kolana
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań Szkołna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pg 5 635-48 69

W trzecią i bardzo bolesną rocznicę śmierci na- szego najdroższego syna, brata i szwagra, który zginął tragiczną śmiercią, s. p.
Witolda Andrée
studenta agronomiji i leśnictwa na 5 roku Uniw. Poznańskiego
odprawi się w przyszłą sobotę, tj. 2 12 33 r., o go- dzinie 8 w kościele parafjalnym w Miejskiej Górze
nabożeństwo żałobne
Wszystkich Krewnych, Przyjaciół i Znajo- mych Drogiego Zmarłego prosi o westchnienie za spokój duszy Jego
rodzina.
dg 2305

Na ból głowy tylko proszek z żabką
Pg 5 431-31.5

Wiel. Duchowieństwu, Bractwu Kurkowemu i innym Stowarzyszeniom, Szan. Dyrekcji i PP. Urzędnikom Banku Polskiego w Poznaniu oraz Znajomym i Krewnym za ostatnią przysługę, od- daną s. p
Józefowi Stengertowi
i szczerze dowody współczucia, składa na tej drodze serdeczne
podziękowanie.
W głębokim smutku pogrążona
rodzina.
Zaniemyśl 26. 11. 33.

PIERNIKI
nadziewane - z czeko'adą
- z migdałami ze skórką pomarańczową i inne -
WYŚMIENITE
świeże - nie drogie w pacz-kach i na wagę - prosto z fabryki
„GOPLANA”
do nabycia
w składzie Plac Wolności 10.
Pr 5 781-47.74

SAMOZATRUCIE NA TLE WĄTROBY.
SAMOZATRUCIE bywa przyczyną wielu dolegliwości. Bóle artretyczne, łmanie w kościach, bóle i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niestrawność, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obrzeczki, plamy zmarszczki i wyszutę na skórze, skłonność do tycia, polelerwowanie i bezsenność nerwowe, bicie serca, młotki, język obłożony, TRUCIZNY wewnętrzne wytwarzające się we własnym orga- nizmie, zanieczyszczający krew, niszczą organizm, przyspieszają starość. Choroby z samozatrucia i z tej przemiany materji
LECZA NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTA. Wątroba i nerki są organami oczyszczającymi krew i soki ustroju. Naj- racjonalniejszą i zroldną z naturą kuracją jest uornowanie czynności wątroby i nerek 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały że ziola lecznicze
„CHOLEKINAZA” H. Niemojewskiego
jako żółcio-moczopędne są jedynym naturalnym czynnikiem od- czinającym soki ustroju, oil trucizn własnych zapewniającym szybki powrót do zdrowia. Bezpłatne broszury Dr med T. NIE- MOJEWSKIEGO otrzymane można w labor fiz.-chem. „CHO- LEKINAZA” H. NIEMOJEWSKIEGO, Warszawa, Nowy Świat (L.) na prowinie wysyłka pocztą. ng 6449
Dr. med. T. Niemojewski przeniósł przyjęcia chorych w Warszawie z ul. Litewskiej nr. 8 na ul. Koszykowa nr 1 (narożnik Al. Ujazdowskiej).

Przeniosłem praktykę na ul. Gwarną 19
Dr. med. St. Okoniewski
specjalista w chorobach skórnych i moczopłciowych
Ordynuję od 10-1 4-7. Tel. 53-99

Do oddania
cebula żytawska
w większych lub mniejszych partjach, zdrowy towar
Oferty do Majętności Dobiesławice, poczt. Wierzchosławice, powiat Inowrocław.
zg 20 582

w różnych kolorach. Posadzki z płyt i terrazzo. Opiernia ścian płytkami glazurowanymi najkorzystniej w firmie
STEFAN PEŁCZYŃSKI, Poznań,
Dworzec Towarowy ul. Towarowa.
Telefony: 76-05. 76-56. Pg 5718-14,10

Likwidacyjna licytacja narzędzi
W piątek 1 grudnia o godz. 11-tej sprzedam w garażach f-y Citroen, Poznań, ul. Dąbrowskiego 7 z polecenia i na odpowie- dzialność zainteresowanego dobrowolnie najwięcej dajacemu za gotówkę:
większą partję narzędzi, a mianowicie gwintowniki, rozwier- tarki, wiertarki, klucze rurkowe, plaskie łusnowe i francuskie, szabry, śrubociągły, heble, klucy do rur, młotki, młotki, pilniki i wiele innych narzędzi. (Przedmioty częściowo używane).
Brunon Trzeciak
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjoniator na Województ. Poznańskie, ul. Wielkie Garbary 31. Telefon 21-26 i 31 75

Koncowa WYPRZEDAŻ
MASY LIKWIDACYJNEJ - ZA BEZCEN
JADALNIE - SYPIALNIE - GABINETY
SPÓŁKA STOLARSKA, St. Rynek 46/47.
zg 20 503

SKŁAD
na drogerję i kolonjałkę w Gostyniu w rynku, w którym od przeszło 25 lat takie przedsiębiorstwo istniało zaraz do wynajęcia. Blisze wiadomości: Henrykowa Czabajśka, Go- słyń ng 6699

W sprawie odroczenia wpłat nad majątkiem firmy Nitsche i Ska w Poznaniu, ul. Kolejowa 1-3 uchyła się po- stępowanie na skutek zawarcia prawomocnego układu za- pobiegawczego. Poznań, dnia 22. listopada 1933. Sąd Grodzki ng 6239

P. T.

Mam zaszczyt zawiadomić, że po gruntownym odnowieniu otwieram w dawniejszych lokalach „Boulevard”, Plac Nowomiejski 5

restaurację pod firmą

„STOLECZNA“

której otwarcie nastąpi w dniu 30 listopada 1933 r. o godz. 15-tej.

Polecam moją najprzedniejszą kuchnię prowadzoną przez renomowanego kuchmistrza, specjalnie zaś obiady — śniadania — kolację pozatem stale obficie zaopatrzony bufet.

Staraniem moim będzie zapewnić Szanownym Gościom poza skora, rzetelną obsługą, przyjemny pobyt i Proszę o łaskawe udzielenie mi cennej życzliwości.

Z prawdziwym poważaniem GOSPODARZ.

dz 2 808

Bardzo staniały

anodówki. Jeszcze zwiększona pojemność! Jeszcze doskonalsza technika produkcji. Fabryka ogniw Mat, Poznań, Składowa 5/7. dg 1997

Pasy - Weże - Szczeliwa oraz wszelkie artykuły techniczne i laboratoryjne poleca Składnia Spółki Okowicianej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Przetwory techniczne dla gorzelni i rolnictwa. Poznań Al. Marcinkowskiego 20 telefon 11-62 dg 2244

ZAZDROŚĆ NIE DAJE ZASNAĆ setkom fabrykantów. Naśladują oni markę naszego światosławnego pudru, nie mogą jednak podrobić jego gatunku i zapachu. Zwracajcie uwagę na pudełko i konieczny napis: 5 FLEURS FORVIL-Paris. Puder ten jest wyrabiany jedynie w Paryżu. TRYUMFALNY POCHÓD przez cały świat odbywają PERFUMY i WODY TOALETOWE 5 FLEURS FORVIL-Paris. Dla uniknięcia naśladownictwa, sprzedawane są tylko w oryginalnych butelkach, a nie na wagę.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty na przykład: n 2395, z 21205, d 1811 1 t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

10 beczek żelaznych używanych, sprzedaje korzystnie Farba Polska, ul. Słomska 24 dzg 91 468/9

Okazyjnie podarki gwiazdkowe „Lamus” Strzelecka 1. Pg 5 712-57.387

Futra karakułowe w wielkim wyborze oraz zbroce, piżmowce, popielice, sealowe skóry każdego rodzaju wydry, błony poleca tania Lajewski Gwarna 20 dg 2210

Wysprzedaż całkowita Ceny likwidacyjne starożytności i okazynie. Meble srebra, porcelane, obrazy, żyrandole, broń, starożytna, wiele innych. Antykwarna Antoniowa Pióro Al. Marcinkowskiego 28 Pg 5 465-45 44

Magazyn mebli Józef Baranowski Wrocławska 19 Ceny najniższe. Pg 5427-33.97

Skład spożywczy maglem towarem - sprzedam zaraz cena 800 zł. Powód zmiany rodzinne. Adres Kurjer Poznański dzg 91 573

Samochód limuzyna pięciosobowa w doskonałym stanie sześciocylindrowa z dobrych rak okazynie do nabycia. Zapytania telefonicznie 35-58, dzg 80 373

Meble najtaniej A. Baranowski Poznań Podgórna 13 Pg 5426-23.59

Pończochy to rzecz zaufania. Chcąc dobrze pończochy kupić proszę udać się do naszego specjalnego magazynu pończoch i rekawiczek. A. Szymański Poznań, św. Marcin 1 przy placu Świętokrzyskim. Wielki wybór - ceny najniższe. Pg 5468/69-46.97

Wózek dziecięcy, dobry tania sprzedam. Górna Wilda 73 m. 34. dzg 91 106

Maszynę krawiecką Singera tania sprzedam. Zgłoszenia Zórawia 19/21. m. 9. dzg 91 677/8

Sprzedam skład kolonialny warsztatem siodlarskim, miasto powiatowe. Oferty Kurjer Poznański dzg 90 806

Sprzedam z powodu przenowadki zaprowadzony skład papieru w mieście powiatowe. Na miejscu kilka szkół oraz fabryk. Do objęcia 600 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod dzg 91 504

Elektrolux mało używany okazynie bardzo tania Waj Jagiell 20 m. 3 dzg 91 484

Sprzedaj komisową mebli używanych wszelkiego rodzaju - kompletne pokoje - pojedyncze meble - uskuteczniły szybko - tania - sumienne tylko Poznańsk. Dom Komisowy. Dom. ikańska 3 telefon 24-42 Pg 5 790-47.95

Meble najtaniej u Bakosia ul. Wenecjańska 1 Most Chwaliszewski przy Krzyżu dzg 89 288

Meble najkorzystniej kupisz u Andrzejewskiego Poznań, ul. Wrocławska 4 dg 2294

Największy wybór Najniższe ceny Szklane stołowe - Porcelany - Alabaki - Hartownia Szka 27 Główna 1 I. piętro dg 2265

Sypialnie jawa kanadyjski, wyprzedaje - Żytkowski Chwaliszewo 5 dzg 80 518

Gramofony - Płyty mechanizmy - reparaacje poleca E. Balon Woźna 12. dzg 79 539

Łóżeczko dziecięce żelazne jak nowe. św. Marcin 37 mieszk. 6. dzg 91 610

Żyrandole artykuły elektr. aparaty radiowe Idaszak i Walczak, plac św. Krzyżski 4. Pg 5 444-42.65

Okazyjnie maszyna Singera mało używana dużym stołem, Zamkowa 4 b - 5. dzg 91 592

Parcele budowlana 350 m² przy tramwaju Łazary, Aleja Hetmańska sprzedam. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 527

Antyki tania. Młyńska 4. Stolarska. dzg 90 926

Koń biegunowy, używany. Dolna Wilda 62. - 4. dzg 91 558

Dywan, skrzypce sprzedam. Romana Szymańskiego 9, mieszkania 7 dzg 91 465

Remington maszyny do pisania tania sprzedam. Wodna 21 m. 11. dzg 91 467

Skład spożywczy 2-pokojowe, kuchnia, magiel, śródmieście sprzedam. Adres Kurjer Poznański dzg 91 499

Charta angielskiego, białego sprzedam Fr. Ratajczaka 1, m. 8 dzg 91 478

Jadalnia sypialnia, miękkie meble. Kreta 6, m. 7. dzg 91 487

Pianino sprzedam Kreta 6 m. 11. dzg 91 656

Emes kuchenka spirytusowa, piecyk gazowy mały. Ratajczaka 14, m. 22 (partier). dzg 91 615

Futra męskie, jak nowe okazynie Kom. s. Woźna 16 Pg 5 868-57.450

Umywalkę dębowa tania sprzedam. Stolarska. Górna Wilda 24. dzg 89 543

Piec gazowy łazienkowy Junkersa. - Oferty Kurjer Poznań. dzg 91 818

Skład bielizny centrum towarem - bez Wskaże Kurjer Poznański dzg 91 663

Ceglowski Poczta 5 kapelusze, czapki, najmniejszy wybór sprzedaje najtaniej dg 1913

Maszynę krawiecką, wózek dla lalki tania. Słowackiego 29 m. 10 dzg 91 661

Futra karakułowe, piżmowce, różne, spody. Wierzbicice 13. - 3. dzg 91 868

Książki historyczne. Antykwariat. Woźna 19. dzg 91 685

Naprawy gramofonów wykonuje najtaniej szybko i fachowo. Kastor, św. Marcin 55. dzg 2 297

Fortepian znanej marki sprzedam Opelina, skła. Aleja Marcinkowskiego 11. dzg 91 841

Wynalazek branży metal do opatentowania bardzo praktyczny, tania masowa fabrykacja do sprzedania lub fabrykacji tylko poważni reflektanci. Zgłoszenia Kurjer Poznań. dzg 91 901

Powóz myśliwski jak nowy sprzedam. Wiśniewski Marszałka Focha 87 dzg 91 892

Tapczan nowoczesny tania Tapicernia - Maleckiego 33. Łazary. dzg 91 886

Skład papierniczo-urządzeniowy ruchliwej ulicy sprzedaj powodu starość. Zgłoszenia Kurjer Poznań. dzg 91 746

Tapety bezpośrednio z fabryki niż cen fabrycznych. Sprzedaż likwidacyjna. Dabrowskiego 39. dzg 91 745

Skład spożywczy, urządzeniem, towarem. 2 pokoje, kuchnia, łazienka, korzystnie. Adres Kurjer Poznań. dzg 91 732

Magiel domowy, trzywalcowy, sprzedam. Słowackiego 48, mieszkania 6. dzg 91 398

Kolonjalkę zaprowadzona 24 lat sprzedam zaraz. Adres Kurjer Poznań. dzg 91 843

Wanę do kąpiel. d. 4a. cynkowa - Cieszkowskiego 5, m. 8. dzg 91 815

Teki 0.95 Czysty Szkolna 11. Własna pracownia. Pg 5 753-47.12

Peleryna - popielica syberyjska do nabycia przy św. Wójcicha 8, m. 3. od godziny 2 począwszy. dzg 89 357

Pianina Bettina najlepszej jakości i niskich cenach poleca: Fabryka fortepianów Leszno i Poznań, Ratajczaka 28. Katalogi i cenniki na żądanie. dzg 91 670

Walcówkę cukierniczą (3 walce) sprzedam. Oferty Kurjer Poznański dzg 2306

„Serwis” - Poznań 27 Grudnia 2 poleca najtaniej kryształ figury luksusowe. Pg 5864-48.70

Dom nowobudowany - 9 000. wpłaty 6 000. Bloch, Poznań Długa 5. dzg 91 801

5. KUPNA

Gabinety - sypialnie jadalnie kupuje płaci wysokie ceny - przyjmuję do sprzedaży komisowej dogodnych warunkach Poznańsk. Dom Komisowy Dominikańska 8. telefon 24-42. Pg 5 800-47.96

Kożuch dla stróża nocnego kupuję. Zgłoszenia listownie z podaniem ceny. Nadleśnictwo Ordynacji p. Czarnielewo. dg 2 290

Gramofon walizkowy. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 596

Kupiny większą maszynę do prania, wirówkę (centryfugę), mulde parowa większa, maszyn dwuwalcowe do prasowania kolnierzy i ruschery. Zgłoszenia: Kraków, Skrytka pocztowa 348. ng 6 715

Używana przemyślna wytwornie acetalna najnowszej konstrukcji. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 482

Maszynę do szycia damską dobrą stanem kupię. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 520

Gramofon walizka. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 511

Sypialnia mahoniowa, mały pokój stołowy, mahoniowy, salonik lekki, masywny mahon, biurka, biblioteki, serwantki, lustra, stoliki karciarskie, szafa mahoniowa, filary słoneczne i mahoniowe, żyrandole, ozdobne, srebra, porcelana, rozmaite obrazy, dekoracje tania wysprzedaje Antykwarna Al. Marcinkowskiego 28. Pg 5 811-47.91

Wagę składową na 10 kg i drabinkę kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański dzg 91 528

Kupię żelazne, używane łóżeczko dziecięce. Oferty Kurjer Poznań. dzg 91 473

Kupię starą używaną wagę decymalną. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 485

Platformę lekką i magiel kupię. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 497

Fuzję dobrym stanie szesnastkę kupię. Oferty do Kurjera Poznań. dzg 91 493

Regał oszklony. Rozmiar i cenę podać Kurjer Poznański dzg 91 695

Parcelę willową kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański dzg 91 577

Meble używane przedmioty domowego użytku kupuję przyjmuję w komis. Dom Komisowy. Wroniecka 6/8. Pg 5 463-43 40

Choinki gwiazdkowe kupię większą ilości. Oferty Kurjer Poznań. dzg 91 824

Śmietnik betonowy kupię. Cena oferty Kurjer Poznański dzg 91 879

Transparent do oświetlenia kupię. Oferty Kurjer Poznań. dzg 91 747

Żelazną szafę do akt kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera Poznań. dzg 91 814

6. KAMIENICE

Kamienicę w centrum dochód 24 000 korzystnie sprzedam zamienie. Oferty Kurjer Poznański dzg 90 780

Willę kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański dzg 91 578

Kupię dom w Poznaniu śródmieściu. Łazary lub Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 477

Poznań willa sześciopokojowa nowobudowana komfortowa wolna podatku 16 000. wpłaty 8 000. Nowak, Kramarska 15, telefon 16-39. dzg 91 620

Dom sprzedam rynek składem, mieszkaniem, mniejsze miasto. Oferty Kurjer Poznański dzg 84 660

Willę komfortową nową z wolnym mieszkaniem w pobliżu Ostroga sprzedam - Oferty Kurjer Poznański dzg 91 660

Willę przy Aleji Szegalowskiej 7 mieszkaniowa sprzedam czynsz roczny 6 000, wpłaty 15 000. Gurtler, Śrem. dzg 91 617

Kamienica przy głównej ulicy w Jarocinie, podwórze stajnia, ogródek, cena 40 000 gotówką 35 000. Informacja Gawrych, Sławno. pow. Gniewo. dzg 91 704

Kamienicę śródmieście, trzypiętrowa 47 000. wpłaty 30 000. Malecki, Rybaki 20 a. dzg 91 707

7. PIENIĄDZ

40 000 zł na I. miejsce hipoteki posiadłości ziemskiej 1400 mórz z gorzelnią zaraz poszukiwane. Zgłoszenia uprasza się nadsyłać pod adresem Gusovius, Poznań 3, Gajowa 4. dzg 91 483

50-100 tysięcy złotych poszukuję na większych gmachach nowy, rentywny. Poznaniu wartość 400 tysięcy złotych, na wykończenie. Oferty Kurjer Poznań. dzg 91 776

Pieniądz za pożyczycie 150 - oddam 10 marca 200 zł. dam zabezpieczenie. Zgłoszenia Kurjer Poznański rg 4 483

Pewna hipotekę 3 800 zł w złocie sprzedam z damnem. „Ozdoba” św. Marcin 4. dzg 91 911

8. DO WYNAJĘCIA

Wynajmie od zaraz duży szpiczlerz z chlewni, czteropokojowym mieszkaniem z przynależnościami, miasto przeszło 6 000 mieszkańców, dobra okolica. Oferty: Agencja Kurjera Poznańskiego Rogoźno. ng 6 745

Komfortowe 4-pokojowe Wierzbicice, solidnemu. Zwrót 300 zł. Oferty Kurjer Poznań. dzg 91 121

Czteropokojowe ogród, Luboń przy dworcu. Zgłoszenia W. Garbary 8. m. 6. dzg 91 112

5-cio pokojowe mieszkanie w centrum do wynajęcia od 1. 54 Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 593

Czteropokojowe siedmiopokojowe komfortowe wynajmie gospodarz. - Matejki 48/49 portier. dzg 91 598

2 pokoje narazie jeden i kuchnia, łazienka meblami Wierzbicice. Adres Kurjer Poznań. dzg 91 519

Mieszkanie trzy-pokojowe łazienka przy ulicy Drużbackiej 8 wolne od 1. 12. 1934 r. dla bezdzietnego małżeństwa. Wiadomość mieszkanie 16. dzg 91 526

Dwupokojowe słoneczne parkiet czynsz miesięczny Nagórski, Wilda Lanowa 15 (przystanek Cegliski). dzg 90 931

2 pokoje kuchnia, czynsz miesięczny. Jarochońskiego 73. dzg 91 552

Dwupokojowe 50., trzypokojowe 65., pół roku zgóry. Adres Kurjer Poznań. dzg 91 564

2 pokoje kuchnie, umeblowane wynajmie zaraz, najchętniej oficerowi. - Dabrowskiego 5a m. 10. dzg 91 488

4 pokojowe mieszkanie, komfortowe, słoneczne wolne 1. 12. Dabrowskiego 151, m. 7. dzg 91 113

Jednopokojowe 20.- dwupokojowe 35.- trzypokojowe 50. Sełda Młyńska 4 - 2 dzg 91 673

2 pokojowe kuchnia, ewentualnie ogrodem wolne wprost od gospodarza. Dęb. Poludniowa 59. warunki Grottera 8 m. 7. dzg 91 684

Trzypokojowe łazienka 80, dwupokojowe balkon 35, jednopokojowe 25 od gospodarza wynajmie „Pawilon” Marszałka Focha 15. dzg 91 727

Dwupokojowe kuchnia, przynależność Górczyn Czestochowska 11. dzg 91 792

Mieszkanie pokój kuchnia za rocznym czynszem do wynajęcia nowym domu Fr. Mikołajewski Chwaliszewo 9 dzg 91 715

Mieszkanie sześciopokojowe słoneczne odnowione. Matejki 68 m. 6. dzg 91 852

Czteropokojowe komfortowe Informacje Wedz. kowski Piekary 11 dzg 91 835

Mieszkanie 2 pokojowe z kuchnią słoneczne od zaraz. Informacje: Górna Wilda 113 m. 6. dzg 91 888

5 pokojowe I. piętro wolne gospodarz. Długa 3. telefon 23-16. dg 2307

Dwupokojowe tania przy Wierzbiciej narożnik Komandorii, pracownikom fabrycznym okolicę Śródk. Informacje: Górna Wilda 45 m. 6. dg 2309

Sklep 120 kw. 2 okna piętro handl. przem 200-100 kw. jasne zaraz Wielka 27. Pg 5680-46.28

9. SZUKA MIESZK.

Mieszkania 2-3 pokoje kuchnia wygodami poszukuje centrum. - Wydzwój 4-6. telefon 37-76. dzg 91 571

Urzednik państwowy poszukuje mieszkania dwóch lub trzech pokoi kuchnia zaraz okolicy Łazary - Oferty Kurjer Poznański dzg 91 580

3-5 pokojowego mieszkania parter lub I piętro na przedszkole poszukuje Oferty Kurjer Poznań. dzg 91 525

Mieszkania czteropokojowe śródmieściu - Oferty Kurjer Poznań dzg 91 509

Poszukuję mieszkania 3 pokoje, azienka, urzednik państwowy. Zgłoszenia telefon 41-46. godz 8-15. dzg 91 623

Szukam pokoju kuchnia lub 2 w śródmieściu od gospodarza rok zgóry. - Oferty Kurjer Poznański dzg 91 625

Poszukuję pokoju kuchnia lub próżnego - plac pol roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 613

5-6 pokojowe centralne w pobliżu śródmieścia poszukuje pewny płatnik Oferty Kurjer Poznański dzg 91 533

4 pokoje komfortowe najwyżej II piętro wyższy urzednik państwowy. Oferty Kurjer Poznański dzg 91 542

2-4 z kuchnią, śródmieście. wprost Kurjer Poznań dzg 91 782

Pokoju kuchnia okolicy Jeżyce, Chwaliszewo, dzierżawa miesięczna 25 zł. pól roku zgóry. wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznań. dzg 91 116

10. ZAMIANA MIESZKANIA

Pięciopokojowe na trzy. Młyńska 12 m. 5. dzg 91 786

11. POKOJE UMEBL.

Pokój elektryczność Wodna 11. m. 3. dzg 91 627/8

Pokój panu, elektryczność pianino Długa 4 mieszk. 8. dzg 91 692

dzg 91 680

Komfortowy
Kwiatowa 6. - 3 zdg 90 799

Pokój
inteligentnemu Matejki 7. - 9. zdg 91 314

Kraszewskiego
11. mieszkanie 17. ładny, jednoosobowy. zdg 91 418

Pokój
Strzelecka 11. m. 22. zdg 91 589

Klatka
elektryczność Wały Jana III 11. mieszkanie 4. zdg 91 504

Pokój
umeblowany Dabrowskiego 10. mieszkanie 16. zdg 91 600

Elegancki
pokój i pokoik Śniadeckich 4. mieszkanie 9. zdg 91 595

Frontowy
Wierzbice 55 m. 3 zdg 91 650

Grobła
9 mieszkanie 21. parter. zdg 91 603

Dwuosobowy
jeden. Al. Marcinkowskiego 1-7. zdg 91 604

Młynska 5
mieszkanie 5 pokój fortepianem. zdg 91 567

Małżeństu
urządzenie kuchni. Za Grobla 5. mieszkanie 24. zdg 91 530

Pokój
Wielkie Garbary 5 - 10. zdg 91 522

Pokój
Matejki 57. mieszk 6 zdg 91 515

Staszica
19. mieszkanie 6. zdg 91 508

Dobra stacja
uczeci młodzieży. Matejki 45. mieszkanie 7. zdg 91 510

Pokój
frontowy elektryczność łazienka. utrzymaniem lub bez Łazarz. Strzalska 10. mieszk. 5 zdg 91 539

Pokój
dla panów utrzymaniem bez. - Wielka 18 - 14. rg 4 466

Dwu-
jednoosobowy z klatką utrzymaniem - bez. Kanalska 18. m. 9. dz 2 801

Tanio
Grobła 19. m. 12. zdg 91 550

Z klatki
panów. Jezuitska 12. m. 7. narożnik Starego Rynku. zdg 91 556

Pokoik
piecykiem. Matejków 27. - 4. zdg 91 561

Klatki
2 centralne. telefon utrzymaniem bez. Masztalarska 7a. I. p. zdg 91 466

Pokój umeblowany
na 1 lub 2 osoby front. elektryczność. Bukowska 41. m. 9. zdg 91 472

25.-
pokoik. ciepły. elektryczność. Karwowskiego 22. m. 4. zdg 91 474

Pokój
Spokojna 25. m. 22 zdg 91 489

Pokój
elektryczność dwuosobowy. - Wierzbice 11. m. 16. zdg 91 501

Pokój
1-2 osobom. Grochowska Łąki 3. m. 16. zdg 91 491

Frontowy
Focha 55. I. prawo. zdg 91 490

Frontowy
Chwaliszewo 60. m. 8. zdg 91 495

Pokój
Łakowa 7a. m. 13 zdg 91 494

Niekrepujący
sympatyczny 1-2. Wolnica 3. m. 10. zdg 91 432

Pokój
1-2 panom. elektryczność. - Szwańcowska 12a - 9. zdg 91 653

Dwuosobowy
frontowy słoneczny. Kreta 23. mieszkanie 7. zdg 91 646

Nowomiejski
6a. - 25. frontowy obszerny. zdg 91 649

Towarowa
21a. m. 23 elegancki. zdg 91 655

Pokój
Matejki 66 m. 8. zdg 91 657

Dwuosobowy
elektryczność. Wielkie Garbary 1 m. 8. zdg 91 658

Pokój
Św. Józefa 6 m. 10 zdg 91 651

Niekrepujący
2 osoby. Wielkie Garbary 2. m. 11 zdg 91 652

Pokój
1 lub 2-osobowy. Wodna 7. m. 6. zdg 91 638

Pokoje
1-2 osobowe. elektryczność. - Plac Karmelicki 1a. m. 53. zdg 91 639

2 panienkom
środmieściu oddzielny. spokojny. czysty. utrzymaniem. światło. opał. 180 zł. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 91 833

Pokój
duży piękny panu. Plac Wolności 9. m. 5. zdg 90 895

Małżeństwu
piecykiem Józefa 9a - 11. zdg 91 726

Pokój
czysty. Plac Bernardyński 2. - m. 11. zdg 91 725

Umeblowany
Wielka 15 m. 7. zdg 91 723

Pokój
osobnym wejściem Św. Wojciech 24 mieszkanie 18 zdg 91 722

Dwuosobowy
Kochanowskiego 5 m. 6. zdg 91 719

Pokój
duży elektryczność. a. studentom. lub studentkom. Skryta 7 parter. lewo. umowa 1-4. zdg 91 556

Pokój
zaraz. Kraszwickiego 14. m. 9. zdg 91 642

Tani
pokój umeblowany 2 panów lub małżeństwa. Chwaliszewo 60.62. m. 20. zdg 91 643

Wspólny
panu. Św. Mielżyńskiego 4. m. 13. zdg 91 629

Pokój
swobodny. utrzymaniem. - Św. Marcin 33 m. 9. zdg 91 631

Kwiatowa
9. - 11. zdg 91 633

Komfortowy
jedno-dwuosobowy (utrzymaniem). Matejki 39. m. 7 zdg 91 634

Ratajczaka
14. m. 25. I. 2 jednoosobowe. centralne. zdg 91 621

1-2
osoby. Podgórna 6 m. 6. zdg 91 639

Elegancki
niekrepujący. Plac Nowomiejski 3. m. 8. zdg 91 636

Pokoje
utrzymaniem tanio. Skarbowska 11. II. p. zdg 91 694

Pokój
Grobła 6 m. 3 zdg 91 692

15 zł
Jackowskiego 31. m. 7. zdg 91 691

Pokój
tanio. Przemysłowa 41 - 25. zdg 91 681

Frontowy
Podgórna 2/3 m. 6. zdg 91 679

Pokój
jeden - dwuosobowy ciepły. Pogońska 46/3 m. 6. zdg 91 676

Pokój
pokoik utrzymaniem - bez. - Czesława 15. II. prawo. zdg 91 674

Inteligentnej osobie
mniejszy pokój łazienka. telefon Św. Marcin 64 m. 10. zdg 91 672

Niekrepujący
Skarbowska 14. parter. prawo zdg 91 666

Pokój
bez pościeli. Wielka 19 m. 11 zdg 91 607

Pokój, pokoik
tanio. Poznańska 27a I. prawo. zdg 91 608

Pokój
solidnemu centrum ogrzewaniem św. Marcin 37. m. 6. zdg 91 611

Pokój
umeblowany słoneczny czysty - panu z utrzymaniem lub bez. Szamarszewskiego 8. m. 4. zdg 91 643

Elegancki
Cieszkowskiego 8 m. 9. zdg 91 796

Rzeczypospolitej
2. Chudziecka. zdg 91 795

Ciepły
1-2 osobowy. inteligentnym. - Łakowa 10. I. prawo. zdg 91 794

Pokój
umeblowany. M. Focha 30. m. 6. dz 2 303

Pokoik
Śniadeckich 9. - 8 zdg 91 686

Dwuosobowy
Skarbowska 13 m 2 zdg 91 683

Panience
wspólny. Łakowa 7a. m. 19. zdg 91 714

Trzyosobowy
Kozia 23. mieszkanie 2. zdg 91 713

Focha
35. m. 9. zdg 91 708

Jedno-
dwuosobowy. Kreta 6. m. 2. zdg 91 822

Marcinkowskiego
21 m. 7. dwu. jednoosobowy. niekrepujący. elegancki. łazienka. ewentualnie dobre utrzymanie. zdg 91 777

Na
jedna lub dwie osoby słoneczny. Gasiorowskich 5. m. 6. dz 2 302

Pokój
tanio od zaraz. Święty Roch. dom Płotkowiaka. naprzeciw fabryki musztardy. zdg 91 839

Elektryczność
jednemu. dwom korzystnie. Plac Nowomiejski 5. m. 30. III. wejście ogrodowe. zdg 91 689

Pokoje
na 1 i 2 osoby. Krzyżowa 2. m. 5. zdg 91 855

Utrzymaniem
bez Słowackiego 29. wejście Asnyka. m. 3. zdg 91 854

Pokój
Wielkie Garbary. 33 II. prawo. zdg 91 844

Niekrepujący
słoneczny. elektryczność tanio. - Chelmońskiego 17. - 11. zdg 91 837

Zielona
6. m. 4 utrzymaniem - bez tanio. pościeli zdg 91 835

Dwuosobowy
Pocztowa 15. m. 5 zdg 91 834

Dwuosobowy
niekrepujący. Zielona 3. m. 5. zdg 91 830

Małżeństwu
panom zaraz. Górna Wilda 31. m. 9. zdg 91 829

Pokój
wynajme. Renc. Dabrowskiego 5. zdg 91 828

Pokój
Sewer. Mielżyńskiego 25a. m. 10. zdg 91 825

Romana
Szymańskiego 3. m. 9. zdg 91 823

Jednoosobowy
plac Działowa 6. m. 8. zdg 91 781

Kraszewskiego
14 m. 1. dwu. jednoosobowy. niekrepujący. czysty. zdg 91 779

Mickiewicza
21/25. m. 9. komfortowy. niekrepujący. słoneczny. łazienka. centralne. zdg 91 778

Panience
wspólny. Wojciecha 21. m. 44. zdg 91 773

Frontowy
słoneczny. pianino. Mostowa 5. m. 10. zdg 91 772

Pokój
Matejki 2 m. 2 zdg 91 771

Pokoik
utrzymaniem. Ratajczaka 11 m. m. 102. zdg 91 769

Pokój
Wielkie Garbary 6 m. 5. zdg 91 766

Pokój
solidn. Dabrowskiego 30. m. 15 zdg 91 765

Jedno-
dwuosobowy tanio. - Wielkie Garbary 40 - 7. zdg 91 763

Pokój
komfortowy dwom panom - utrzymaniem. Św. Marcina 22. m. 11. zdg 91 736

Dwuosobowy
jeden frontowy. Działowskich 3. m. 8. zdg 91 759

Skromny
mały. Św. Marcina 4. m. 3 zdg 91 758

Dwa
dobre dwom solidnym panom. Matejki 67 - 9. zdg 91 757

Panne
na wspólny pokój z łóżkiem. - Wroniecka 19 m. 15. podwórzu. zdg 91 756

Pokój
dwuosobowy (lub jedno). centralne ogrzewanie. Masztalarska 6. m. 6. I. pięt. zdg 91 755

Centrum
dwuosobowy. frontowy. słoneczny Skarbowska 18. m. 10. zdg 91 752

Elegancki
obiadami. Młynska 3 - 10. zdg 91 751

Pokój
jedno. dwuosobowy wygodny. - Jasna 8. m. 2. zdg 91 750

Mały
Śniadeckich 22. parter. zdg 91 749

Kochanowskiego 5
m 4 frontowy duży. zdg 91 900

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem). Półwiejska 2 - 6. zdg 91 806

Klatki
Chwaliszewo 70. m. 5. zdg 91 893

Bukowska
9. II. m. 4. zdg 91 887

Klatki
Łakowa 21. II zdg 91 888

Niekrepujący
dwuosobowy pierwszorzednym utrzymaniem światłem 80. Plac Nowomiejski 5 m. 31 zdg 91 882

Paniom
Stroma 6. m. 9. zdg 91 761

Jedno
dwuosobowy tanio Początek Górnej Wildy 17 I. lewo. zdg 91 872

Parterowy
dwuosobowy. Wierzbice 13 - m. 3. zdg 91 869

Przecznica
2. mieszkanie 6. dwuosobowy. zdg 91 907

Przecznica
5. m. 3. zdg 91 744

Pokój
panienkom. Nowy Rynek 4. 21. zdg 91 743

Zaraz
biac Bernardyński 1a. III. zdg 91 742

Pokój
Wielka 17. m. 14. zdg 91 741

Pokój
Kopernika 5. m. 9. zdg 91 737

Niekrepujące
młde pokój pokoik. Górna Wilda 15 - 6. zdg 91 738

Ładny
pokój. Długa 13 m. 8 zdg 91 735

Dwuosobowy
Mickiewicza 9. m. 8. zdg 91 733

Jedno - dwuosobowy
Romana Szymańskiego 7 - 4. zdg 91 730

Pokój
Pocztowa 28. m. 6. zdg 91 817

Dwuosobowy
Stroma 26 - 7. zdg 91 816

Pani
ciepły. frontowy Dabrowskiego 33 m. 6. zdg 91 810

Pokój
dobrze umeblowany elektrycznością. tanio. - Szamarszewskiego 11. m. 6 zdg 91 808

Inteligentnej
osobie wynajme ładny. słoneczny. elektryczność. Strzelecka 11 m 5. zdg 91 806

Dwuosobowy
Marcina 33 - 7. zdg 91 793

Dwuosobowy
Ogrodowa 15. - 8. zdg 91 790

Centrum
dwuosobowy. utrzymaniem lub bez. Skarbowska 18 m. 3. zdg 91 791

Młynska
12. I. prawo. pokój zdg 91 785

Pokój
dla 1 lub 2 panom do wynajęcia. Grobła 6. m. 10 zdg 4 433

Inteligentnemu
wygodami. Wielkie Garbary 38. II. pięt. rg 4 492

Pokój
niekrepujący dla solidnego pana. ewtl. używaniem fortepianu. - Półwiejska 40. mieszk. 4. rg 4 489

Środmieściu
dwuosobowy. Wodna 11. - 2 rg 4 485

Centrum
pokój czysty utrzymaniem. Cieszkowskiego 6 - 5. zdg 91 874

Józefa
9. mieszkanie 8. jedno-dwuosobowy zdg 91 874

Pokój
elektryczność tanio Różana 12. Sobków. zdg 91 863

Dwuosobowy
Wierzbice 30 m 7 zdg 91 862

Dobrze
umeblowany u samej Piekarzy 8a. m. 34 zdg 91 861

Solidnej
pani lub panu Kozia 4 m. 6. Pg 5832-57-451

Klatka
schodowa. dwuosobowy - jedno. Wszystkich Świętych 8. m. 8. zdg 91 804

Dwuosobowy
lub małżeństwu. Staszica 25. 6. zdg 91 805

2 osobowy
elektryczność. Szamarszewskiego 20/22. m. 10 zdg 91 803

Małżeństwu
poszukuje pokoju umeblowanego ewent. bez używaniem kuchni. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 91 870

Niekrepującego
wejście z klatki czystego ciepłego. wygodnego. elektrycznością. centrum. poszukuje przyjezdny. Oferty. cena Kurjer Poznański id-e 91 819

Pokój
umeblowany różny poszukuje małżeństwo zaraz Oferty Kurjer Poznański port 786

13. LOKALE

Ubikacje
fabryczne. Wodziezawie. Walczak M. Focha 80 Zgłoszenia od 10-12. zdg 91 239

Skład
z pokojem do wynajęcia. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 91 601

Skład
mieszkaniem ewentualnie pracownia od zaraz korzystnie do wynajęcia. Marynarska 6. zdg 90 404

Ubikacji
na warsztat poszukuje zaraz w pobliżu Gasiorowskich. Łazarz Oferty Kurjer Poznański zdg 91 612

Obszerniejszych
suchych ubikacji (euterena lub parter) na cele handlowo-przemysłowe poszukuje sie w śródmieściu. gaz. elektryczność konieczne Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański pod Pg 5833-57-452

14. DZIERŻAWY

Zadzierżawie
dominialny gościniec lub gospodarstwo do 30 mórg 10-15 km od Poznania. Adres Kurjer Poznański zdg 91 514

Poszukuje
dzierżawy odpowiedniej piekarni mieszkaniem Poznaniu lub na prowincji Oferty Kurjer Pozn. zdg 91 502

Młyna
wodnego poszukuje celem dzierżawy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 91 498

Oberża
na większej wsi. jedna. dobrze położona od zaraz korzystnie wdzierżawie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 90 760

Cukierków
wytwórnie. urządzona czynsz siedemset złotych Oferty Kurjer Poznański zdg 91 826

Plac
z ubikacjami biurowymi szopa i stajnia - do wynajęcia. - Lira. Kraszowskiego 28. zdg 91 767

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Sanatorium
„Sanato” Iwonice
Podkarpatcie Dra Aleksiewicza Choroby stawów kości złazczeń (reumatyzm gruźlica) Kapiele na miejscu. Staranne leczenie. Ceny znacznie niższe. Prospekty za wysłaniem 30 kr. rg 6301

21. ZGUBY

Pies polowy
polski zaginął na terenie gminy Strzeszynie Zgłoszenia Grelka. Poznań Dabrowskiego 8. zdg 91 507

Teke
aktami pozostawiona sobotę noc samochodzie proszę oddanie wynagrodzeniem. Skryta 15. m. 5. zdg 91 636

Zaginął
czarny pies Doberman Uczciwego znalazze uprzamam odprawdzic go za wysoką nagrodą. - Skośna 9 narożnik Wjazdowej. II. p. lewo zdg 91 716

22. ROZMAITE

Klinika
łalek oraz reparacje wszelkich zabawek ul. Dabrowskiego 79 zdg 80 820

Córeczkę
oddam na własną Wawrzyniaka 8. Przytułek mieszkanie 3. zdg 91 566

„Tricot”
Pocztowa 23 wykonuje przerabia swetry garsonki bluzki sukienki itp Pg 5 464-457

Ciała
swedzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Ga (z kognikiem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka. rg 4518

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Gorsety na miarę. Gorsety gotowe - Pasy do ciał - Paseczki sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparacje gorsetów. Ratajczaka nr. 27. parter. zdg 91 647

Futra
najnowsze modele. blamy, lisy oraz różne skórki kupuje się nataniej w magazynie futer St. Piotrowski. Poznań. Szkolna 9. dz 2002

Rysunki techn.
konstr. maszyn rolniczych. urządzeń przemysłowych obliczenia techniczne wykonują. fachowo rutynowo konstruktor Br. Pawlak ul. Niezłowski 20. zdg 91 523/4

Futra
modernizuje fachowo tanio. - Zalewski. Matejki 56. zdg 91 842

Niebywała okazja Gwiazdkowa
plaszczki lekarskie, plaszczki ochronne, białe i kolorowe, fartuchy, jaszczyk rzeźniczek i cukiernicze poleca po cenach fabrycznych Fabryka Bielżyn. Dom Piłcien. J. Schubert. Wrocławska 3. Pg 5832-48-61

Fryzjerka
przyjmuje panie w domu i poza domem Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 91 903

Obiadów
szuka hrabia Oferty Kurjer Poznański zdg 91 609

Akuszarka
Kleinwächterowa Poznań centrum. ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze pięt. lewo drugi dom od placu Świątokrzyskiego. zdg 83 441/2/3

23. OZENKI!

Panienska
niezależna, miłego charakteru, posiadająca pięciopokojowe komfortowe mieszkanie w okolicy Parku Wilsona, pragnie poznać w celu matrymonialnym urzędnika państwowego od lat 28. Łask. oferty Kurjer Poznański od 01 876.

Kawaler
38 solidny, niższych sfer. trochę gotówki. pragnie usamodzielnić się. prosi o uczciwą propozycję matrymonialną. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 91 865/6/7

Sierota
lat 36 na posiadze. posiada gotówki 3 000 zł. poszukuje przystojnego starszego kawalera - możliwie od lat 38-45 najchętniej kolejarza listonosza lub niższego urzędnika. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią Kurjer Pozn zdg 90 997

Sierotka
miłutka gospodarna 5 tysięcy gotówki lat 25. szuka szczęścia małżeństwa poważnym kulturalnym panem stanowisku Oferty Kurjer Poznański zdg 91 539

Oficer
posiadający wiele komfortowa. bez duciu w Poznaniu szuka żony. Panny wykształcone do lat 30. chcąca przelać zgłoszenia do Kurjera Pozn zdg 91 766. Dyskrecja zapewniona.

24. NAUKA

Księgowości
stenografii korespondencji maszyny. wuczamy kurs rozpoczynamy 1 grudnia. Postępn. pl. Wolności 2. zdg 91 452/3

Kursy
stenoğrafii kursy maszyna. - Kantaka 1 mieszk 6 zdg 91 534/5

Kursy kroju
szycia robót ręcznych warunków bardzo korzystne. Marij Magdaleny 1 m. 7. dz 2025/9

Mazura
specjalny kurs rozpoczynam w piątek 1 grudnia w restauracji Teatru Wielkiego Mikołajczak Pg 5826-48-30

Poszukuje
osoby władającej językiem francuskim dla konwersacji do dziewczynki lat 10 Zgłoszenia Artylerijska 2 I. pięt. Metelski od godziny 16-17. zdg 91 587

Angielskiego
francuskiego włoskiego niemckiego udzielaia miedrogo wykształcone rutynowane osoby - Strzelecka 31 podwone wprost. II. pięt. prawo. zdg 91 520

Włoski
bardzo dobry 150 Oferty Kurjer Poznański zdg 91 521

Profesor
przygotowuje do matury. Pocztowa 10 m. 5 zdg 91 563

Poszukuje
profesora wzlednie korepetytora. celem przygotowania do matury. Oferty Kurjer Poznański rz 4 480

25. MUZYKA

Strojzenia
naprawy fortepianów wykonuje fachowo. tanio Drygas Podgórna 10 a. zdg 91 259

Akordeon
używany kupie. Poznańska 34. m. 5. zdg 91 836

Wiolonczelista solista
Saksofony - Jazzband wolny. - Zgłoszenia „Par” Toruń. pod „Wiolonczelista” Pg 5834-64-122

26. ROZRYWKA

Kino - Teatr
w mieście o 60 tys. mieszkańców na Pomorzu. w pełnym ruchu. w śródmieściu. 300 miejsc. nowoczesnie urządzone. instalacja dźwiękowa. zaraz korzystnie do sprzedania. Oferty pod zdg 91 701 Kurjer Poznański

Dolores del Rio
Edmund Lowe w najnowszym filmie „Zła Dziewczyna” oraz dodatek kolorowy „Królestwo Neptuna” wyświetla kina Odeon i Colosseum. Pg 5322-4780

Para kochanków
z siódmego nieba — Janet Gaynor i Charles Farrell w kinie „Sfinks” w filmie „Dziewczyna z Krainy Burz” zdg 90 953

Jedyny
rewelacyjny przebieg — Janet Gaynor „Dziewczyna z Krainy Burz” w kinie „Sfinks” zdg 91 827

Kino Wilsona Lazara
Syn Indji Ramon Novaro Maz-de Evans zdg 91 873

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Dziewczyna
uczciwa szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 845

TEATRY

Poznań, środa 29. 11.
TEATR POLSKI: Dziś — „Fanny”.
Czwartek, 30. 11. „On i jego sobowót”.
TEATR WIELKI (Opera): Dziś „Fatinica”.

Czwartek, 30. 11. „Cyrylik Sewilski”, gościnny występ Marij Kurenko.
Piątek, 1. 12. „Fatinica”.
Sobota, 2. 12. „Carmen” z gościnnym występem pierwszego tenora król. opery w Rzymie Norberta Ardelli.

Niedziela, 3. 12. „Fatinica”.
TEATR NOWY: Dziś — „Dziewczyna w mundurkach” z Jądzia Andrzejewską.

Czwartek, 30. 11. „Dziewczyna w mundurkach” z Jądzia Andrzejewską.
Rawicz, dnia 30. 11. „Jak się zdobywa gotówkę”.

Bydgoszcz, czwartek, 30. 11. TEATR MIEJSKI: „Moja siostra i ja”.
Piątek, 1. 12. „Dziewczyna z Holandji”.

KINA APOLLO METROPOLIS
NASZE KINA PROGRAMY NAJTAJSZE NAJLEPSZE
nr 5 418/9

KINA

Poznań, środa 29. 11.
APOLLO: „Królewski Kochanek”.
COLOSSEUM: „Zła dziewczyna”. Dolores del Rio, i kolorowy dodatek „Królestwo Neptuna”.
CORSO: „Tajny Detektyw”.
METROPOLIS: „Królewski Kochanek”.

ORZEŁ: „Król Areny”.
ODEON: „Zła dziewczyna”. Dolores del Rio, i kolorowy dodatek „Królestwo Neptuna”.
PROMIEN: „Poskromienie złośnicy”.
RENAISSANCE: „Zungu”.
ROXY: „Miłość Węgierska”.
SFINKS: „Dziewczyna z Krainy Burz”.

SLONCE: „Miss Flora”.
TECZA - Wilda: „Wyrok Morza”.
TECZA-Lazarz: „Jej Ekscelencja miłość”.
WILSONA: „Syn Indji”.

Bydgoszcz, czwartek, 30. 11.
ADRIA: „Legion ulicy”.
APOLLO: „Madamy Dubarry”.
BAŁTYK: „Detektywi”.
KRISTAL: „Uśmiech szczęścia”.

MARYSIENKA: „Ostatnia eskapada” i „Precz z teściową”.
REWJA: „Jego Ekscelencja subjekt” na scenie rewja p. t. „Bomby nad Bydgoszczą”.
SLONCE: „Wesoły pechowiec”, „Pan Zapominalski”.

Panienska
do dzieci z dobrem świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 90 954

Kwintet
pierwszorzędnie zgranany, koncertowo-jazzbandowy, skrzypce artysta wirtuoz — humor, śpiew, werwa — wolny od 16 grudnia lub pierwszego stycznia. Oferty z podaniem pensji kierować: Inowrocław Biuro Ogłoszeń Korzeniowskiego pod „Wirtuoz”, nr 6 746

Służąca
uczciwa poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 238

Gorzelany - kasjer
lat 34 dobrze obeznany w swym zawodzie prowadzeniem elektrycznym oraz książkowością rolnej szuka odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza Wincenty Jannecki Skrwilno pow Rypin zdg 91 306

Młynarz
pomocnik młynarski obeznany z motorami gazowymi i benzynowymi lub szuka posady od zaraz lub później. Zgłoszenia uprasza Mieczysław Koniczny, Błzbiecin, poczta Lubasz, pow. Czarnków, zdg 91 470

Czeladnik piekarsko - cukierniczy
i piekarski, dobrze obeznany w zawodzie i wszelkich rodzajach pieczenia z remi świadectwami, wiodącemu z wojska, poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Jan Cegłowski, Krotoszyn (Wilko.), ul. Benicha 10, zdg 91 417

Dziewczyna
młodsza uczciwa pracowita, z dobrem gotowaniem, do poleceń szuka posady od 1 grudnia lub później. Bliższe referencje osiągnąć można telefonem 27-09 zdg 91 668

Dziewczyna
gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 421

Posługa
przyjme tylko lepszym domu średnimieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 565

Ekspedientka
poszukuje posady do cukierni lub restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 596

Poszukuje
posługi lub posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 590

Młoda
dziewczyna poszukuje posady lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 599

Sierota
umiejąca gotować, szycie, poszukuje posady w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 574

Poszukuje
posady uczennicy do cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 579

Nauczyciel szkoły nowszechniej
lat 32 po jedenastoletniej nienagannej służbie obecnie zwolniony, a znajduje się z rodziną w krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdg 91 505

Gospośnia
samodzielna z długoletnimi świadectwami w średnim wieku poszukuje posady od 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 584

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 613

Panienska
kochająca dzieci poszukuje posady od 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 555

Higienistka
egzaminowana na wieś, później zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 90 822

Szofer
posiadający różowe i wojskowe prawo jazdy, poszukuje posady od zaraz. Miejsceobecność obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 91 551

Posługaczka
poszukuje pracy do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 553

Inwalida
wojenny 40 procent szuka zajęcia portiera lub stróża. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 555

Pracznia
uczciwa, przedka tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 569

Służąca
długoletnie świadectwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 479

Młoda
początkująca biurowa, kasjierka z gwarancją szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 637

Posługi
poszukuje, polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 700

Panienska
zna język francuski, niemiecki, rosyjski, szwedzki i pomoc w lekcjach. przyjmie posadę wychowawczynią za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 764

Biuralistka - kasjerka
młodsza, poszukuje jakiegokolwiek posady. Wymagania skromne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 91 405

Posługi
poszukuje obojętnie jakiej. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 698

Osoba
znająca życie, gospodarstwo domowe szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 693

Uczciwa
wiejska dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 667

250 zł
nagrody kto wskaże stałą pracą jako inkasent z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 665

Pomocnik handlowy
dobry ekspedient z branży kolonialno-deliatesowej dobre referencje, szuka jakiegokolwiek posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 91 662

Maszynistka
młodsza bieżąca 50 miesięcznie poszukuje posady adwokata lub innej Oferty Kurjer Poznański zdg 91 616

ALUMINIOWE RURY, PRĘTY, BLACHY
specjalnie tanio — tylko **GRABIANOWSKI**
Piac Wolności 11 Tel. 40-10 drg 2270

Posługaczka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 536

Sierota
młodsza do wszelkich prac samodzielnie gotowaniem poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 615

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 91 531

Panienska
uczciwa lat 20 poszukuje posady za pokojówkę wszelkie robotki ręczne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 91 547

Dziewczyna
lat 23, czysta, uczciwa, ostatnie świadectwo 5 lat przyjmie posadę do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 640

Kawaler
lat 24 poszukuje pracy, sumiennie, energicznie i pracowity, ewentualnie z kaucją Oferty do Kurjera Poznański zdg 91 688

Maszynistka
biurowa z praktyką szuka posady początkującej. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 712

Posługaczka
szuka posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 711

Młoda
posługaczka poszukuje posady z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 707

Nauczycielka wychowawczyni
praktyka, dobry francuski, niemiecki, dzieci 6—10 lat szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 793

Ekspedientka
z branży porcelany szkła i przyborów kuchennych znajęca księzkowość ewentualnie kasjerką poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty proszę Kurjer Poznański zdg 91 724

Poszukuje
posady do wszystkiego, gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 559

Dziewczyna
uczciwa, pracowita szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 770

Dziewczyna
początkująca zdrowa, czysta z dobrem poleceniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 832

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 733

Kierownik
taryfikator — brakarz placowy, poszukuje posady od zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 91 776

Służąca
dobrem gotowaniem, wszelkiego szuka posady, skromne wymagania. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 774

Nauczycielka
młoda domowa biurolistka szuka posady gwarancją hipoteczną. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 804

Dziewczyna
szuka posady od 1. lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 734

Sierota
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 4481

Wszelką
służbę dworską miasta, Lewanowska, Aleje Marcinkowskiego 16, zdg 91 754

Posługaczka
poszukuje posady z dobriemi świadectwami najchętniej do samotnej osoby Oferty Kurjer Poznański zdg 91 891

Młodsza
uczciwa poszukuje posady okolica Łazarz. Jeżyce Oferty Kurjer Poznański zdg 91 880

Gospodyni
kucharka licząca lat 43 poszukuje samodzielnie posady najchętniej pozamiejscowo pensja 35 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 877

Kucharka
starsza, zajmie się gospodarstwem całkowicie sumiennie — kaucją 40 Oferty Kurjer Poznański zdg 91 871

Dziewczyna
sierota, do dzieci poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 748

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem — do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 91 740

Dziewczyna
wiejska, samodzielnym gotowaniem, długoletnie świadectwa, dobre polecenia, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 729

Absolwentka
Liceum Handlowego poszukuje bezpлатnej praktyki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 91 812

Dziewczyna
dobrem gotowaniem szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 91 807

Dziewczyna
cośkolwiek gotowaniem szuka posady, 10 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 787

Szyje
tanie ładnie plaszcze suknie, dziecięce. Woźna 18 m. 18, rz 4 488

Polier
szuka pracy Oferty filia Kurjer Poznański, Stary Rynek, rz 4 487

Inteligent
obejmie każdą posadę, znajomość wódów branż gwarancja do 1000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 4 486

Dziewczyna
poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański rz 4 482

23. WOLNE MIEJSKA

Przyjme
z dobrej rodziny ucznia i uczennice ewentualnie ukończeni nauk. Waclaw Cierniewski, mistrz fryzjerski Grodzisk (Wilko.), zdg 6 118/10

Służąca
sumienna potrzebna zaraz. Male Garbary 8 parter, lewo, zdg 91 731

Fryzjerka
potrzebna na prowincje. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 155.

Potrzebna
kuchmistrzynie od Nowego Roku hodująca drób sumiennie zaradnicie dobrze polecona Niemcewowska Sliwniki, Skalmierzyce, dz 2287

Pomocnika
starszego (23—25 lat) dobrego fachowca także do podróży, krytyczna zna dobrze branżę; może się wykazać jako podróżniczy był czynny poszukujący zaraz. Zgłoszenia tylko pisemnie z odpisem świadectw o ile możliwość z dołączeniem fotografii i podaniem żądanego wynagrodzenia przy wzięciu stoła stancji. proszę skierować do firmy Meczyński Ciemny Pakość Rynek 23, hurtowa i detaliczna sprzedaż towarów kolonialnych — wódek dz 2 291

Fotograf
zdolnego przyjmie Markiewicz 27. Grudnia 5 zdg 91 359

Służąca
potrzebna 10. — miesięcznie. Grobla 23 mieszk. 15 od 3 zdg 91 507

Posługaczka
z praniem. Sniadek 28, mieszk. 2 zdg 91 572

Posługaczka
popołudni piatek całodzienne polecenia, Jackowskiego 11 mieszk. 1 zdg 91 588

Fryzjerka
potrzebna, Małckiego 5, zdg 91 554

Potrzebna
mężczyzm do rozpoznawania naczyń kuchennych lanych kaucją wymaganą Dolna Włdyża 35, zdg 91 593

Dzielnia
ekspedientka od zaraz. Marszałka Pocha 48, rzeźnictwo, zdg 91 590

Fryzjerka
potrzebna, Gen. Prądzińskiego 57, zdg 91 476

Uczennice
przyjme. Prasowania Matejk 39, zdg 91 709/10

Robotnika
do rozwoju wezła Strumykowa 10, zdg 91 780

Młodsza
dziewczyna zaraz potrzebna, — Graniczna 12 m 3 zdg 91 630

Posługaczka
uczciwa z praniem zaraz. Piac Bernardyński 4 m 3, zdg 91 626

Posługaczka
potrzebna, Górna Włdyża 31 — 7, zdg 91 875

Poszukuje
garderobiarza bufetowej 3. Maja 5, zdg 91 682

Młodsza
dziewczyna nawskróś uczyła do dwóch par zaraz. Górna Włdyża 19—13 skład po południu zdg 91 671

Młodsza
służąca do wszystkiego spaniem zaraz potrzebna. Zgłoszenia Cukiernia Przecznicza 7, zdg 91 697

5
inteligentnych panów przyjmujemy do poważnej pracy zewnętrznej za swiety wynagrodzeniem. Zgłoszenia osobiste w czwartek godz 11—2. Fr Ratajcza 17, m. 5, zdg 91 587

Czeladnik
piekarski zaraz. Matejk 66, zdg 91 454

Bufetowa
z obsługa potrzebna mała kaucją. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 91 598

Dziewczyna
od zaraz potrzebna W Garbary 53, m. 1, zdg 91 813

Fryzjerka
potrzebna, Kościelna 16, zdg 91 811

Fryzjer
damsko-męski. Pynek Jeżycki, zdg 91 390

Czeladnik
obuwicznicy na dobra meska robotę zaraz potrzebny. Niedźwiedzi Górna Włdyża 58, rz 4 490/91

Fryzjerski
pomocnik potrzebny zaraz na stałe. Zgłoszenia Bolesław Baszko wiaK. Kórnik, zakład fryzjerski, rz 6 755

Pomocnik
fryzjerski, dobry pracownik przyzwoitym oś potrzebny — Zgłoszenia z podaniem warunków wieku, St. Koniczny Sroda, rz 6 755

Urzednik gosp.
5 lat praktyki od 1. i 34 potrzebny kawaler na majątek 1200 morgowy — Oferty Kurjer Poznański zdg 91 702

Apteka
poszukuje kierownika z pierwszorzędnymi referencjami Oferty do Kurjera Poznańskiego z podaniem warunków zdg 91 717

Przedstawiciel
rejonowych na nowowzależony, opatentowany bardzo żożłany przedmiot domowy poszukiwany. Kaucja 300. — konieczna za powierzenie maszyn okazowe. Dochód przewidziany 600. — miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 859

Fryzjerka
potrzebna, L. Włdyża 12, zdg 91 858

Potrzebny
służący hotelowy wykwalifikowany, inteligentny, władający językami polskim i niemieckim. Zgłoszenia z życiorysem do Kurjera Poznańskiego pod zdg 91 847

Chłopak
do wszelkich prac zaraz. Radiola Gwarna 11, zdg 91 598

Potrzebny
inkasent woźny zżożeniem 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 880

Na tańsze źródło
zakupu radjosprzetu i przyborów gramofonów i płyt, aparatów fotograficznych i przyborów fotograf. i elektrycznych p. p. dowód Bartę anowu; Emka w cenie: 150 wolt — 15,90, 120 wolt 11,90, 100 wolt 9,90, 90 wolt 7,90 60 wolt 5,90

Lampy Philipsa A 400 — 10. — zł. A 415 — 12,50 zł. B. 406 — 12,50 zł.
Baterie wysyłany na cała Polskę za złożeniem 1 zł. zalicz. poczt. To wszystko w „LENKIE” — wobec czego wszyscy do „LENKI”

Wł. L. Włodarczakowa
Poznań, św. Marcina 34
naprzeciw ul. Gwarnej
Naprawa słuchawek —
Modernizacja aparatów
ładownia akumulatorów.

Pg 5 436-40.87

Humor zagraniczny

— Czy nie może pan mi dać szklanki z rączką po lewej stronie? Jestem mańkutenem
(Humorist — Londyn). S. F.

Przedpłata na miesiąc grudzień 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.15, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskąd w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkozwiatycznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72, filia Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-lamowego milimetrycznym, ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wyznaczenia głównego (wieczorne), „drobne” do godz. 11, większe długość według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.
Część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72, filia Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.